

INFORMÁCIA O NAPLŇANÍ STRATEGICKÝCH CIEĽOV
NÁRODNEJ STRATÉGIE NA OCHRANU DETÍ PRED NÁSILÍM
A O ČINNOSTI NÁRODNÉHO KOORDINAČNÉHO STREDISKA
PRE RIEŠENIE PROBLEMATIKY NÁSILIA NA DEŤOCH

Zoznam skratiek použitých v dokumente

Akreditácia - Akreditácia programu podpory obetí a dotácie

A PZ – Akadémia Policajného zboru

CAN syndróm - syndróm týraného a zneužívaného dieťaťa (angl.: Child Abused and Neglect)

CSA – syndróm sexuálne zneužívaného dieťaťa (angl.: Child Sexual Abuse)

CDR - Centrum pre deti a rodiny

CeDRIS – Centrálny informačný systém pre centrá pre deti a rodiny

CPPPaP - Centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie

CŠPP - Centrum špeciálno-pedagogického poradenstva

CVTI SR - Centrum vedecko-technických informácií Slovenskej republiky

DKP – Dom komplexnej pomoci deťom ohrozeným násilím

ENOC - Európska sieť detských ombudsmánov

ENYA - Európsku sieť mladých ambasádorov

GP SR - Generálna prokuratúra Slovenskej republiky

IS DMS – Informačný systém Document management system

IS KIDS - Informačný systém sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately

IS RSD - Informačný systém riadenia sociálnych dávok

IVPR - Inštitút pre výskum práce a rodiny

KMC - Koordinačno-metodické centrum

MK SR - Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky

MPC - Metodicko-pedagogické centrum

MPSVR SR - Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky

MS SR - Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky

MŠVVaŠ SR - Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky

MVO - Mimovládna organizácia

MV SR - Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky

MZ SR - Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky

Národná linka – Národná linka pomoci obetiam obchodovania s ľuďmi

Národná stratégia - Národná stratégia na ochranu detí pred násilím

NKS - Národné koordinačné stredisko pre riešenie problematiky násillia na deťoch

NP PODPN - Národný projekt Podpora ochrany detí pred násilím

NP PROFÍ II. - Národný projekt „Podpora zvyšovania profesionality výkonu a rozvoj ľudských zdrojov v oblasti výkonu a služieb sociálnej inklúzie pre štátnu správu a samosprávu - II."

OČTK - orgány činné v trestnom konaní

Orgán/zariadenie/oddelenie/opatrenie/akreditovaný subjekt SPODaSK -
orgán/zariadenie/oddelenie/opatrenie/akreditovaný subjekt sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately

Prokurátori- špecialisti - špecializovaní prokurátori na trestnú činnosť mladistvých a osôb, ktoré pre nedostatok veku nie sú trestne zodpovedné

PZ - Policajný zbor

P PZ - Prezídium Policajného zboru

RTVS - Rozhlas a televízia Slovenska

SAK - Slovenská advokátska komora

SNSLP – Slovenské národné stredisko pre ľudské práva

ŠPÚ - Štátny pedagogický ústav

ŠVM – špeciálne výsluchové miestnosti

TZ - Trestný zákon

ÚKPD - Úrad komisára pre deti

ÚKP P PZ - Úrad kriminálnej polície Prezídia Policajného zboru

ÚPSVaR - Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny

VÚDPaP - Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie

Zákon č. 305/2005 Z. z. – Zákon č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

Zákon o obetiach - zákon č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov

ZŠ - základná škola

I. Napĺňanie strategických cieľov Národnej stratégie na ochranu detí pred násilím

Informácia o napĺňaní strategických cieľov Národnej stratégie na ochranu detí pred násilím (ďalej tiež „Národná stratégia“) obsahuje informácie o plnení strategických cieľov v období **od 1. apríla 2021 do 31. marca 2022.**

Strategický cieľ 1 / Vytvorenie národného koordinačného rámca pre riešenie násilia páchaného na deťoch

1.1 Úloha: Zriaďiť Národné koordinačné stredisko pre riešenie problematiky násilia na deťoch (v rámci MPSVR SR)

Gestor: MPSVR SR

Termín: do 31. januára 2014

Stav plnenia: splnená

1.2 Úloha: Definovať zodpovednosť a vzťah medzi zainteresovanými subjektmi na národnej úrovni a regionálnej úrovni a vytvoriť koordinačný mechanizmus pre komunikáciu medzi jednotlivými ministerstvami a ďalšími štátnymi a občianskymi organizáciami na všetkých úrovniach

Gestor: MPSVR SR (NKS)

Spolugestori: MK SR, MPSVR SR, MS SR, MŠVVaŠ SR, MV SR, MZ SR

Spolupracujúce subjekty: MVO, poskytovatelia zdravotnej starostlivosti, samospráva

Termín: 6 mesiacov od zriadenia NKS

Stav plnenia: splnená

1.3. Úloha: Definovať (písomne) úlohy koordinačného rámca pre riešenie násilia páchaného na deťoch na národnej a regionálnej úrovni, spôsob ich sledovania, vyhodnocovania a aktualizácie

Gestor: MPSVR SR (NKS)

Spolugestori: MK SR, MPSVR SR, MS SR, MŠVVaŠ SR, MS SR, MV SR, MZ SR

Spolupracujúce subjekty: MVO, poskytovatelia zdravotnej starostlivosti, samospráva

Termín: 6 mesiacov od zriadenia NKS

Stav plnenia: splnená

1.4. Úloha: Rozvíjať koordináciu národných politík súvisiacich s problematikou násilia na deťoch

Gestor: MPSVR SR (NKS)

Spolugestori: MK SR, MPSVR SR, MS SR, MŠVVaŠ SR, MV SR, MZ SR

Spolupracujúce subjekty: GP SR, komisár pre deti, MVO, samospráva

Termín: do 2022

Hodnotiace/Merateľné ukazovatele:

- počet zrealizovaných pracovných stretnutí na národnej úrovni
- participácia na tvorbe a uskutočňovaní národných politík
- spolupráca na národnej úrovni v rámci pripomienkovania materiálov

Stav plnenia: priebežne plnená

ÚKpD

Účasť a spolupráca:

- ❖ so SNSLP
- ❖ Iné podoby násilia na ženách – administratívne násilie, 29.06.2021 v Bratislave (súvis aj s podporou ochrany detí pred násilím)
- ❖ s MPSVR SR
- ❖ Výbor pre deti a mládež Rady vlády SR pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť - účasť na zasadnutiach Výboru, per rollam a riadnych hlasovaniach v roku 2021
- ❖ na príprave „Akčný plán na roky 2022 – 2023“ vychádzajúci z Národnej koncepcie ochrany detí v digitálnom priestore - aktívna spoluúčasť na príprave materiálu (pripomienkovanie a online stretnutia)
- ❖ na pracovných stretnutiach zvolaných Národným koordinačným strediskom pre riešenie problematiky násilia na deťoch
- ❖ v pracovnej skupine - Európska záruka pre deti

- ❖ v pracovnej skupine na tvorbu odborného materiálu: „Metodika pre krízové riadenie v sociálnych službách“, účasť na stretnutí 28.06.2021
- ❖ so študentami vysokých škôl a doktorandmi - poskytnutie riadených rozhovorov k právam detí .

Okrúhle stoly k 31.3.2022:

V januári - 20.01.2022 sa na Úrade komisára pre deti uskutočnilo online stretnutie odborníkov z oblasti starostlivosti o deti v právnej rovine - prvý okrúhly stôl na tému „Práva detí rodičov vo výkone trestu“. Pokračovanie v tej istej téme bolo na druhom okrúhlom stole dňa 29.03.2022.

V školskom roku 2021/2022 podľa Úradu komisára pre deti vystúpili do popredia problémy s nezvládnutým učivom za uplynulý školský rok, na ktoré malo nadväzovať učivo školského roku 2021/2022. Táto situácia viedla k ďalšiemu nárastu detí so psychickými problémami. Podľa poznatkov získaných priamo od pedopsychiatrov v roku 2021 nastal ďalší nárast počtu detí s duševnými poruchami.

Úrad komisára pre deti tiež zorganizoval v tejto súvislosti v roku 2021 ďalšiu odbornú online diskusiu (okrúhly stôl) so zameraním na duševné zdravie detí vo vzdelávacom procese z hľadiska negatívnych vplyvov pandémie COVID-19, ktorá sa konala 9. septembra 2021. Zúčastnení odborníci z pediatrie, detskej psychiatrie, psychológie, špeciálnej pedagogiky, z ústredných orgánov štátnej správy, Výskumného ústavu detskej psychológie a patopsychológie, Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny, Úradu verejného zdravotníctva SR, zo združení základných škôl, zo združení katolíckych škôl Slovenska, z asociácií stredných odborných škôl, zo štátnych gymnázií, zo základných umeleckých škôl SR „EMU-Slovakia“ a ďalší odborníci z oblasti ochrany práv detí pripravili finálne návrhy prostriedkov nápravy.

NKS:

Zasadnutie riadiaceho výboru NP Podpora ochrany detí pred násilím dňa 13.01.2022, na ktorom bola schválená Metodika tvorby a realizácie plánu práce pre rok 2022, ktorá predstavuje základnú pomôcku pri plánovaní a realizácii činností a úloh koordinátora ochrany detí pred násilím pri implementácii NP Podpora ochrany detí pred násilím a napĺňaní úloh Národnej stratégie na ochranu detí pred násilím.

NKS zorganizovalo multidisciplinárne stretnutie s názvom „prežívanie a správanie sa detí na internete počas pandémie“ dňa 27.1.2022 cez zoom. Zúčastnili sa všetky relevantné rezorty (MK SR, MPSVR SR, MS SR, MŠVVaŠ SR, MS SR, MV SR, MZ SR ale tiež GP,

ÚKPD a zástupcovia MVO). NKS tiež reflektovalo na post-pandemický a stupňujúci sa fenomén rovesníckeho násilia, ktorý prerastá do detských gangov a z podnetu regiónov (multidisciplinárnych stretnutí počas rokov 2020-22) sa konali aj dve stretnutia na národnej úrovni k tejto problematike v marci (10 a 23.3.2022 za účelom výmeny informácií a skúseností riešenia tejto problematiky a tiež za účelom prijímania spoločných a jednotných opatrení podporených z národnej úrovne.

Do pracovnej skupiny boli prizvané všetky linky, ktoré poskytujú dištančné poradenstvo (štátne aj neštátne).

Od júna minulého roka prebehlo 11 stretnutí, na ktorých bola konsenzuálne prijatá dohoda základných štandardov, ktoré má linka spĺňať: personálne zabezpečenie, odborný garant, uchovávanie a archivovanie osobných údajov a ďalšie činnosti, ktoré musí viesť každá linka počas doby fungovania aj zabezpečiť.

Súčasne bola dohodnutá forma registrácie (nie akreditácie), a preto sú podmienky nastavené pomerne prísne (vychádzajú z pracovnej skupiny), ako napríklad obdobie ktoré musí linka fungovať pred registráciou, nároky na konzultanta, odborného garanta a ďalšie.

Po obsahovej stránke boli vyriešené všetky náležitosti štandardov fungovania krízovej linky.

MV SR

MV SR v rámci koordinácie národných politík súvisiacich s problematikou násilia na deťoch (v rôznych formách) je členom rôznych medzirezortných pracovných skupín a zúčastňuje sa na pracovných stretnutiach s MŠVVaŠ SR, MPSVaR SR, MZ SR. Jednotlivé útvary spadajúce pod Prezídium Policajného zboru v sledovanom období aktívne spolupracovali s inými kľúčovými rezortami a útvarmi Policajného zboru v rámci výmeny osvedčených postupov, informácií a dobrej praxe a najmä hľadaním vhodných riešení na problémy vychádzajúce z aplikačnej praxe a prijímania opatrení s cieľom ochrany detí pred násilím, najmä vo vzťahu k trestnej činnosti súvisiacej so sexuálnym zneužívaním detí online a detskou pornografiou. Možnosti pre vytvorenie mechanizmu pre takúto spoluprácu vychádzajú z diskusií vedených na rôznych pracovných stretnutiach ako napríklad: Národná expertná skupina pre oblasť počítačovej kriminality a pracovná skupina zriadená opatrením ministra vnútra Slovenskej republiky č. 17/2020 z 12. februára 2020 o plnení úloh z Národnej stratégie na ochranu detí pred násilím, pracovná skupina zriadená Ministerstvom práce sociálnych vecí a rodiny pre plnenie úloh k implementácii Národnej koncepcie ochrany detí v digitálnom priestore.

Strategickým dokumentom vo vzťahu k prevencii i v oblasti detskej pornografie na ktorom sa OPK NCODK P PZ ako gestor za MV SR podieľa je „Konceptia ochrany detí v digitálnom priestore“. V roku 2021 sa pripravoval nový Akčný plán k Národnej koncepcii ochrany detí v digitálnom priestore na roky 2022-2023, ktorý stanovil úlohy na nadchádzajúce obdobie.

V septembri 2021 vstúpilo do platnosti nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1232 zo 14. júla 2021 o dočasnej výnimke z určitých ustanovení smernice 2002/58/ES, pokiaľ ide o používanie technológií poskytovateľmi interpersonálnych komunikačných služieb nezávislých od číslovania na spracúvanie osobných a iných údajov na účely boja proti online sexuálnemu zneužívaniu detí (ďalej len „nariadenie“), ktoré predstavuje výnimku z vyššie uvedenej smernice.

V dôsledku platnosti predmetného nariadenia sa do boja proti sexuálnemu zneužívaniu detí zapája stále viac poskytovateľov elektronických služieb. Z uvedeného dôvodu sa vo vzťahu k dlhodobému horizontu očakáva, že počet hlásení podozrení zo spáchania trestnej činnosti rozširovania, výroby a prechovávanía detskej pornografie narastie, v dôsledku čoho bude nárast trestnej činnosti v oblasti detskej pornografie vysoko prevyšovať aktuálny stav.

Odbor v tejto súvislosti zorganizoval stretnutie národnej expertnej skupiny na riešenie problematiky v oblasti počítačovej kriminality, kde sa riešila problematika mapovania existujúcich online nástrojov pre nahlasovanie vyššie uvedeného nezákonného obsahu.

SR bola v minulosti členom siete INHOPE, čo je organizácia zameraná na nahlasovanie takéhoto obsahu. Členstvo SR v uvedenej organizácii bolo ukončené a aktuálne sa pripravujú v rámci spolupráce s MPSVaR SR kroky k opätovnému začleneniu SR do tejto siete. Vo vyhodnocovanom období bolo vykonávané mapovanie existujúcich online nástrojov zameraných na znižovanie nezákonného obsahu, konkrétne obsahu detskej pornografie a aj v roku 2021 pretrvávala za účasti Interpolu spolupráca so spoločnosťami, ktoré prevádzkujú platformy na zdieľanie obsahu online, aby boli vykonané kroky k zníženiu nezákonného obsahu nachádzajúceho sa na serveroch na území SR.

V rámci IV. zasadnutia Vnútroštátnej siete prokurátorov pre boj proti počítačovej kriminalite bola na základe požiadavky GP SR vykonaná prezentácia na tému „NCMEC a Detská pornografia“.

Jednotlivé základné útvary v rámci celej SR sa taktiež zúčastňujú pracovných stretnutí s konkrétnymi koordinátormi, avšak vzhľadom k danej pandemickej situácii v roku 2021 sa len niekoľko krát stretli osobne, inak online formou alebo sa situácia problematiky násilia na deťoch riešila individuálne.

MZ SR

Člen Riadiaceho výboru Národného Projektu Podpora ochrany detí pred násilím (ďalej len „NP PODPN“) – zasadnutia. Schvaľovanie Metodiky tvorby a realizácie plánov práce koordinátorov ochrany detí pred násilím pre rok 2021 - procedúra per rollam.

GP SR

Vzhľadom na pandemickú situáciu v súvislosti s ochorením Covid - 19 sa nerealizovali všetky pravidelné osobné pracovné stretnutia. Prokurátorka trestného odboru Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, ako kontaktná osoba, v rozhodnom období participovala podľa požiadaviek NKS aj na tvorbe materiálov národných politík a spolupracovala na národnej úrovni za prokuratúru Slovenskej republiky na pripomienkovaní predložených materiálov.

Od mesiaca november 2021 pôsobil krajský prokurátor v Žiline ako lektor vzdelávacích aktivít uskutočňovaných v rámci národného projektu „Podpora zvyšovania profesionality výkonu a rozvoj ľudských zdrojov v oblasti výkonu a služieb sociálnej inklúzie pre štátnu správu a samosprávu - II.“

V mesiaci december 2021 sa krajský prokurátor v Žiline zúčastnil ako školiť vzdelávacieho programu, uskutočneného NKS pod názvom „Predchádzanie inštitucionálnemu a systémovému porušovaniu práv dieťaťa – Práca s páchatelmi násilia na deťoch“, ktorý je súčasťou pilotného projektu „Práca s neplnoletým páchatelom násilia“, realizovaného v rámci Národnej stratégie na projekte realizovanom NKS, kde predniesol prezentáciu na tému mladistvých páchatelov a detských obetí trestných činov.

Na základe požiadavky NKS krajský prokurátor v Žiline tiež vypracoval materiál s názvom „Význam Domov komplexnej pomoci z pohľadu trestného konania“, v ktorom zanalyzoval výhody takéhoto inštitútu z pohľadu trestného konania.

MŠVVaŠ SR

MŠVVaŠ SR predložilo a vláda SR schválila Stratégiu SR pre mládež na roky 2021-2028. Opatrenia dokumentu sú súčasťou strategických tém inklúzia, rovnosť a nediskriminácia, zdravý životný štýl a psychické zdravie, pričom zámerom opatrení je prevencia a riešenie násilia páchaného na deťoch a mladých ľuďoch, ale aj prevencia a riešenia pred násilím, ktorého môžu byť mladí ľudia aktérmi.

https://www.minedu.sk/data/files/11043_strategia-slovenskej-republiky-pre-mladez-na-roky-2021-2028.pdf

MŠVVaŠ SR predložilo a uznesením č. 16 z 12. januára 2022 vláda schválila Akčný plán riešenia šikanovania na školách a školských zariadeniach na roky 2022-2023, ktorý opatreniami okrem iného podporí pedagogických a odborných zamestnancov v školstve v prístupe k šikane, posilnení spoluprácu s orgánmi štátnej správy. Zameriava sa aj na oblasť krízového manažmentu pre riaditeľov škôl. Tiež sa realizujú sa aj webinára a vzdelávanie pre metodikov prevencie a učiteľov proti šikane pod záštitou Výskumného ústavu detskej psychológie a patopsychológie.

<https://www.minedu.sk/data/att/21853.pdf>

1.5. Úloha: Rozvíjať koordinačný mechanizmus ochrany detí pred násilím na miestnej a regionálnej úrovni

Gestor: MPSVR SR (NKS, ÚPSVaR)

Spolugestori: MPSVR SR, MS SR, MŠVVaŠ SR, MV SR, MZ SR

Spolupracujúce subjekty: GP SR, komisár pre deti, MVO, poskytovatelia zdravotnej starostlivosti, samospráva

Termín: do 2022

Hodnotiace/Merateľné ukazovatele:

- počet aktívnych miestnych koordinátorov násilia na deťoch
- počet zrealizovaných multidisciplinárnych koordinačných stretnutí na miestnej úrovni
- počet zapojených strešných subjektov (podľa národnej úrovne)
- počet konkrétnych zapojených subjektov
- počet zapojených pracovníkov za jednotlivé dotknuté subjekty)
- tvorba analýz a realizácia aktivít a opatrení súvisiacich s koordináciou na miestnej úrovni

Stav plnenia: priebežne plnená

NKS:

NKS ako gestor Národnej stratégie na ochranu detí pred násilím vytvorilo pre napĺňanie strategického cieľa č. 1 podmienky prostredníctvom NP PODPN. V rámci tohto projektu bola (9/2017) novovytvorená pracovná pozícia koordinátora ochrany detí pred násilím, ktorý pôsobí na regionálnej úrovni. Koordinátori ochrany detí pred násilím sú v riadiacej pôsobnosti

ÚPSVaR (do 31.12.2020 v riadiacej pôsobnosti riaditeľov odborov sociálnych vecí a rodiny na Úradoch práce sociálnych vecí a rodiny).

NKS je vecným gestorom Národného projektu (prijímateľom je ÚPSVaR) a úlohou NKS je v tejto súvislosti komunikácia s ministerstvami, GP SR, a inými subjektmi dotknutými problematikou ochrany detí pred násilím na národnej úrovni za účelom podpory a rozvoja koordinácie na miestnej úrovni (predovšetkým podpory zabezpečenia poskytovania potrebnej súčinnosti zo strany participujúcich subjektov). NKS tiež usmerňuje koordinátorov ochrany detí pred násilím pri plnení úloh Národnej stratégie ma ochranu detí pred násilím a vecných úloh vyplývajúcich z NP PODPN.

Z aplikačnej praxe vyplynula potreba prehodnotenia zaradenia pozície koordinátora ochrany detí pred násilím, nakoľko bol v organizačnej štruktúre pod koordinovaným subjektom (ÚPSVaR) a ako zamestnanec vo verejnom záujme nedisponoval dostatočne silnými kompetenciami. Organizačnou zmenou bola od 1.1.2021 zaradená pracovná pozícia koordinátora ochrany detí pred násilím do nezávislého postavenia od ÚPSVaR a zároveň bolo vytvorené oddelenie koordinácie ochrany detí pred násilím na ÚPSVaR, ktoré umožňuje centralizáciu riadenia koordinátorov, zaručuje jednotný prístup, taktiež kontrolu a metodickú podporu pri realizácii jednotlivých aktivít.

1. Multidisciplinárne pracovné stretnutia (MPS):

- *Čo je multidisciplinárne pracovné stretnutie:*

Stretnutie zástupcov najmenej dvoch rôznych subjektov a identifikovanie potrieb v systéme ochrany detí pred násilím, nastavenie účinných mechanizmov komunikácie, výmeny informácií a uplatňovania kompetencií pri riešení problematiky násilia na deťoch. Koordinátor ochrany detí pred násilím môže iniciovať a v spolupráci so subjektmi vytvoriť viacero tímov zameraných na rôzne oblasti ochrany detí pred násilím alebo môže riešiť systémové opatrenia a nastavenia vyplývajúce z analýzy závažného prípadu násilia v danom regióne. V sledovanom období boli realizované aj veľmi špecifické pracovné stretnutia reagujúce na špecifiká post-pandemickej doby a tiež súvisiace špecifické výzvy spojené s Ruskou agresiou voči Ukrajine.

2. Preventívne a osvetové aktivity (POA):

- *Čo sú preventívne a osvetové aktivity:*

Scitlivovanie odbornej a laickej verejnosti a podpora realizácie edukatívnych aktivít vo všetkých relevantných oblastiach ochrany detí pred násilím. Cieľom je posilňovanie a podpora pozitívnych zdrojov laickej a odbornej verejnosti v oblasti ochrany detí pred násilím v súlade s

jednotlivými článkami Dohovoru o právach dieťaťa (v roku 2021 sa realizovali rôzne súťaže pre deti, divadelné predstavenia s diskusiami, Bubnovačka, prednášky a diskusie s policajtami a prokurátormi, odborné preventívne aktivity so psychológmi). Cieľovou skupinou môžu byť dospelí a aj deti. Dôraz je vždy kladený na to, aby pri každej takejto aktivite, kde sú prijímateľmi deti, bola zabezpečená účasť odborníka z radov školených preventistov, psychológov a pod. V uvedenom období bola kampaň a zvyšovanie povedomia zamerané najmä na digitálne prostredie, v ktorom deti počas pandémie a v post-pandemickom období trávili preukázateľne viac času.

3. Multidisciplinárne vzdelávacie aktivity (MDV):

- *Čo sú multidisciplinárne vzdelávacie aktivity:*

Vzdelávanie pre zástupcov participujúcich subjektov v územnom obvode podľa pôsobiska koordinátora ochrany detí pred násilím zamerané na prehľbovanie vedomostí v oblasti identifikácie násilia, druhov a foriem násilia, súvisiacich metodických postupov, odporúčaní a realizovaných procesov a v oblasti súvisiacich právnych ustanovení. Významné je, že všetci účastníci vzdelávania dostanú rovnaké informácie o téme podľa ich vlastnej potreby (ktorú zisťuje koordinátor). S rovnakými vedomosťami napríklad o sexuálnom zneužívaní sa jednoduchšie a účinnejšie hľadajú spoločné nástroje identifikácie a súvisiacich opatrení. V súvislosti s Ruskou agresiou voči Ukrajine na Slovensko prichádza množstvo žien a detí, ktoré sú niekedy neprehľadnou situáciou na hraniciach, strachom, ale aj mnohými inými okolnosťami vo zvýšenej miere ohrozené obchodovaním s ľuďmi, preto aj tieto vzdelávacie aktivity boli zamerané o.i. aj na problematiku prevencie obchodovania s ľuďmi.

ÚKpD

Úrad komisára pre deti aj v roku 2021 koordinoval postupy pri posudzovaní podnetov v oblasti šikany v materských a základných školách s/so: zriaďovateľom základných a materských škôl, centrom pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie prípadne centrom špeciálno-pedagogického poradenstva, školským inšpekčným centrom a v prípade potreby aj orgánmi činnými v trestnom konaní.

MPSVR SR (NKS):

Hodnotiace/Merateľné ukazovatele:

- počet aktívnych miestnych koordinátorov násilia na deťoch: 52

- počet zrealizovaných multidisciplinárnych koordinačných stretnutí na miestnej úrovni: 178
- počet zapojených strešných subjektov (podľa národnej úrovne) ukazovateľ nie je sledovaný
- počet konkrétnych zapojených subjektov: 1215
- počet zapojených pracovníkov za jednotlivé dotknuté subjekty) ukazovateľ nie je sledovaný
- tvorba analýz a realizácia aktivít a opatrení súvisiacich s koordináciou na miestnej úrovni: 3

Rozpis jednotlivých subjektov (počet konkrétnych zapojených subjektov):

Orgán SPODaSK: 114

Policajný zbor, Mestská (Obecná) polícia: 108

Poskytovatelia zdravotnej starostlivosti, RÚVZ: 23

Školy a školské zariadenia: 477

CPPPaP, CŠPP: 92

Okresné prokuratúry: 26

Okresné úrady: 11

Okresné súdy: 18

Obce, Vyššie územné celky: 94

CDR, akreditované subjekty: 70

Iné: 182

Realizované aktivity a opatrenia súvisiace s koordináciou na miestnej úrovni:

1. Aktívne sieťovanie všetkých subjektov participujúcich v oblasti ochrany detí pred násilím na miestnej úrovni za účelom identifikácie systémových potrieb, nastavenia účinných mechanizmov komunikácie, výmeny informácií a uplatňovania kompetencií pri riešení problematiky násilia na deťoch.

2. Podpora realizácie preventívnych a osvetových aktivít na miestnej úrovni, ktoré sú zamerané najmä na scitlivovanie odbornej a laickej verejnosti v oblasti násilia páchaného na deťoch a na priblíženie tejto témy deťom formou vhodnou ich veku.

3. Príprava a realizácia multidisciplinárnych vzdelávacích aktivít pre zástupcov participujúcich subjektov na miestnej úrovni so zameraním na prehľbovanie vedomostí v oblasti

druhov a foriem násilia, v oblasti právnych ustanovení súvisiacich s problematikou násilia na deťoch, ako aj znalostí v oblasti súvisiacich metodických postupov a realizovaných procesov.

MV SR

V rámci MV SR bolo vytvorenie platformy pre spoluprácu a kontinuálne zvyšovanie kvality poskytovaných služieb a rozvoj kapacít na pomoc obetiam trestných činov. Platforma je budovaná na úrovni jednotlivých krajov v podobe tzv. „Regionálnych platforiem pre pomoc obetiam trestných činov“.

Aktuálnymi členmi regionálnych platforiem sú najmä: zástupcovia OČTK a súdov; zástupcovia ÚPSVaR (SPODaSK) a koordinátori ochrany detí pred násilím (NKS); koordinátori Koordinačno-metodického centra prevencie násilia na ženách (KMC); zástupcovia Centier právnej pomoci; zástupcovia samosprávy (VÚC a mestský úrad - najmä odbor: sociálny, školstva); zástupcovia subjektov poskytujúcich pomoc obetiam v zmysle zákona o obetiach trestných činov (subjekty akreditované MS SR alebo registrované v zmysle osobitných predpisov) a i. Regionálna platforma je otvorená pre vstup nových subjektov, prípadne sú subjekty na vybrané stretnutia prizývané ad hoc v závislosti od témy stretnutia. V mesiacoch apríl až máj 2021 sa uskutočnili stretnutia so zameraním na témy – „Ochrana detí vo virtuálnom priestore počas pandémie“ (Košický kraj), „On-line priestor: kyberšikana rovesníkov a autorít/Šírenie detskej pornografie“ a „Detské gangy“ (Nitriansky kraj); „Ochrana detí pred násilím v online priestore a potreby preventívnych aktivít“ (Trenčiansky kraj); „Šikanovanie detí a mládeže“ (Trnavský kraj); „Stupňujúce sa domáce násilie v čase pandémie“ (Žilinský kraj). V mesiacoch september až október 2021 sa uskutočnili stretnutia na témy: „Nútené detské sobáš ako forma obchodovania s ľuďmi“ (Nitriansky kraj); „Potreby obetí v čase pandemickej situácie“ (Trenčiansky kraj); „Domáce násilie“ (Prešovský kraj).

Dňa 29. 3. 2021 sa uskutočnilo on-line multidisciplinárne stretnutie k problematike ochrany detí pred násilím, ktoré organizoval ÚPSVaR Partizánske. Téma stretnutia: „Skúsenosti, nástrahy, obmedzenia, možnosti a potreby v súvislosti s realizáciou preventívnych aktivít so zameraním na ochranu detí pred násilím v on-line priestore“. Následne v dňoch 24. 06. 2021 a 14. 10. 2021 sa v rámci trenčianskeho kraja uskutočnilo zasadnutie Komisie pre prevenciu kriminality a inej protispoločenskej činnosti, ktoré organizoval Okresný úrad Trenčín. Jedným z bodov programu bola analýza kriminality v tomto kraji a návrhy a odporúčania k realizácii prevencie, opatrenia na odstránenie príčin kriminality v kraji. Dňa 04. 11. 2021 sa uskutočnilo multidisciplinárne pracovné stretnutie organizované ÚPSVaR Bratislava v rámci implementácie Národného projektu Podpora ochrany detí pred násilím a

plnením cieľov Národnej stratégie na ochranu detí pred násilím. Cieľom stretnutia bolo oboznámenie školských koordinátorov prevencie okresu Bánovce nad Bebravou s preventívnymi aktivitami.

Taktiež aj v iných krajocho sa policajti zaradení na úsek trestnej činnosti mládeže a trestnej činnosti páchanej na mládeži sa v sledovanom období zúčastňovali multidisciplinárnych pracovných stretnutiach na rôzne témy. V rámci svojej činnosti príslušníci PZ realizujú v spolupráci so školami rôzne preventívne aktivity/prednášky na témy ako je šikana/šikanovanie, kyberšikanovanie alebo téma domáceho násilia páchaného na ženách. Tieto prednášky sú určené najmä pre žiakov základných a stredných škôl.

MZ SR

Priebežná účasť poskytovateľov zdravotnej starostlivosti a zástupcov regionálnych úradov verejného zdravotníctva SR, ovplyvnená zvýšenými nárokmi na pracovné činnosti v čase pandémie, na koordinačných stretnutiach organizovaných koordinátormi ochrany detí pred násilím v regiónoch.

GP SR

V rámci pokračujúcej multidisciplinárnej spolupráce sa prokurátori špecialisti na trestnú činnosť mladistvých a osôb, ktoré pre nedostatok veku nie sú trestne zodpovedné a trestné činy spáchané na deťoch a násilie v rodinách (ďalej len „prokurátori – špecialisti“) zúčastňovali koordinačných stretnutí, na ktorých aj aktívne participovali. Na každej okresnej prokuratúre je minimálne jeden z týchto prokurátorov - špecialistov poverený okresným prokurátorom spoluprácou s koordinátorom pôsobiacim v danom okrese, a ten sa zúčastňuje koordinačných stretnutí. V prípade potreby sa súvisiacich aktivít a opatrení zúčastňujú aj ďalší prokurátori, a to podľa aktuálnej témy prednášanej problematiky. Pokiaľ ide o iné subjekty, na stretnutia sú prizvaní v prípade potreby nielen prokurátori, ale aj sudcovia, príslušní pracovníci úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, odboru sociálnych vecí a rodiny, oddelenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, detskí lekári, starostovia dotknutých obcí, terénni sociálni pracovníci a v neposlednej rade aj príslušníci polície a zamestnanci súdu (nielen sudcovia) zaoberajúci sa touto problematikou. Vzhľadom na pandemickú situáciu Covid-19 a prijaté protiepidemiologické opatrenia bolo možné v sledovanom období realizovať takéto koordinačné stretnutia len obmedzene.

V územnom obvode Krajskej prokuratúry Bratislava sa uskutočnilo šesť riadnych multidisciplinárnych koordinačných stretnutí.

V obvode Okresnej prokuratúry Pezinok sa uskutočnili 3 multidisciplinárne pracovné stretnutia:

- dňa 21.04.2021 k forme a k nastaveniu spolupráce v oblasti prevencie a osvetu v oblasti šikany, kyberšikany a predátorstva v online prostredí, s poukazom na riziká, nástrahy a dopady, ktoré pre deti online prostredie prináša,
- dňa 24.06.2021 na tému „Vzorový školský poriadok na školský rok 2021-2022“ k negatívne mu dopadu pandémie Covid – 19 a online prostredia,
- dňa 21.09.2021 na tému „Prevencia a osвета na školách zameraná na oblasť šikany, kyberšikany a sociálno-patologické javy u maloletých detí“.

Dňa 23.02.2022 sa na Úrade práce sociálnych vecí a rodiny Pezinok uskutočnila konferencia týkajúca sa konkrétnych maloletých detí pochádzajúcich z problematickej rodiny, pričom bol realizovaný vstup prokurátora do civilného konania.

V obvode Krajskej prokuratúry Trnava sa uskutočnilo 12 koordinačných stretnutí. Témami boli „Kyberšikana – potreby a možnosti spolupráce participujúcich subjektov a hľadanie riešení“, „Analýza situácie na ZŠ a zjednotenie postupu pri riešení šikanovania, potreba zvýšenia prevencie v oblasti šikany a kyberšikany“, „Pripravenosť škôl na ochranu detí pred násilím“ a iné.

V obvode Krajskej prokuratúry Trenčín sa uskutočnili dve koordinačné stretnutia.

V obvode Krajskej prokuratúry Nitra sa uskutočnilo jedenásť koordinačných stretnutí.

V obvode Okresnej prokuratúry v Nitre sa uskutočnili štyri multidisciplinárne stretnutia:

- dňa 09.04.2021 na tému „Nastavenie efektívneho postupu pri riešení prípadov domáceho násillia v rodinách s deťmi, kde môže byť dieťa nielen svedkom (nepriama obeť), ale aj priamou obeťou násillia v záujme eliminácie závažných dopadov na dieťa",
- dňa 18.06.2021 na tému „Možnosti zefektívnenia postupov a multidisciplinárnej spolupráce pri eskalujúcom konflikte medzi rodičmi dieťaťa pri rozpade rodiny (rozchode/rozvode) so závažnými dopadmi na dieťa, nastavenie opatrení a systémových opatrení v záujme ochrany dieťaťa" - I. časť,
- dňa 17.07.2021 na tému „Možnosti zefektívnenia postupov a multidisciplinárnej spolupráce pri eskalujúcom konflikte medzi rodičmi dieťaťa pri rozpade rodiny (rozchode/rozvode) so závažnými dopadmi na dieťa, nastavenie opatrení a systémových opatrení v záujme ochrany dieťaťa" - II. časť,
- dňa 21.09.2021, toto stretnutie bolo uskutočnené za účelom nadviazania a prehĺbenia spolupráce v oblasti ochrany detí pred násilím a predstavenia nových programov na pomoc a podporu ohrozeným deťom v období pandémie Covid-19,

V obvode Okresnej prokuratúry Galanta sa uskutočnili 3 multidisciplinárne stretnutia:

- dňa 16.11.2021 na tému „Možnosti zefektívnenia postupov multidisciplinárnej spolupráce pri riešení prípadov násilia páchaného na dieťať“,
- v dňoch 01.03.2022 až 22.03.2022 na tému „Identifikácia sexuálneho zneužívania“,
- dňa 23.03.2022 na tému „Rovesnícke násilie a kyberšikana, násilie páchané deťmi skupinovou formou.“

V obvode Krajskej prokuratúry Žilina sa prokurátori - špecialisti zúčastňovali nešpecifikovaného množstva koordinačných stretnutí.

V obvode Krajskej prokuratúry Banská Bystrica sa uskutočnilo štrnásť koordinačných stretnutí na miestnej úrovni.

V okrese Rimavská Sobota sa uskutočnilo stretnutie na tému „Koordinácia spolupráce jednotlivých subjektov a zadefinovanie postupov, v súvislosti s rizikovým správaním maloletých detí a mladistvých – žobranie v uliciach mesta Rimavská Sobota“.

V okrese Brezno sa uskutočnili dve multidisciplinárne pracovné stretnutia, na tému „Multidisciplinárna spolupráca – činnosť subjektov pôsobiacich v oblasti riešenia problematiky násilia na deťoch“ a „Podpora ochrany detí pred násilím a Národnej stratégie na ochranu detí pred násilím“.

V obvode Krajskej prokuratúry Prešov sa uskutočnilo 15 koordinačných stretnutí. Témami týchto stretnutí boli „Pripravenosť škôl na ochranu detí pred násilím v okrese Sabinov“, „Obchodovanie s ľuďmi (detské obeť)“, „Analýza aktuálnej situácie v oblasti násilia páchanom na deťoch“, „Ochrana detí v súvislosti s páchaním domáceho násilia“, „Rovesnícke násilie v kyberpriestore“, „Analýza témy rovesníckeho násilia, predovšetkým kyberšikany“, „Grooming, sexuálne zneužívanie maloletých a zraniteľných osôb, CSA“, a iné.

V územnom obvode Krajskej prokuratúry Košice sa uskutočnilo 21 koordinačných stretnutí.

MŠVVaŠ SR

Témy súvisiace právami dieťaťa sú bezprostredne obsiahnuté v štandardoch vyučovacích predmetov (etická výchova, občianska náuka). Na podporu ich implementácie sú pripravované pre pedagógov aj metodické podklady, jedným z nich je metodický list dostupný na nasledujúcom linku: <https://www.statpedu.sk/sk/metodicky-portal/metodicke-podnety/eticka-vychova-metodicky-list-sexualne-nasilie-zneuzivanie-deti.html>.

Informovanosť o dostupných/vytvorených podkladoch orientovaných na predmetnú prevenciu bola/je pre školy aj v tomto roku zabezpečená prostredníctvom dokumentu rezortu školstva pod názvom Sprievodca školským rokom 2021/2022.

Metodicko-pedagogické centrum, priamo riadená organizácia MŠVVaŠ SR poskytuje v súlade so zákonom č. 138/2019 Z.z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a vyhláškou č. 361/2019 Z. z. o vzdelávaní v profesijnom rozvoji vzdelávanie pre pedagogických a odborných zamestnancov (PZ a OZ) škôl, školských zariadení a zariadení sociálnej pomoci formou schválených programov vzdelávania a formou odborných podujatí (odborné semináre, workshopy, metodické dni a pod.).

Zároveň v rámci svojej činnosti:

- poskytuje odbornú-metodickú pomoc PZ a OZ,
- individuálne a skupinové poradenstvo školám a školským zariadeniam,
- vytvára priestor na spoluprácu pre PZ a OZ formou učiteľských fór prostredníctvom národného projektu Profesijný rozvoj učiteľov (NP TEACHERS) a koordinuje výmenu skúseností medzi PZ a OZ škôl, školských zariadení a zariadení sociálnej pomoci,
- spravuje a aktualizuje webovú stránku zameranú na bezpečnosť, prevenciu a zdravie v školách <http://bezpre.mpc-edu.sk/>.

Predmetná problematika bola prierezovo zahrnutá do všetkých foriem činností uvedených vyššie.

Vzdelávaní v schválených programoch vzdelávania s uvedenou problematikou sa v roku 2021 zúčastnilo 333 PZ a OZ.

Slovenský inštitút mládeže (IUVENTA), priamo riadená organizácia Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR realizovala v roku 2021 nasledujúce aktivity v oblasti prevencie kriminality a inej protispoločenskej činnosti v SR:

1. Realizácia akreditovaných vzdelávacích programov pre mládež a pre pracovníkov s mládežou:

Prevencia sociálno-patologických javov

Vzdelávanie sa prioritne venuje prevencii, poukazuje na možnosti a spôsoby komunikácie s mladými ľuďmi v tejto téme, búra predsudky a stereotypy, zdôrazňuje potrebu otvorene hovoriť v tejto oblasti a tiež sa zameriava na využívanie rôznych nástrojov a metód neformálneho zážitkového vzdelávania v práci s deťmi a mládežou. Vzdelávací program v roku 2021 absolvovalo 20 pracovníkov s mládežou.

Použi hlavu! Kritické myslenie v každodennom živote

Vzdelávací program zameraný na rozvoj základných prvkov kritického myslenia, získané kompetencie budú účastníci využívať v akejkoľvek oblasti svojho života. Naším hlavným cieľom je rozvinúť základnú schopnosť kriticky hodnotiť prijímané informácie a overovať ich dôveryhodnosť v základných oblastiach. Vzdelávanie v roku 2021 v 4 cykloch absolvovalo 70 mladých ľudí.

2. Realizácia tematických vzdelávaní pre pracovníkov s mládežou:

- bezpečnosť na internete a prevencia kyberšikany,
- ako využívať príručku Kompasito pri výchove a vzdelávaní mládeže k ľudským právam,
- ako využívať príručku Kompas pri výchove a vzdelávaní mládeže k ľudským právam,
- ochrana detí a mládeže pred sexuálnym zneužívaním,
- subkultúry a kontrakultúry mládeže.

1.6. Úloha: Podporovať multidisciplinárne vzdelávanie na miestnej úrovni

Gestor: MPSVR SR (NKS, ÚPSVaR)

Spolugestori: MPSVR SR, MS SR, MŠVVaŠ SR, MV SR, MZ SR

Spolupracujúce subjekty: GP SR, komisár pre deti, MVO, poskytovatelia zdravotnej starostlivosti, samospráva

Termín: 2018 – 2022

Stav plnenia: priebežne plnená

MPSVR SR

Merateľné ukazovatele:

- počet zrealizovaných multidisciplinárnych vzdelávacích aktivít 183
- počet zapojených strešných subjektov (podľa národnej úrovne) ukazovateľ nie je sledovaný
- počet konkrétnych zapojených subjektov 1673

Rozpis jednotlivých subjektov:

orgán SPODaSK: 103

Policačný zbor, Mestská (Obecná) polícia: 79

Poskytovatelia zdravotnej starostlivosti, RÚVZ: 22

Školy a školské zariadenia: 825

CPPPaP, ČŠPP: 165

Okresné prokuratúry: 6

Okresné úrady: 6

Okresné súdy: 5

Obce, Vyššie územné celky: 125

CDR, akreditované subjekty: 157

Iné: 180

- počet účastníkov (príjemcov), ktorí vzdelávacie aktivity absolvovali 3235

Rozpis jednotlivých subjektov:

Orgán SPODaSK: 436

Policačný zbor, Mestská (Obecná) polícia: 129

Poskytovatelia zdravotnej starostlivosti, RÚVZ: 32

Školy a školské zariadenia: 1204

CPPPaP, CŠPP: 352

Okresné prokuratúry: 6

Okresné úrady: 11

Okresné súdy: 10

Obce, Vyššie územné celky: 237

CDR, akreditované subjekty: 523

Iné: 295

Najčastejšie témy:

Rovesnícke násilie

Kyberšikana

Práca s (problémovou) rodinou

Teoretické východiská pre prácu s dieťaťom a jeho rodinou so zameraním na CAN

Efektívne nástroje na budovanie stratégie prevencie všetkých foriem násilia v školskom zariadení

Identifikácia syndrómu CAN, identifikácia domáceho násilia

Kyberšikana (odhalenie, manipulácia, bezpečné správanie, sexting,.....)

Legislatívne východiská pri ochrane detí pred násilím

Psychohygiena ako prevencia vyhorenia odborníkov

Zanedbávanie dieťaťa, následky zanedbávania dieťaťa a možnosti pomoci

ÚKpD

Z Úradu komisára pre deti sa niektorí zamestnanci zúčastnili na multidisciplinárnom vzdelávaní:

- Okrúhly stôl na tému „Duševné zdravie detí vo vzdelávacom procese z hľadiska negatívnych vplyvov pandémie COVID-19“, organizovaná ÚKPD zo dňa 09.09.2021.
- Vzdelávanie organizované Ústredím práce, sociálnych vecí a rodiny - Oddelenie podpory ochrany detí pred násilím, v rámci Národného projektu „Podpora ochrany detí pred násilím“ – 10.02.2022.
- Vzdelávanie organizované Ústredím práce, sociálnych vecí a rodiny - Oddelenie podpory ochrany detí pred násilím, v rámci Národného projektu „Podpora ochrany detí pred násilím“ – 22.02.2022.
- Zamestnanci UKPD organizovali multidisciplinárne pracovné stretnutie s vybratými zamestnancami zariadení sociálnych služieb po Slovensku od júla - do októbra 2021 (okrúhly stôl 12 x) — „Dodržiavanie práv dieťaťa s neverbálnou komunikáciou v zariadeniach sociálnych služieb“. Závety sú publikované v „Správa o činnosti komisárky pre deti za rok 2021“.

MV SR

Určení príslušníci PZ zaradení na OPK NCODK P PZ (v roku 2021 išlo o odbor počítačovej kriminality úradu kriminálnej polície Prezídia Policajného zboru, avšak dňom 01. 02. 2022 došlo v rámci Prezídia Policajného zboru k reorganizácii) v roku 2021 aktívne participoval v spolupráci s NKS na online vzdelávaní, ktoré bolo určené pre osoby pracujúce s deťmi a mládežou, v rámci ktorého zabezpečili prednášku na tému „Riziká v online priestore“. OPP P PZ participuje na akreditovanom vzdelávaní príslušníkov PZ na základných útvarov PZ, ktoré bude prebiehať v období máj 2022 až október 2022 za účelom zlepšenia komunikácie s obeťami trestných činov, ktorého gestorom je OPK KMV SR. Formou príkazu prezidenta Policajného zboru č. PPZ-OPP1-2022/017593-001 zabezpečilo preškolenie podriadených príslušníkov PZ z rozkazu prezidenta Policajného zboru č. 74 z 27. októbra 2021, ktorým sa mení rozkaz prezidenta Policajného zboru č. 37/2016, ktorým sa upravuje postup policajtov pri vykázaní osoby zo spoločného obydla v znení neskorších predpisov, s dôrazom na Usmernenie postupu policajtov pri vykázaní osoby zo spoločného obydla, čo úzko súvisí s problematikou ochrany detí pred násilím.

Rektorka Akadémie Policajného zboru v Bratislave Dr. h. c. prof. JUDr. Lucia Kurilovská, PhD. a odborná asistentka katedry vyšetrovania npor. JUDr. Patrícia Krásná, PhD., LL.M lektorsky podieľali na multidisciplinárnom vzdelávaní subjektov participujúcich na

ochrane detí pred násilím v územnom obvode ÚPSVaR Žilina a územnom obvode ÚPSVaR Čadca. Témami boli "Legislatívne východiská pri ochrane detí pred násilím" a "Povinnosti a oprávnenia subjektov participujúcich na ochrane detí pred násilím". Predmetné multidisciplinárne vzdelávanie sa realizovalo v rámci národného projektu "Podpora ochrany detí pred násilím".

Rovnako v súčasnosti naďalej pretrváva komunikácia so zodpovednými pracovníkmi ÚPSVaR Žilina s cieľom ich priebežného metodického usmerňovania na úseku realizácie postupov pri plnení ich povinností a oprávnení ako subjektov participujúcich na ochrane detí pred násilím.

V rámci trenčianskeho kraja sa príslušníci PZ dňa 5. 11. 2021 a 11. 11. 2021 zúčastnili on-line vzdelávacej aktivity na tému: „Syndróm CAN, špecifiká sexuálneho zneužívania“. Multidisciplinárne vzdelávanie bolo realizované v rámci Národného projektu Podpora ochrany detí pred násilím ÚPSVaR, Bratislava. Dňa 09.12.2021 sa zúčastnili on-line osvetovej aktivity – „Kyberšikana a mediálna gramotnosť“, ktorú organizoval ÚPSVaR, Bratislava v súvislosti s implementáciou Národného projektu Podpora ochrana detí pred násilím a plnením cieľov Národnej stratégie na ochranu detí pred násilím určenej pre pracovníkov s deťmi.

Taktiež napríklad aj v rámci prešovského kraja sa v sledovanom období uskutočnilo online multidisciplinárne stretnutie, ktoré organizovalo ÚPSVaR, Územný obvod koordinácie Bardejov, na ktoré boli prizvané subjekty z Obvodného oddelenia Bardejov, OR PZ Bardejov, Okresný súd Svidník, Okresný súd Bardejov, CPPPaP Bardejov, Školský úrad Svidník, v celkovom počte 14 účastníkov.

MZ SR

Kompetenčne podľa § 39 zákona č. 578/2004 z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov odborne a metodicky riadi ďalšie vzdelávanie zdravotníckych pracovníkov, ktoré zahŕňa špecializačné štúdium na výkon špecializovaných pracovných činností, certifikačnú prípravu na výkon certifikovaných pracovných činností a sústavné vzdelávanie. Ďalšie vzdelávanie pracovníkov v zdravotníctve je zvyšovanie alebo prehlbovanie odbornej spôsobilosti. Odborná spôsobilosť sa zvyšuje získaním diplomu o špecializácii a získaním certifikátu a prehlbuje sa získaním potvrdenia o absolvovaní akreditovaného študijného programu sústavného vzdelávania absolventom akreditovaného študijného programu sústavného vzdelávania po jeho absolvovaní.

GP SR

Generálna prokuratúra Slovenskej republiky kvôli nepriaznivej pandemickej situácii nemohla uskutočniť naplánovanú pracovnú poradu pre prokurátorov - špecialistov.

Prokurátori sa v rozhodnom období zúčastňovali vzdelávacích aktivít organizovaných Justičnou akadémiou Slovenskej republiky prevažne online formou, z ktorých viaceré boli zamerané aj na problematiku detských obetí násilia.

V obvode Krajskej prokuratúry Bratislava sa konalo niekoľko multidisciplinárnych vzdelávacích aktivít na rôzne témy - „Kyberšikana - odhalenie, manipulácie, bezpečné správanie, sexting“, „Formy sexuálneho zneužívania, Identifikácia sexuálneho zneužívania“, „Príznaky, varovné signály zneužívania a zosúladenie postupov pri zistení sexuálneho zneužívania“, „Ako komunikovať s detskou obeťou násilia/sexuálneho zneužívania“.

V obvode Krajskej prokuratúry Trnava sa konalo 16 multidisciplinárnych vzdelávacích aktivít.

V obvode Krajskej prokuratúry Trenčín sa nekonala žiadna multidisciplinárna vzdelávacia aktivita.

V obvode Krajskej prokuratúry Nitra sa konali štyri multidisciplinárne vzdelávania organizované jednotlivými koordinátormi úradu práce, sociálnych vecí a rodiny.

V obvode Okresnej prokuratúry Komárno sa dňa 26.08.2021 konal odborný seminár s názvom „Identifikácia a riešenie prípadov násilia na deťoch s využitím multidisciplinárnej spolupráce“.

V obvode Okresnej prokuratúry Nitra sa konali tieto multidisciplinárne vzdelávacie aktivity:

- dňa 03.06.2021 s názvom „Komunikácia s detskou obeťou, ako komunikovať s detskou obeťou násilia/sexuálneho zneužívania“,

- v dňoch 09.11.2021 a 23.11.2021 s názvom „Dieťa traumatizované v blízkych vzťahoch“.

V obvode Krajskej prokuratúry Žilina boli viaceré naplánované multidisciplinárne vzdelávacie aktivity z dôvodu nepriaznivej pandemickej situácie zrušené.

V obvode Krajskej prokuratúry Banská Bystrica vzdelávacie aktivity prebiehali v štyroch okresoch, a to v rámci okresu Banská Bystrica, Lučenec, Brezno a Žiar nad Hronom. V Banskej Bystrici sa uskutočnili štyri multidisciplinárne vzdelávacie aktivity na tému: „Modriny na duši I“, ktoré bolo zamerané na sexuálne zneužívanie a prevenciu sekundárnej viktimizácie obete, na tému „Modriny na duši II“, ktoré bolo zamerané na psychické násilie a ako predchádzať druhotnej traumatizácii detí prostredníctvom postupov odborníkov, „Práca s problémovou rodinou“ a „Kyberšikana a rovesnícke násilie“. V okrese Brezno boli zrealizované

4 multidisciplinárne vzdelávania s témami „Ako účinne zabrániť kyberšikanu a vydieraniu cez internet“, „Komunikácia s agresívnymi a ochranárskymi rodičmi“, „Traumatizované dieťa – príznaky a symptómy, prístupy k dieťaťu“, „Špecifiká psychického týrania dieťaťa“.

V obvode Krajskej prokuratúry Prešov sa konalo 15 vzdelávacích aktivít, na témy „Rovesnícke násilie – šikanovanie, kyberšikanovanie“, „Práca s problémovými rodinami (intervenčné stratégie), agresivita u detí, používanie návykových látok rodičov“, „Rodičovský konflikt a dieťa“, „Deti a COVID – 19, následky sociálnej izolácie, rozvoj nelátkových závislostí“, „Fajčenie, alkohol, drogy v laviciach škôl, aj mimo nich“, „Efektívne možnosti prevencie šikanovania v mimoškolskom prostredí“, „Dieťa traumatizované v blízkych vzťahoch“, „Motivácia rodičov ku spolupráci“, „Význam a dôležitosť oznamovacej povinnosti pri dôvodných podozreniach, že dieťa zažíva násilie, ako sa vysporiadať s obavami, sociálnymi a etickými dilemami“ a iné.

V obvode Krajskej prokuratúry Košice sa konalo 13 vzdelávacích aktivít.

1.7. Úloha: Pripraviť a koordinovať realizáciu preventívnych programov na miestnej úrovni

Gestor: MPSVR SR (NKS, ÚPSVaR)

Spolugestori: MŠVVaŠ SR, MV SR, MZ SR

Spolupracujúce subjekty: GP SR, komisár pre deti, MVO, samospráva

Termín: 2018 – 2022

Stav plnenia: priebežne plnená

MPSVR SR

Merateľné ukazovatele:

- počet pripravených a koordinovaných programov 570
- počet strešných subjektov podľa národnej úrovne (ako realizátorov) zapojených do prípravy a realizácie programov: koordinátori spolupracujú so svojimi subjektmi na miestnej úrovni

Rozpis subjektov - realizátorov na miestnej úrovni:

Policajný zbor: 71

CPPPaP a ČŠPP: 53

CDR, akreditované subjekty: 52

Obce, Vyššie územné celky: 253

Iné: 411

- počet konkrétne zapojených subjektov zapojených do realizácie aktivít (ako prijímateľov)
8236

Rozpis subjektov - prijímateľov na miestnej úrovni:

CDR, akreditované subjekty: 151

Školy a školské zariadenia: 5960 a z toho:

- Materské školy: 1367
- Základné školy: 3488
- Stredné školy: 1105

Obecné zariadenia: 965

Iné: 1160

- počet zapojených pracovníkov za konkrétne zapojené subjekty - ukazovateľ nie je sledovaný
- počet účastníkov preventívnych aktivít z cieľovej skupiny 288074

Rozpis subjektov – účastníkov na miestnej úrovni:

CDR, akreditované subjekty: 2979

Školy a školské zariadenia: 117230 a z toho:

- Materské školy: 12841
- Základné školy: 79774
- Stredné školy: 24615

Obecné zariadenia: 23046

Iné: 144819

Príklady preventívnych programov na miestnej úrovni na realizácii ktorých sa spolupodieľali koordinátori v rámci NP PODPN:

- Interaktívne čítanie knižných diel s tematikou šikany a kyberšikany zamerané na podporu pozitívnych vzťahov a empatie v triede, čomu sa vyhýbať na internete, prevenciu šikanovania
- Výtvarné súťaže spojené s diskusiou zameranou na tému priateľstva a dobrých vzťahov medzi rovesníkmi v reálnom aj online prostredí
- Diskusie na témy pasce online sveta, grooming, sexuálne násilie, ako bojovať proti šikane, desatoro bezpečia na internete, kontakty pomoci
- Webináre zamerané na bezpečnosť na internete, šikanovanie, kyberšikanovanie
- Príspevky odvysielané v miestnej televízii alebo uverejnené v miestnej tlači na témy Kyberšikana, Sexuálne zneužívanie na sociálnych sieťach, Šikana ako priestupok i ako trestný čin, Deň bezpečného internetu

- Predstavenie preventívnych programov zameraných na pomoc a podporu detí ohrozených násilím pre ZŠ
- Súťaže, kde žiaci tvoria literárne, pódiové a výstavné diela na tému násilia na deťoch a rovesníckeho násilia
- Bábkové predstavenie zamerané na šikanu a domáce násilie
- Workshopy realizované zážitkovou formou, kde deti získali informácie o vybraných sociálno-patologických javoch
- Podcasty zamerané na témy ako nástrahy internetu, šikanovanie, psychická odolnosť detí, násilie páchané na deťoch
- Zbierka preventívnych a osvetových aktivít v danom regióne - materiál obsahuje databázu inštitúcií, ktoré realizujú preventívne aktivity aj s konkrétnym popisom danej aktivity
- Príprava a distribúcia materiálov subjektom participujúcim na ochrane detí pred násilím za účelom pomoci, osvetu a prevencie v oblasti ochrany detí pred násilím

MV SR

V sledovanom období OPK KMV SR zrealizoval spolu 155 preventívnych aktivít (webinárov) so zameraním na témy: „Prevencia obchodovania s ľuďmi“ a „Šikana a kyberšikana“ pre spolu 4153 žiakov. V spolupráci s Metodicko-pedagogickým centrom boli zrealizované on-line odborné podujatia, tematicky zamerané na problematiku obchodovania s ľuďmi v podmienkach SR, obchodovanie s ľuďmi za účelom núteného sobáša páchanom na dieťať, obchodovanie s ľuďmi v on-line prostredí, ktoré boli určené pre vedúcich pedagogických zamestnancov, výchovných poradcov a triednych učiteľov škôl v 7 krajoch s celkovým počtom účastníkov 200. Podobne bola zorganizovaná jedna preventívna aktivita pre pracovníkov s mládežou detskej organizácie FÉNIX, o. z.

Vzhľadom na pandemické opatrenia jednotlivé KR PZ a OR PZ v rámci svojej činnosti vykonávali niekoľko preventívnych aktivít hlavne online formou ako aj prostredníctvom audio-vizuálnych záznamom, ktoré boli zverejňované na Facebookových stránkach ako a prostredníctvom Instagramu.

Príslušníci PZ, v prípade ak to epidemiologická situácia dovoľila, realizovali na základných školách preventívne projekty a aktivity uskutočňované formou prednášok a besied, ktoré boli zamerané na násilie:

- „Póla radí deťom“

- „Vedel si to?“ – preventívny projekt určený pre deti od 14. roku veku. Časť besedy je zameraná aj na násilie na deťoch,
- „(Ne)bezpečný internet“ - preventívny projekt je určený pre žiakov 2. stupňa ZŠ, zameraný na trestnú činnosť páchanú cez internet. Cieľom je naučiť deti správne využívať internet a sociálne siete, predovšetkým ich upozorniť na nástrahy a trestnú činnosť súvisiacu s používaním internetu,
- „Sám doma“ - preventívny projekt „Sám doma“ je určený pre deti 1. stupňa ZŠ, je zameraný na pravidlá v cestnej premávke, správanie sa na sociálnych sieťach, bezpečné bývanie....,
- „Bezpečný internet, kyberšikanovanie, sociálne siete, ochrana osobných údajov, kriminalita páchaná online“,
- „Na ceste nie si sám“,
- „Šikanovanie-nedajme sa!“,
- „Nezabudni na mňa v aute“.

MZ SR

Do prípravy a koordinácie realizácie preventívnych programov súvisiacich s problematikou násilia na deťoch na miestnej úrovni sa zapojilo formou člena Riadiaceho výboru NP PODPN – zasadnutia.

GP SR

Plnenie úlohy bolo taktiež poznačené nepriaznivou situáciou s ochorením Covid – 19 a prijatými protipandemickými opatreniami.

V obvode Krajskej prokuratúry Trnava bolo zorganizovaných viacero preventívnych programov. V obvode Okresnej prokuratúry Galanta boli na facebookovej stránke polície PZ zverejnené 3 videá zaoberajúce sa nebezpečenstvom kyberpriestoru pre deti. V obvode Okresnej prokuratúry Šaľa boli zorganizované 4 preventívne programy na témy „Ohrozenie detí v kyberpriestore“, „Sebapoškodzovanie a programy zamerané na pomoc a podporu detí ohrozených násilím“, „Kto je môj hrdina“ a program za účelom predstavenia Národnej linky na pomoc deťom v ohrození VIAC AKO NICK.

V obvode Krajskej prokuratúry Banská Bystrica, konkrétne v rámci Okresnej prokuratúry Lučenec a Žiar nad Hronom sa podarilo zrealizovať osvetovú činnosť, a to cestou súťaže pre materské školy „Planéta bez násilia“.

V obvode Krajskej prokuratúry Prešov sa podarilo zorganizovať 62 preventívnych programov a v obvode Krajskej prokuratúry Košice 47 preventívnych programov.

MŠVVaŠ SR

MŠVVaŠ pripravuje realizáciu reformy poradenského systému (reforma schválená na jeseň 2021 so začiatkom Q1 2023), ktorej súčasťou je priame pôsobenie poradní na školách aj v rámci prevencie šikany a tiež vznikajú štandardy pre každú školu ako postupovať v rámci prevencie aj riešenia šikany pod gesciou Výskumného ústavu detskej psychológie a patopsychológie.

Ministerstvo školstva v rámci svojich aktivít Akčného plánu riešenia šikanovania na školách a školských zariadeniach na roky 2022-2023 sa zameriava aj na funkčné vzdelávanie riaditeľov v oblasti krízového manažmentu.

MŠVVaŠ vydalo Aplikačnú pomôcku duševného zdravia, ktorá sa zameriava práve na zvládanie náročných situácií v školách.

Ďalšie aktivity sa budú realizovať v nadväznosti na Stratégiu SR pre mládež na roky 2021-2028 a Stratégiu inkluzívneho prístupu vo výchove a vzdelávaní (<https://www.minedu.sk/data/att/21468.pdf>).

Strategický cieľ č. 2 Zabezpečiť systematické monitorovanie a hodnotenie systémov ochrany detí pred násilím

2.1.Úloha: Stanoviť merateľné ciele a hodnotiace ukazovatele pre politiky

Gestor: MPSVR SR(NKS)

Spolugestori: MPSVR SR, MS SR, MŠVVaŠ SR, MV SR, MZ SR

Spolupracujúce subjekty: MVO, samospráva

Termín: 2014

Stav plnenia: splnená

2.2. Úloha: Vytvoriť systém zberu, analýzy a vyhodnocovania dát a jeho následná realizácia

Gestor: MPSVR SR (NKS, ÚPSVaR)

Spolugestori: MPSVR SR, MŠVVaŠ SR, MS SR, MV SR, MZ SR

Spolupracujúce subjekty: GP SR, MVO, samospráva

Termín: do 2022

Stav plnenia: priebežne plnená

NKS

Nedá sa hovoriť o unifikovanom systéme zberu, analýzy a diseminácie dát. Pri výskumoch (spolu)realizovaných NKS, odpočtoch úloh a iných cieľoch získavania dát sú veľmi nápomocní koordinátori ochrany detí pred násilím, ktorí si jednak vedú podrobné štatistiky ohľadom svojich aktivít, a na druhej strane sú nápomocní pri zbere primárnych údajov potrebných pre výskumné úlohy, napr. pri výskume Prežívanie a správanie detí a mládeže na Slovensku počas pandémie.

MPSVR SR

Koordinátori ochrany detí pred násilím v rámci svojej činnosti zisťujú a sumarizujú údaje o štatistikách, ktoré si vedú jednotlivé subjekty. V prípade získania štatistických údajov od jednotlivých subjektov koordinátor ochrany detí pred násilím zhromažďuje a triedi údaje s dôrazom na kvalitatívne a kvantitatívne vyhodnocovanie.

Počet subjektov, ktoré vedú štatistické dáta: 311

Počet subjektov, ktoré poskytli koordinátorovi dáta: 72

MV SR

PZ v informačnom systéme a to v Evidenčno-štatistickom systéme kriminality (ďalej len „systém kriminality“), ktorého gestorom je odbor správy informačných systémov polície Prezídia Policajného zboru, zhromažďuje a uchováva informáciu o trestnej činnosti (trestné činy podľa Trestného zákona) v súvislosti s trestným konaním, kde sa k obeti (poškodenému) trestného činu eviduje pohlavie, vek, sociálne postavenie a príbuzenský vzťah páchateľa k obeti. K zistenému páchateľovi trestného činu sa v systéme kriminality eviduje meno, priezvisko, vek, štátna príslušnosť, rodinný stav, vzdelanie, zamestnanie, kriminálne hľadisko, miesto narodenia, prezývky, falošné mená a v neposlednom rade správanie sa pri výsluchu.

Z vybraných evidovaných štatistických údajov sú v pravidelných mesačných intervaloch spracovávané štandardné štatistické výstupy o štatistických ukazovateľoch. V systéme kriminality je od roku 2016 na základe požiadavky úradu kriminálnej polície Prezídia Policajného zboru štandardne spracovávaný aj štatistický výstup pod názvom: „Trestné činy

spáchané v súvislosti s domácim násilím“ a zároveň sú v súvislosti s trestným konaním podľa Trestného poriadku evidované všetky spôsoby jednotlivých rozhodnutí, resp. návrhov v prípravnom konaní.

Národná ústredňa SIRENE gestoruje komunikačno-registratúrny systém (IS MPS), v ktorom zabezpečuje výmenu doplňujúcich informácií k prípadom medzinárodného pátrania po maloletých/mladistvých nezvestných osobách vyhlásených na území štátov používajúcich SIS. SIS je primárne systém medzinárodného pátrania a ako taký obsahuje výlučne údaje nevyhnutne potrebné pre účely pátrania po osobe a prijatia opatrení po vypátraní osoby. Avšak vzhľadom k tomu záznamy k nezvestným osobám v SIS neobsahujú informácie o násilí páchanom na deťoch.

V minulosti niektoré OR PZ, ktoré sa zúčastňujú multidisciplinárnych stretnutí opakovane navrhovali v rámci stretnutí Národného koordinačného strediska pre riešenie problematiky násilia páchaného na deťoch, v súvislosti so zamedzením, resp. eliminovaním prípadov páchania násilia na deťoch, systém prednesený na prvej odbornej diskusii konajúcej sa dňa 30. 09. 2014, na pôde Inštitútu pre výskum práce a rodiny (taktiež navrhovaný v Podnetoch z praxe k odbornej diskusii „Zlepšenia fungovania systému ochrany detí pred násilím“ zaslané dňa 01. 10. 2014 na Inštitút pre výskum práce a rodiny, zameranej na tému zlepšenia fungovania systému ochrany detí pred násilím, medzirezortný informačný systém, ktorý by bol prístupný pre všetky dotknuté subjekty pracujúce s mládežou (ÚPSVaR, školy, pediatri, polícia, samospráva, súdy a prokuratúra). Doposiaľ však nebol schválený. V tomto systéme by boli prepojené jednotlivé inštitúcie, vkladali by do systému informácie o „rizikovom“ dieťati, resp. „rizikovej“ rodine, takto by bolo možné rýchle a efektívne zachytiť prvotné signály, ktoré poukazujú na to, že napr. dieťa nenavštevuje povinné prehliadky u pediatra, nenavštevuje školu (prípadne vôbec nenastúpilo do školy), má časté úrazy, dieťa je v evidencii sociálnoprávnej ochrany detí a mládeže, prípadne v minulosti bolo na dieťati páchané násilie a pod.

MZ SR

Príloha č. 2 NÁRODNÉ ZDRAVOTNÉ REGISTRE zákona č. 153/2013 Z. z. o národnom zdravotníckom informačnom systéme a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov bod 12. ustanovuje Národný register osôb s podozrením na ich zanedbávanie, týranie, zneužívanie a osôb, na ktorých bolo páchané násilie, ktorý vytvára podmienky pre systém zberu, analýzy a vyhodnocovania dát na účel skvalitnenia kontrolných

mechanizmov na úrovni príslušných rezortov na výkon a tvorbu štátnej politiky a na prípravu intervenčných opatrení s cieľom skvalitniť prevenciu.

GP SR

Všetky okresné a krajské prokuratúry evidujú a sledujú v rámci príslušného informačného systému prokuratúry trestné veci, v ktorých došlo k spáchaniu násilia na deťoch. Tieto trestné veci vybavujú prokurátori – špecialisti a následne tieto využívajú pri vypracúvaní rozborov, správ o činnosti, zhodnotení ako aj pre potreby vzdelávania prokurátorov a právnych čakatel'ov prokuratúry.

MŠVVaŠ SR

MŠVVaŠ pre školský rok 2021/2022 vydalo dokument pre školy a školské zariadenia „Sprievodca školským rokom 2021/2022“, v ktorom sa v časti Bezpečnosť a prevencia odporúča v súlade so Smernicou č.36/2018 vyhotovovať zápis o riešení šikanovania.

Centrum vedecko-technických informácií, priamo riadená organizácia MŠVVaŠ SR realizovala prieskum: Skúsenosti žiakov základných a stredných škôl so šikanovaním a s kyberšikanovaním.

Súbor respondentov tvorilo spolu 2 194 osôb; dievčatá (1 121) a chlapci (1 073). V súbore žiakov ZŠ vyplnilo dotazníky 986 respondentov, v podsúbore žiakov SŠ spolu 1208 osôb, kde prevažovali žiaci SOŠ (946), gymnazistov bolo (262). Najvyšší počet respondentov žil v Prešovskom (345), Nitrianskom (343), Trnavskom (297), Košickom (267) a Trenčianskom kraji (264). V ostatných krajoch od 239 respondentov v Bratislavskom, do 238 v Žilinskom a 201 v Banskobystrickom kraji.

Publikácia na webe CVTI SR:
https://www.cvtisr.sk/buxus/docs//prevencia/Vyskumy_prieskumy_a_analyzy/Nazory_a_sku_senosti_ziakov...-2021-publikacia.pdf

2.3. Úloha: Stanoviť a realizovať dlhodobý plán výskumu a participácia na komparatívnych výskumoch, prieskumoch a projektoch realizovaných v rámci relevantných medzinárodných a národných inštitúcií súvisiacich s problematikou násilia na deťoch s dôrazom na aktuálne ohrozenia

Gestori: MPSVR SR (IVPR, NKS)

Spolugestori: MPSVR SR (ÚPSVaR), MŠVVaŠ SR, MS SR, MV SR, MZ SR

Spolupracujúce subjekty: komisár pre deti, MVO, samospráva

Termín: do 2022

Hodnotiace/Merateľné ukazovatele:

- plán výskumu
- počet výskumov, prieskumov a projektov, do ktorých sa v rámci plnenia úlohy zapojila

Slovenská republika

Stav plnenia: priebežne plnená

MPSVR SR

Z podkladu IVPR uvádzame „ Plán výskumu – IVPR dodalo podklady pre NKS, samotný plán sme nevytvárali – nie je to v našej kompetencii. Od roku 2016 boli realizované 3 výskumy súvisiace s deťmi a násilím na IVPR.“

NKS

Nakoľko v roku 2019 výskumný tím z Filozofickej fakulty Katolíckej univerzity v Ružomberku pripravil národnú správu z výskumu EU Kids Online Slovensko, ktorý v rámci celoeurópskeho prieskumu mapoval online skúsenosti detí vo veku 9-16 rokov, vrátane kyberšikanovania, kontaktu so škodlivým obsahom, zneužívania údajov, nadmerného používania internetu, sextingu a stretnutia s neznámymi ľuďmi z internetu a NKS bolo zainvolované do jeho realizácie, NKS oslovilo obidvoch menovaných s prosbou o spoluprácu. Výsledkom spoločných rokovaní vo februári 2021 je uskutočniť výskum vplyvu používania sociálnych sietí a internetu na duševné zdravie detí a mládeže, a istým spôsobom nadviazať na výskum, ktorý bol realizovaný v čase pred pandémiou COVID-19, realizovať ho v roku 2021, keď deti už rok využívajú internet nielen na trávenie voľného času, ale z veľkej časti na dištančné vzdelávanie. Víziou NKS je následne pokračovať v komparatívnom výskume po prekonaní pandémie COVID-19. Súčasne je dôležité zdôrazniť, že výsledky tohto jedinečného výskumu budú podkladom pre tvorbu ďalších politík.

V priebehu marca až novembra roku 2021 sa uskutočnil výskum vplyvu používania sociálnych sietí a internetu na duševné zdravie detí a mládeže pandémie, ktorý priamo nadväzoval na výsledky štúdií EU Kids online (EU KO) z roku 2018, ergo v čase pred pandémiou COVID-19. Vďaka tomuto výskumu bolo možné získať informácie o používaní

sociálnych sietí, keď deti a mládež už rok využívajú internet nielen na trávenie voľného času, ale z veľkej časti na dištančné vzdelávanie a porovnanie mnohých relevantných údajov. Výskum bol realizovaný na výskumnom súbore 1423 detí a dospelých vo veku 9 – 18 rokov.

Výhľadovo sa plánuje realizovať longitudinálny výskum aj po prekonaní pandémie COVID-19 (predpoklad jeseň 2022).

Súčasne je dôležité zdôrazniť, že výsledky tohto jedinečného výskumu sú a budú podkladom pre tvorbu ďalších politík.

https://detstvobeznasilia.gov.sk/web_data/content/upload/subsubsub/8/vyskumna-sprava-prezivanie-a-spravanie-deti-a-mladeze-na-slovensku-pocas-pandemie-1.pdf

ÚKpD

Úrad komisára pre deti v rámci spolupráce s Európskou sieťou ombudsmanov pre deti (ďalej len „ENOC“) v súvislosti s aktuálnym vojnovým konfliktom na Ukrajine, na základe stretnutia „Komisárov pre deti“ k danej téme, identifikoval oblasti možného ohrozovania a porušovania práv detí, o čom písomnou formou upozornila dotknuté ústredné orgány štátnej správy (ministerstvo práve, ministerstvo školstva, ministerstvo zdravotníctva, ministerstvo vnútra). Poznámka: Vzhľadom na veľkú migračnú vlnu spôsobenú vojnovým konfliktom, dochádza k nárastu obchodovania s deťmi a zvyšovaniu rizika, že sa deti stanú obeťou tohto trestného činu. Jednou z hlavných príčin sa javí nedostatočný registračný proces utečencov v niektorých krajinách. Členské štáty ENOC-u volajú po vytvorení jednotnej európskej registrácie pre utečencov, ktorá nebude zohľadňovať len registráciu na hraniciach EÚ, ale vytvorí systém na registráciu utečencov aj v cieľových krajinách migrácie. Ukrajina, ako členská krajina ENOC-u, požiadala, aby členské štáty zabezpečili a koordinovali registráciu utečencov a najmä detí aj na zastupiteľských úradoch Ukrajiny. Táto registrácia zabezpečí, že ukrajinské orgány budú mať prehľad, kde sa reálne ukrajinské deti nachádzajú.

Osobitnou kategóriou, ktorej treba venovať zvýšenú pozornosť sú deti z ohrozených skupín, najmä deti bez sprievodu. V rámci vykonávania monitorovacej činnosti a odporúčaní ENOC-u sa v roku 2022 uskutoční monitoring centier pre deti a rodiny, do ktorých sú umiestňované deti bez sprievodu, s dôrazom na dodržiavanie ich práv vyplývajúcich z Dohovoru o právach dieťaťa. Je potrebné si uvedomiť, že počet detí bez sprievodu na našom území bude aj naďalej narastať. Aktuálne je na umiestňovanie týchto detí vyčlenených 5 zariadení a ich počet bude potrebné kontinuálne navyšovať.

MV SR

V rámci plnenia predmetnej úlohy A PZ realizuje výskum „Projekt APVV-17-0217 Služobné zákroky príslušníkov Policajného zboru a aplikácia zásady primeranosti z trestnoprávneho a administratívneho hľadiska“.

Výskum je zameraný na dôsledné preskúmanie vykonávania služobných zákrokov príslušníkov PZ s využitím donucovacích prostriedkov, oprávnení a povinností s dôrazom na rešpektovanie zákonnej zásady primeranosti vykonania služobného zákroku. Dodržanie zásady primeranosti sa analyzuje z troch hľadísk - ústavnoprávneho, správneho a trestnoprávneho hľadiska.

Jedným z cieľov predmetného projektu je rovnako skvalitnenie výkonu služobných zákrokov - zaist'ovacích úkonov v rámci trestného konania, ako aj výšenie dôvery verejnosti voči OČTK a súdom na základe zníženia miery procesných pochybení.

V dňoch 22. 11. 2021 – 26. 11. 2021 a 29. 11. 2021 – 03. 12. 2021 bol v súčinnosti s Krajským riaditeľstvom Policajného zboru v Bratislave zorganizovaný jeden z výstupov projektu APVV-17-0217 – školenie príslušníkov Policajného zboru zaradených vo výkonných útvaroch PZ. Školenie vybraných frekventantov s názvom „Týždeň primeranosti služobných zákrokov“ prebehlo v priestoroch A PZ v Bratislave v špecializovanej učebni zameranej na výučbu predmetov policajného práva a policajných služieb zrekonštruovanej a vybavenej s podporou projektu APVV-17-0217. Cieľom školenia bolo poskytnúť vybraným príslušníkom PZ relevantné informácie súvisiace s dodržiavaním zásady primeranosti pri výkone služobnej činnosti. Predmety týždňa primeranosti boli orientované na oboznámenie sa so zásadou primeranosti z pohľadu ústavného práva, trestného práva, správneho práva, ako aj policajno-bezpečnostných vied s dôrazom na teoretické aj praktické zvládnutie služobného zákroku. V rámci teoretického zamerania boli frekventantom odprednášané štyri základné témy: Zásah do ľudských práv a slobôd, prípustnosť zásahu; Zásada primeranosti vo vzťahu k vybraným zaist'ovacím úkonom; Zásada primeranosti pri aplikácii oprávnenia vykázat' zo spoločného obydľia; Aplikčné problémy zákona o Policajnom zbore.

MZ SR

V oblasti participácie na komparatívnych výskumoch, prieskumoch a projektoch realizovaných v rámci relevantných medzinárodných a národných inštitúcií súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a v širšom význame problematiku ochrany detí s dôrazom na aktuálne ohrozenia, MZ SR spolupracuje s Regionálnym úradom pre EÚ Svetovej

zdravotníckej organizácie (WHO). Cieľom spolupráce je implementácia opatrení na podporu zdravia detí a adolescentov.

WHO, ktorá sa venuje blahu všetkých ľudí a riadi sa vedeckými poznatkami, vedie a podporuje celosvetové úsilie, aby každý a všade mal rovnakú šancu na bezpečný a zdravý život. WHO je agentúra OSN pre zdravie, ktorá spája národy, partnerov a ľudí v prvej línii - vedie svetovú reakciu na mimoriadne zdravotné situácie, predchádza chorobám, rieši základné príčiny zdravotných problémov a rozširuje prístup k liekom a zdravotnej starostlivosti. Poslaním WHO je podporovať zdravie, udržiavať svet v bezpečí a slúžiť zraniteľným.

MZ SR spolupracovalo formou webinárov, videokonferencií a odborných konzultácií v napríklad v témach:

- Vytvára politika starnutia konflikt medzi generáciami?
- Prípád riešenia rodu a moci v oblasti sexualita a výchovy k prevencii HIV: komplexný prehľad hodnotiacich štúdií. Rodové normy a zdravie: poznatky z údajov globálneho prieskumu zdravia
- Dôsledky pre riziko infekcie HIV u dospelujúcich.
- Spustenie novej prelomovej správy WHO/UNICEF o marketingu umelého mlieka (Odhaľuje invazívne marketingové praktiky používané v priemysle umelého mlieka, ktoré porušujú medzinárodné normy. Zdôrazňuje vplyv na rozhodnutia rodín o tom, ako kŕmiť svoje deti a malé deti. Viac ako polovica rodičov a tehotných žien je vystavených agresívnemu marketingu mliečnych formúl pre dojčatá - WHO, UNICEF).
- Umožnenie účasti detí so zdravotným postihnutím na fyzickej aktivite.
- Predbežné vyhlásenie o očkovaní detí a dospelujúcich proti COVID-19
- Nové financovanie ohlásené na projekty v oblasti dezinformácií a infodémie v oblasti zdravia (Iniciatíva bude financovať projekty so sídlom v Spojených štátoch, Afrike, Ázii a Latinskej Amerike po dobu až troch rokov.)

MŠVVaŠ SR

Centrum vedecko-technických informácií, priamo riadená organizácia MŠVVaŠ SR realizovala prieskum: Výskyt šikanovania v základných/špeciálnych základných školách, v stredných a v špeciálnych stredných školách v školskom roku 2020/2021.

V základných školách bolo k 15. 9. 2021 evidovaných 729 záznamov o šikanovaní, z toho 526 prvotných (72,15 %) a 73 (10,01 %) riešených s príslušným útvarom Policajného zboru SR (ďalej len „PZ SR“). (tabuľka 1). Z celkového počtu záznamov tvorili záznamy zo štátnych základných škôl 89,98 %; súkromných (2,88 %), cirkevných škôl (4,53 %), kde došlo k miernemu zvýšeniu. Podiel špeciálnych základných škôl bol (2,61 %). Šikanovanie sa

vyskytlo v priemere v každej piatej základnej škole. Podiel štátnych škôl s výskytom šikanovania bol 22,59 %, súkromných 17,91 % a cirkevných 22,55 %.

Tabuľka 1 Podiel ZŠ a ŠZŠ s výskytom riešenia šikanovania podľa zriaďovateľa

<i>Zriaďovateľ</i>	<i>Počet škôl, ktoré riešili prípady šikanovania</i>	<i>Počet riešených prípadov</i>	<i>Počet prvotných prípadov</i>	<i>Riešené s PZ</i>
štátne	425	656	467	69
súkromné	12	21	19	1
cirkevné	25	33	26	3
špeciálne	16	19	14	0
spolu	478	729	526	73

Aj napriek tomu, že mnohé školy boli zatvorené na základe opatrení vlády SR, museli čeliť najmä základné školy prípadom šikanovania žiakov. Tento stav nie je lichotivý, a preto je potrebné neustále mu venovať pozornosť a školám podať pomocnú ruku najmä pri monitorovaní a riešení tohto negatívneho javu.

Štátny pedagogický ústav, priamo riadená organizácia MŠVVaŠ SR, realizovala interaktívny workshop pre učiteľov základných a stredných škôl, ktorý bol zameraný na rozvoj profesijných kompetencií v oblasti zvyšovania mediálnej gramotnosti súvisiacej s bojom proti nenávisti v on-line priestore. Cieľom workshopu bol prenos poznatkov na tému digitálnych médií a boja proti nenávistným prejavom, zvyšovanie povedomia o dôsledkoch nabádania k nenávisti v on-line priestor a rozšírenie komunikačných schopností a kompetencií pedagógov v tejto oblasti. Podujatie bolo realizované v spolupráci s Informačnou službou Organizácie Spojených národov vo Viedni a mimovládnu organizáciou ZARA so sídlom vo Viedni.

Odborní pracovníci IUVENTY boli v roku 2021 zapojení do tvorby národného protokolu štúdie HBSC, medzinárodnej štúdie o zdraví a so zdravím súvisiacom správaní školákov v ich sociálnom kontexte za oblasť Dospievajúci v ohrození. Protokol bol sfinalizovaný v marci 2021.

2.4. Úloha: Preskúmať možnosti prepojenia, resp. vytvorenia jednotnej a kompatibilnej databázy s informáciami o dieťati za účelom včasnej identifikácie potreby poskytnutia pomoci dieťaťu

Gestori: MPSVR SR

Spolugestori: MŠVVaŠ SR, MS SR, MV SR, MZ SR

Spolupracujúce subjekty: MVO, samospráva

Termín: 2020

Hodnotiace/Merateľné ukazovatele:

- počet aktuálne existujúcich databáz s informáciami o dieťati v pôsobnosti jednotlivých rezortov
- analýza možností signalizácie/zdieľania informácií z jednotlivých informačných systémov
- analýza možností vytvorenia jednotnej databázy

Stav plnenia: priebežne plnená

MPSVR SR

MPSVR SR v súčasnosti spravuje dve databázy s informáciami o deťoch v rámci informačného systému sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately („ďalej len „IS KIDS“) a informačného systému riadenia sociálnych dávok (ďalej len „IS RSD“).

Tak ako bolo uvedené minulý rok úloha je stále v štádiu rozpracovania integrácie systémov pre zdieľanie informácií o osobách a zefektívnenie práce zamestnancov oddelení SPODaSK v podmienkach Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny (ďalej len „ÚPSVaR“):

- Integrácia IS KIDS a registratúrneho systému (ďalej len „IS DMS“) – zefektívnenie práce zamestnancov oddelení SPODaSK v časti evidencie spisovej dokumentácie a zjednotenie pracovných postupov.

Zrealizovaná predbežná analýza krokov integrácie IS KIDS a IS DMS. Plánuje sa ďalší rozvoj, ktorý je závislý na finančných zdrojoch.

- Prepojenie IS KIDS s CDR

Vypracovaný analytický dokument k modulu CeDRIS. CeDRIS je navrhnutý ako nový modul existujúceho IS KIDS so samostatnou údajovou základňou pre podporu agendy CDR a agendy ÚPSVaR, ktorá sa týka CDR. Bude podporovať procesy životného cyklu dieťaťa v CDR od prípravy jeho umiestnenia v CDR, cez jeho nástup až po ukončenie umiestnenia v CDR, ekonomickej agendy týkajúcej sa primárne agendy spojenej s pobytom dieťaťa v CDR ako aj zjednotenie pracovných postupov, ktoré budú v súlade s metodickými pokynmi ÚPSVaR. Pre ÚPSVaR bude CeDRIS poskytovať podporu vytvárania štatistického výkazu V5 vrátane kontrol.

- Prepojenie IS KIDS s informačným systémom riadenia sociálnych dávok (ďalej len „IS RSD“)
V súčasnosti je funkčné prepojenie pre overovanie identifikačných údajov osoby zo strany IS KIDS v IS RSD. Rozhranie poskytuje z IS RSD údaje o matke, otcovi alebo inej osobe, ktorej je dieťa zverené. Po identifikovaní otca, matky je možné prebrať z IS RSD aj údaje o deťoch a následne zistiť aké sociálne dávky poberajú tieto osoby. Prepojením systémov sa zefektívnila práca referentov v časti evidencie osôb a kvalita identifikačných údajov, nakoľko identifikačné údaje osôb v IS RSD sú stotožnené s evidenciou v registri fyzických osôb.

MV SR

Už v minulosti bolo na multidisciplinárnych stretnutiach apelované na zriadenie spoločného systému zberu dát ohrozeného dieťaťa. Z uvedeného dôvodu MV SR trvá na urýchlennom doriešení vzniku predmetného informačného systému, do ktorého by vkladali informácie inštitúcie vyššie uvedené a taktiež je potrebné vyriešiť legislatívne otázky prevádzkovania a využívania daného informačného systému, ktorý by napomohol plnohodnotnejšie chrániť deti pred násilím.

Strategický cieľ č. 3 Predchádzanie inštitucionálnemu a systémovému porušovaniu práv dieťaťa

3.1. Úloha: Analytické sondy realizované na základe fokusových skupín zameraných na predchádzanie inštitucionálnemu a systémovému porušovaniu práv dieťaťa

Gestori: MPSVR SR (IPVR, NKS)

Spolugestori: MS SR, MŠVVaŠ SR, MV SR, MZ SR

Spolupracujúce subjekty: MVO, samospráva

Termín: 2014

Stav plnenia: splnená

3.2. Úloha: Vytvorenie metódy integrovaného a koordinovaného postupu na riešenie násilia páchaného na deťoch

Gestori: MPSVR SR (NKS)

Spolugestori: MK SR, MPSVR SR, MS SR, MŠVVaŠ SR, MV SR, MZ SR

Spolupracujúce subjekty: MVO, samospráva

Termín: 2014 a nasl.

Stav plnenia: splnená

3.3. Úloha: Pripraviť a realizovať programy práce/odborné postupy práce s páchatel'mi násilia na deťoch, so zameraním najmä na detských páchatel'ov násilia

Gestor: MPSVR SR (NKS, ÚPSVaR),

Spolugestor: MS SR (ZVJS)

Spolupracujúce subjekty: GP SR, komisár pre deti, MVO

Termín: 2018-2022

Merateľné ukazovatele:

- počet pripravených a zrealizovaných programov (metodík)
- počet účastníkov, ktorí sa zúčastnili vzdelávania
- počet dospelých a detských páchatel'ov, ktorí sa do programu zapojili

Stav plnenia: priebežne plnená

NKS:

NKS realizovalo v období od apríla do decembra roku 2019 pilotný vzdelávací program: *Práca s páchatel'mi násilia na deťoch, vrátane detského páchatel'a*. Uvedený vzdelávací program bol v priebehu marca 2020 prepracovaný na „*Práca s nepľnoletými páchatel'mi násilia*“. Tvorí ho 6 modulov, v celkovom objeme 112 hodín prezenčného vzdelávania a 28 hodín dištančného vzdelávania.

Vzdelávacie semináre pokračovali aj v roku 2021, avšak dištančnou formou, vzhľadom na epidemiologickú situáciu v súvislosti s pandémiou COVID19. Zúčastnení boli zástupcovia CDR, orgánu SPODaSK, reedukačných centier a CPPPaP. Vzdelávanie sa obsahovo zameriava aj na obzvlášť latentnú formu násilia na deťoch, ktorou je sexuálne zneužívanie (ďalej len CSA, z angl. child sexual abuse). Približuje motivačné schémy a charakteristiky páchatel'ov a páchateliek CSA, ako aj stratégie groomingu (manipulácie). Účastníci vzdelávania získali dôkladnú orientáciu v možnostiach identifikácie CSA a metódach intervencie. V obsahu vzdelávania sa výnimočne prepája záujem a starostlivosť o obe zainteresované strany. Okrem pomoci obetiam je totiž potrebné efektívnymi metódami pomáhať aj páchatel'om k tomu, aby

nerecidivovali, a na viac – aby zaujali postoje, ktoré budú odzrkadľovať akceptáciu zodpovednosti za spôsobené škody a zmysluplným spôsobom prispievať k náprave týchto škôd. Týmto je akcentovaný príklon k filozofii restoratívnej spravodlivosti, ktorá je v súčasnosti aktuálnym trendom v prístupe k riešeniu problémov navodených zločinom. V línii s týmto prístupom sú intervencie koncipované tak, aby boli efektívne a zároveň vysoko humánne, čo možno dosiahnuť adekvátnou kombináciou prvkov kontroly a podpory v prístupe k páchatelom. Realizované vzdelávanie prezentuje nielen teoretickú analýzu problematiky, ale predovšetkým prináša vedecky podložené a praktické impulzy pre rozvoj sociálnej a terapeutickú prácu s páchatelmi a obeťami násilia v podmienkach SR.

Vzdelávací program je zameraný na prácu s maloletými páchatelmi sexuálneho násilia a pozostáva z nasledovných modulov:

- sexuálne násilie páchané na deťoch (CSA – Child Sexual Abuse)
- charakteristika detských páchatelov násilia
- intervencie u detí s problémovým sexuálnym správaním a intervencie u mladistvých, ktorí sa dopustili CSA
- soft skills – jemné zručnosti pri práci s maloletými páchatelmi – rešpektujúca komunikácia
- prevencia (so zameraním na prevenciu násilia v inštitúciách)
- legislatívne aspekty problematiky

Ambíciou je ponúknuť vzdelávanie tým zamestnancom/zamestnankyniam, ktorí/é priamo pracujú s deťmi vykazujúcimi problémové sexuálne správanie a/alebo s mladistvými, ktorí sa dopúšťajú aj sexuálnych deliktov na deťoch.

Predpokladaným budúcim výsledkom vzdelávacieho programu je:

- vypracovanie dlhodobých stratégií prevencie relapsu,
- rozvoj legálnej sebaurčenej sexuality dospievajúceho,
- ochrana potenciálnych obetí pred ďalšími psychologicky a fyzicky škodlivými následkami násilia zo strany maloletých/mladistvých,
- poradenská podpora rodinného a / alebo sociálneho prostredia mladistvého páchatela s cieľom umožniť konštruktívne riešenie trestného činu.

Súčast'ou Programu CDR musí byť uvedenie postupu odbornej práce v rizikových situáciách v prípade vážnych nezhôd medzi deťmi a deťmi a zamestnancami centra. V predmetnej časti programu si každé centrum stanovuje metodiku práce na základe potrieb cieľovej skupinou konkrétneho centra.

V rámci spolupráce s NKS sa každoročne zúčastní v priemere 10 odborných zamestnancov CDR (psychológovia, špeciálni a liečební pedagógovia, sociálni pracovníci a vychovávatelia) vzdelávania Práca s detským páchatel'om násilia. V priebehu rokov 2019 až 2022 bolo do vzdelávania zapojených viac ako 50 odborných zamestnancov CDR. Spätná väzba absolventov vzdelávania na vzdelávanie je pozitívna a zamestnanci poznatky a odborné znalosti pre prácu s dieťaťom, ktoré má sklony k páchaniu niektorej z foriem násilia využívajú v individuálnej práci s deťmi.

V prvej polovici roku 2021 boli všetkým CDR poskytnuté materiály doc. ThDr. Mgr. Slávky Karkoškovej, PhD. o princípoch a postupoch pri riešení problémového, najmä neprimeraného sexualizovaného správania u detí vrátane detí so zdravotným znevýhodnením.

Pre rok 2022 je pripravené vzdelávanie pre zamestnancov CDR so zameraním na jemné techniky práce s dieťaťom s náročným správaním v kontexte prežitej traumy.

MS SR

Zbor väzenskej a justičnej stráže realizuje program – projekt Šanca na návrat. Primárnym zámerom projektu je vytvárať lepšie podmienky pre naplnenie troch základných funkcií výkonu trestu odňatia slobody:

1. Ochrannú funkciu, ktorá spočíva v samotnom bránení v páchaní ďalšej trestnej činnosti a chránení života, zdravia a majetku všetkých občanov;
2. Resocializačnú funkciu, a teda začlenenie odsúdených po prepustení do spoločnosti;
3. Preventívnu funkciu, ktorá zahŕňa využitie všetkých dostupných foriem penitenciárneho a postpenitenciárneho pôsobenia tak, aby bol jedinec schopný viesť riadny život občana bez nevhodného správania a návykov a predovšetkým, aby sa vyhol recidíve.

Dôležitým predpokladom úspešnosti programu je prevzatie zodpovednosti odsúdeného za svoje násilné správanie, eliminácia obranných mechanizmov osobnosti súvisiacich s páchaným násilím a rozvoj sociálnych kompetencií. Tie klientovi umožnia včas rozpoznať riziko, že sa bude správať násilne, zastaviť sa, získať od kritickej situácie odstup a násilné konanie nahradiť prijateľnými formami správania.

Účastníci by mali byť vedení k tomu, aby si sami dokázali uvedomiť svoju zodpovednosť za násilie a dokázali sa naňho pozrieť z perspektívy jeho obetí.

Nemenej dôležitým cieľom špecializovaného programu je prispieť k zvýšeniu miery resocializácie klientov, k ich čo možno najlepšiemu začleneniu sa do bežného života, k prevencii, ako aj k zníženiu rizika prípadnej recidívy. Absolvovanie špecializovaného programu jednotlivými klientmi, či klientkami pritom môže mať pozitívny dopad aj na širšiu komunitu, do ktorej sa absolvent alebo absolventka programu po ukončení výkonu trestu vráti.

ZVJS pripravilo aj návrh akreditačného mechanizmu a procesov štandardizácie resocializačných a výchovných vzdelávacích programov. Základným cieľom dokumentu je zabezpečiť, aby resocializačné a výchovné vzdelávacie programy boli realizované čo najefektívnejšie.

Program Chcem sa zmeniť je zameraný na podporu a rozvoj pozitívnych osobnostných rezerv mladistvých na základe osvojenia vzorcov nenásilného správania v medziľudských vzťahoch, spôsobov predchádzania ďalšieho násilia a zmeny násilných modelov správania sa a znižovanie rizika potenciálnej recidívy trestnej činnosti. Cieľom je kvalitatívny posun dosiahnutý prostredníctvom pozitívneho vnímania seba samého, uvedomenia si príčin a dôsledkov svojho násilného správania a motivácie odsúdeného k riešeniu konfliktných situácií nenásilnou formou je ďalším cieľom programu.

Program sa skladá z 5 samostatných tematických oblastí:

- násilie a agresivita,
- násilník,
- násilie a vzťahy
- kauzalita násilia
- reakcie na násilie

V júli 2021 ZVJS začal druhé pilotné testovanie nástroja ROSH (angl. Risk of Serious Harm), ktorý sa týka najmä násilnej kriminality. Ide o retrospektívnu štúdiu, pričom respondentmi sú osoby, ktoré sa do 12 mesiacov po prepustení dopustili násilného trestného činu.

Viac o aktivitách na stránke <https://sancananavrat.sk/>

GP SR

Úloha je priebežne plnená. Presné počty programov a prác nie je možné uviesť, nakoľko to neumožňuje systém zberu štatistických údajov. Pokiaľ ide o prípravu a realizáciu programov práce s páchatel'mi násilia na deťoch je potrebné poukázať na skutočnosť, že prokurátori môžu využívať len Trestným zákonom im uložené oprávnenia, ktorými môžu ovplyvňovať správanie páchatel'ov násilia na deťoch už len represívne. Vzhľadom na výchovný účel trestu tak pôsobia

aj do budúcnosti. V prípade, ak sú v rámci trestného konania zistené skutočnosti odôvodňujúce uloženie ochranných opatrení páchatel'ovi násilnej trestnej činnosti na deťoch, najmä vo forme ochranného liečenia, toto je vždy ukladané. V hodnotenom období bola vo veľkej miere využívaná spolupráca s príslušnými úradmi práce, sociálnych vecí a rodiny, ktoré majú miestnu znalosť nielen ohľadom maloletých obetí trestných činov, ale aj o ich páchatel'och a prostredí, v ktorom dochádza k páchaniu trestnej činnosti. V rámci tejto spolupráce je už v rámci trestného konania pred jeho právoplatným skončením operatívne riešená situácia mladistvých páchatel'ov, kedy je často krát vhodnejšie ich umiestňovanie do reedukačných a iných zariadení, ako ich väzobné trestné stíhanie. Pokiaľ ide o veci maloletých trestne nezodpovedných páchatel'ov trestných činov, tieto veci sú evidované v osobitných zberných spisoch, pričom prokurátori spolupracujú s prokurátormi - špecialistami na netrestnom úseku a priebežne skúmajú potrebu prípadného uplatnenia výchovných opatrení voči týmto maloletým osobám v úzkej spolupráci s príslušnými úradmi práce, sociálnych vecí a rodiny.

3.4. Úloha: Zriadiť a prevádzkovať národnú linku na pomoc deťom

Gestor: MPSVR SR (ÚPSVaR)

Spolupracujúce subjekty: komisár pre deti, MPSVR SR (NKS), MVO

Termín: Od roku 2018 - 2022

Stav plnenia: priebežne plnená

MPSVR SR

Merateľné ukazovatele:

- počet poskytnutých intervencií údaj nie je možné doplniť, kým nie je nastavené selektovanie týchto údajov v komunikačnej platforme
- počet miest konzultantov vykonávajúcich dištančné poradenstvo v rámci národnej linky 21, obsadených k 31.3.2022 - 19
- počet detí, ktoré využili služby národnej linky údaj nie je možné doplniť, kým nie je nastavené selektovanie týchto údajov v komunikačnej platforme
- počet prípadov násillia, ktoré sa podarilo v súvislosti s prevádzkou národnej linky identifikovať údaj nie je možné doplniť, kým nie je nastavené selektovanie týchto údajov v komunikačnej platforme

Národná linka na pomoc deťom v ohrození VIAC AKO NI(c)K začala svoju nepretržitú prevádzku dňa 30.04.2021 o 7:00 s celkovým počtom konzultantov 10 (vrátane vedúceho

pracovníka). Štart prevádzky bol možný po ukončení tzv. bezpečnostných testov na komunikačnej platforme a následnom publikovaní komunikačnej platformy do verejného online priestoru (úložný priestor sa nachádza na Vládnom cloude).

Konzultanti linky pracujú rozdelení na pracovné zmeny v 5 týždňovom cykle. V rámci jedného cyklu každý z nich absolvuje rovnaký počet zmien a má k dispozícii aj rovnaké množstvo voľna, počas každej zmeny sú k dispozícii 2 – 3 konzultanti. V ideálnom plnom personálnom obsadení budú na každej zmene k dispozícii 4 konzultanti.

K 31.03.2022 pracuje na oddelení národnej linky na pomoc deťom v ohrození 19 zamestnancov (vrátane vedúceho pracovníka), z toho 5 zamestnanci t.č. absolvujú úvodné komplexné školenie v dištančnom poradenstve a krízovej intervencii pred zaradením do nepretržitej prevádzky (Neobsadené sú 2 pracovné miesta).

Od 30.04.2021 do 30.04.2022 zaznamenali konzultanti celkovo 1310 kontaktov v čítovej forme a 34 kontaktov v e-mailovej forme. Nízka frekvencia kontaktov v úvodnom období nepretržitej prevádzky bola spôsobená neskorším spustením propagačnej kampane. Najvyššie frekvencie kontaktov cez číto sa dosiahli v mesiacoch november 2021 (245) a február 2022 (274).

Medzi najčastejšie problémy klientov patria: samota, šikana, sociálna izolácia, smútok, depresia, vzťahy s rovesníkmi, vzťahy s rodičmi, prvé lásky, sebaškodovanie, suicidálna, úzkosť.

Aktuálne prebieha realizácia programových zmien dodávateľom komunikačnej platformy microsite a mobilnej aplikácie, vďaka ktorým bude možné efektívne selektovať potrebné štatistické údaje k plneniu merateľných ukazovateľov.

3.5. Úloha: Prehodnotiť poskytovanie (forma a obsah) starostlivosti o detské obeť násillia v zariadeniach sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately

Gestor: MPSVR SR

Spolupracujúce subjekty: komisár pre deti, MVO

Termín: do 2022

Hodnotiaci ukazovateľ:

- analýza efektivity uplatňovania novely zákona č. 68/2018 Z.z., ktorým sa mení a doplňa zákon č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kurately a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia doplňajú niektoré zákony v praxi

Stav plnenia: splnená

MPSVR SR

V CDR, v ktorých sa vykonávajú opatrenia SPODaSK pobytovou formou, je deťom poskytovaná odborná pomoc a starostlivosť, vrátane poskytovania bývania, stravovania, obslužných činností, osobného vybavenia, úschovy cenných vecí a zabezpečenia zdravotnej starostlivosti ako aj plnenia si povinnej školskej dochádzky a prípravy na povolanie, aj s ohľadom na špecifické potreby detí.

V špecializovaných samostatných skupinách s ustanovenou špecializáciou je poskytovaná odborná starostlivosť deťom s poruchami správania; deťom s poruchou správania v dôsledku užívania alkoholu, drog alebo v dôsledku patologického hráčstva; deťom, ktoré vyžadujú zvýšenú starostlivosť z dôvodu, že boli týrané, sexuálne zneužívané alebo boli na nich spáchané trestné činy ohrozujúce ich priaznivý psychický vývin, fyzický vývin alebo sociálny vývin; maloletým bez sprievodu, ktorým je poskytovaná osobitná starostlivosť zohľadňujúca jazykové, kultúrne a náboženské odlišnosti; deti s duševnou poruchou; deťom s mentálnym, telesným, zmyslových a kombinovaným postihnutím, ktorých zdravotný stav vyžaduje osobitnú starostlivosť.

Špecifická starostlivosť je deťom poskytovaná v skupinách CDR so špecializovaným programom pre deti so syndrómom CAN, psychicky a fyzicky týrané, sexuálne zneužívané a zanedbávané.

Táto špecializácia skupín, prípadne celých CDR umožňuje poskytnúť deťom potrebnú starostlivosť s ohľadom na ich špecifické potreby.

Vzhľadom na skutočnosť, že práve odborná pomoc v krízových situáciách dieťaťa, ktoré je obeťou trestného činu obchodovania s ľuďmi, dieťaťa týraného alebo pohlavne zneužívaného (resp. overenie miery ohrozenia dieťaťa týraním, pohlavným zneužívaním alebo inými činmi ohrozujúcimi jeho život, zdravie, priaznivý psychický, fyzický alebo sociálny vývin) má svoje špecifiká - výkon pomoci je upravený osobitne formou špecializovaného programu.

Keďže podstatou takejto špecializácie je poskytnutie odbornej pomoci dieťaťu v krízovej situácii (trestný čin) alebo overenie, či je dieťa ohrozené napr. týraním, sexuálnym zneužívaním (diagnostika je zásadná, dôležité je popri zameraní na odbornú pomoc v existujúcich situáciách aj potvrdenie alebo vyvrátenie domnienky, či je alebo nie je dieťa ohrozené napr. sexuálnym zneužívaním), dôraz je kladený na včasnú takýchto opatrení. Popri možnosti umiestniť dieťa v centre na základe dohody s rodičom/osobou, ktorá sa o dieťa osobne

stará (na odporučenie orgánu SPODaSK) a na žiadosť dieťaťa, môže byť dieťa prijaté aj na základe súdneho rozhodnutia o nariadení neodkladného opatrenia alebo o uložení výchovného opatrenia. CDR so špecializovaným programom je povinné vykonávať opatrenia podľa spracovaného špecializovaného programu centra, avšak nie je povinné (na rozdiel od programov iných centier) zverejňovať program na svojom webovom sídle.

Celý systém SPODaSK je koncipovaný tak, aby bolo možné v súčinnosti s ostatnými zodpovednými subjektmi poskytnúť deťom, vrátane detí, ktoré sú oznamovateľmi prípadov zneužívania vo svojej rodine (a to nezávisle na tom, či je primárnou obeťou dieťa alebo kto je možným páchatelom) včas takú pomoc, akú potrebuje. Právne podmienky umožňujú rôznu intenzitu a formu pomoci dieťaťu (v závislosti od miery ohrozenia zohľadňujúce okolnosti v rodine a možnosti rodiny) – od ambulantnej pomoci, cez pobytové formy pomoci na základe dohody s rodičmi až po zásah súdu formou neodkladného opatrenia a pobytovú pomoc na základe rozhodnutia súdu.

V roku 2021 boli na základe rozhodnutia súdu opatrenia pobytovou formou vykonávané pre 107 detí na ktorých je páchané násilie, z toho pre 38 detí v centrách so špecializovaným programom.

Na základe praktických skúseností bolo vykonané spresnenie textu Vyhlášky č. 447/2020 Z.Z., tak, aby mohlo CDR so špecializovaným programom bezproblémovo vykonávať odborné metódy ambulantnou/terénnou formou aj pre deti umiestnené v inom CDR alebo napr. pre rodiča týchto detí.

Skúsenosti z aplikačnej praxe budú využité v rámci pripravovanej novely zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

3.6. Úloha: Zriadiť nové výsluchové miestnosti pre účely výkonu úkonov v trestnom konaní s maloletými poškodenými/svedkami a zabezpečiť zodpovedajúcu kvalifikáciu príslušníkov PZ pre realizáciu úkonov v trestnom konaní s maloletým poškodeným

Gestor: MV SR

Spolupracujúce subjekty: komisár pre deti, GP SR, MVO

Termín: 2018 – 2022

Merateľné ukazovatele:

- počet nových výsluchových miestností,
- počet súvisiacich školiacich/vzdelávacích programov/aktivít

- počet príslušníkov PZ so zodpovedajúcou kvalifikáciou,
- počet detí, ktoré boli v zriadených výsluchových miestnostiach vypočítané v súvislosti s násilnými trestnými činmi

Stav plnenia: priebežne plnená

MV SR

MV SR, resp. OV OKP P PZ od roku 2018 realizuje v spolupráci s A PZ v Bratislave projekt pod názvom „Špeciálne výsluchové miestnosti pre detské obete a ďalšie obzvlášť zraniteľné obete trestných činov“. Hlavným cieľom tohto projektu je budovanie štandardizovaných ŠVM určených na výsluch detských obetí a ďalších obzvlášť zraniteľných obetí trestných činov a vzdelávanie policajtov (vyšetrovateľov PZ a poverených príslušníkov PZ) pre prácu s obzvlášť zraniteľnými obeťami pri vykonávaní úkonov trestného konania. Počas doby realizácie tohto projektu (2018 - 2022) je naplánované zriadenie celkovo 15 ŠVM. Zámerom budovania ŠVM je nielen eliminácia druhotnej viktimizácie ale aj opakovanej viktimizácie obete zabránením priameho kontaktu obete s páchatelom počas realizácie úkonov trestného konania.

V súčasnosti je k dispozícii jedna takáto miestnosť na A PZ v Bratislave. Za hodnotené obdobie sa pracovalo v rámci tohto projektu na vybudovaní ostatných 14 ŠVM, dislokovaných na území SR. Tie budú odovzdané do užívania koncom roka 2022.

Neinvestičnou časťou tohto projektu je vzdelávanie policajtov spočívajúce vo výcviku a v odbornej príprave zameranej na identifikáciu obete a jej potrieb a komunikáciu s obeťou s rešpektom, citlivo a profesionálne. Toto vzdelávanie prebieha od apríla 2019. Ide o špecializovaný akreditovaný 5-dňový kurz na A PZ v Bratislave, v rámci ktorého účastníci kurzu absolvujú aj praktické nácviky modelových situácií v ŠVM. Obsah kurzu je orientovaný aj na výsluchy a prácu s detskými obeťami. Doposiaľ bolo v rámci tohto projektu vyškolených 277 policajtov. Za hodnotené obdobie sa uskutočnilo 10 kurzov, na ktorých bolo preškolených spolu 108 policajtov. Celkový cieľový počet preškolených policajtov v rámci tohto projektu je spolu 350.

Do budúca sa plánuje rozširovanie siete ŠVM, a to v rámci ďalšieho projektu, ktorým je partnerský projekt s Inštitútom pre výskum práce a rodiny pod názvom „Zlepšenie ochrany záujmov obetí – posilnenie kapacít a postupov boja proti násiliu na ženách a domácemu násiliu“ financovaný prostredníctvom Nórskeho finančného mechanizmu. V rámci tohto projektu má vzniknúť do roku 2024 ďalších 8 ŠVM. V spolupráci s Koordinačno-metodickým centrom pre

prevenciu násilia na ženách Inštitútu pre výskum práce a rodiny sa v rámci tohto projektu plánuje aj otvorenie osobitného vzdelávacieho kurzu na A PZ v Bratislave pre vyšetrovateľov PZ, ktorý bude zameraný na podporu posilnenia vytvárania podmienok na ochranu žien zažívajúcich domáce násilie a ich detí, ako obzvlášť zraniteľných obetí, pred druhotnou a opakovanou viktimizáciou v rámci trestného konania.

NJBPNM ÚHCP P PZ od roku 2019 realizuje projekt s názvom „Boj proti obchodovaniu s ľuďmi a aplikácia nástrojov na jeho predchádzanie“ ktorého cieľom je zefektívniť boj proti organizovanej najmä cezhraničnej trestnej činnosti akou je obchodovanie s ľuďmi a zároveň presadzovať a podporovať spoluprácu medzi štátmi v záujme boja proti obchodovaniu s ľuďmi. Súčasťou projektu je aj vybudovania dvoch ŠVM v hodnote cca. 130 000€ prioritne určených pre obete obchodovania s ľuďmi (zahŕňajúc aj detské obete). Miestnosti budú vybudované v Bratislave (v Devínskej Novej Vsi) a v Humennom a využívať ich budú môcť nie len príslušníci NJBPNM ÚHCP P PZ ale aj iné zložky MV SR, ktoré o to požiadajú. Vybudovanie ŠVM je plánované do konca roka 2022, t. j do doby platnosti projektu.

Na ostatných OR PZ a KR PZ doposiaľ neboli zriadené ŠVM na vypočúvanie detí. Policajti disponujú prenosnou digitálnou kamerou so statívom a táto je využívaná aj na výsluchy detí. K výsluchu detí si OČTK podľa potreby sami zabezpečujú kamerové zariadenie podľa aktuálneho materiálneho technického vybavenia útvaru, prípadne využívajú miestnosti, ktoré im v rámci spolupráce ponúknu MVO.

3.7. Úloha: Pripraviť návrh koncepcie ochrany a podpory detí v online prostredí

Gestor: MPSVR SR (NKS, ÚPSVaR)

Spolugestori: MŠVVaŠ SR, MV SR

Spolupracujúce subjekty: komisár pre deti, MVO

Termín: 2018 – 2019

Hodnotiaci ukazovateľ:

- Národná koncepcia ochrany detí v digitálnom priestore

Stav plnenia: splnená

3.8. Úloha: Spolupráca v rámci vykonávania Lanzarotského dohovoru; prehodnocovanie potreby legislatívnych úprav a nelegislatívnych opatrení v kontexte práce monitorovania implementácie dohovoru Lanzarotským výborom

Gestor: MPSVR SR (NKS)

Spolugestori: MK SR, MS SR, MŠVVaŠ SR, MV SR, MZ SR

Spolupracujúce subjekty: GP SR, komisár pre deti

Termín: 2018 – 2022

Hodnotiace/Merateľné ukazovatele:

- analýza potreby legislatívnych úprav a nelegislatívnych opatrení
- počet navrhovaných a realizovaných legislatívnych úprav a nelegislatívnych opatrení

Stav plnenia: priebežne plnená

NKS

NKS v sledovanom období intenzívne spolupracovalo s MPSVR SR, MV SR, MS SR, MŠVVaŠ SR, MZ SR a GP SR na plnení úloh vyplývajúcich z práce Lanzarotského výboru a zabezpečovalo komunikáciu so sekretariátom Lanzarotského výboru a simultánne spolupracovalo so Stálou misiou Slovenskej republiky pri Rade Európy v Štrasburgu.

V tomto období sa konalo celkom 5 online zasadnutí Lanzarotského výboru, na ktorom sa zúčastňoval nominovaný zástupca SR (NKS).

Ako každý rok, aj v novembri 2021 sa NKS zapojilo k aktivitám Lanzarotského výboru a Oddelenia práv dieťaťa Rady Európy pri príležitosti dňa 18. novembra, Európskeho dňa na ochranu detí pred sexuálnym vykorisťovaním a sexuálnym zneužívaním, ktorého tohto ročnou témou bolo „Urobme kruh dôvery skutočne bezpečným pre deti“.

Na 36. zasadnutí, ktoré sa konalo v marci 2022, bola po preskúmaní série posledných zmien a doplnení, najmä v kapitole o právnych rámcoch, prijatá implementačná správa z 2. monitorovacieho kola, zameraného na ochranu detí pred sexuálnym vykorisťovaním a sexuálnym zneužívaním prostredníctvom informačno-komunikačných technológií (oblasť medzinárodnej spolupráce, zvyšovanie povedomia o problematike, vzdelávanie, výskum, pomoc obetiam, právne rámce, vyšetrovanie a trestné stíhanie).

Lanzarotský výbor tiež ako reakciu na súčasný stav na Ukrajine, ostro odsúdil neospravedliteľnú a nevyprovokovanú vojenskú agresiu, ktorá je v rozpore s medzinárodným právom a ľudskými právami vrátane práv dieťaťa a tiež opätovne potvrdil svoje vyhlásenie o ochrane detí utečencov a migrantov pred sexuálnym vykorisťovaním a sexuálnym zneužívaním prijaté v roku 2018, potvrdzujúc, že bezpečnosť a ochrana všetkých detí by mala byť prioritou.

MV SR

V rámci plnenia predmetnej úlohy sa v hodnotenom období pracovná skupina zriadená O MV SR č. 17/2020 o plnení úloh z Národnej stratégie na ochranu detí pred násilím podieľala na spracovaní materiálu k bodu 3 bilaterálneho stretnutia zástupcu MV SR a riaditeľky NKS „Priятие veľkej implementačnej správy Lanzarotského výboru – ochrana detí pred sexuálnym vykorisťovaním a sexuálnym zneužívaním prostredníctvom IKT“. Predmetný materiál bol zaslaný na NKS pod č. p.: PPZ-KP-OPO1-2022/051064-009.

Tak ako aj v predchádzajúcom období, MÚ MV SR naďalej predbežne preveroval, či sa v projektoch financovaných z Fondu pre azyl, migráciu a integráciu, zameraných na prácu so žiadateľmi o udelenie azylu v azylových zariadeniach MV SR a na integráciu osôb s udelenou medzinárodnou ochranou, ktorých súčasťou sú aj maloletí žiadatelia a maloleté osoby s udelenou medzinárodnou ochranou postupovalo v súlade s odporúčaním R18 Osobitnej správy týkajúcej sa ochrany migrujúcich detí a detských žiadateľov pred sexuálnym vykorisťovaním a sexuálnym zneužívaním. MÚ MV SR preto kontroloval podmienku či realizátori uvedených projektov zabezpečili, že ich zamestnanci, u ktorých sa predpokladá kontakt s maloletými osobami cieľovej skupiny, boli preverení v zmysle odporúčaní Lanzarotského výboru. Realizátori preverili a priebežne preverujú všetkých svojich zamestnancov, ktorí by mohli prísť do kontaktu s maloletými osobami z cieľových skupín.

MZ SR

V sledovanom období v prípade plnenia úloh vyplývajúcich z práce Lanzarotského výboru zabezpečovalo vecne príslušné stanoviska rezortu zdravotníctva.

MŠVVaŠ SR

Kurikulárne dokumenty (kurikulum SR) obsahujú nelegislatívne opatrenia v podobe všeobecných cieľov inovovaného Štátneho vzdelávacieho systému programu (ŠVP), ktorého súčasťou sú aj vzdelávacie štandardy jednotlivých predmetov týkajúce sa problematiky riešenej v Lanzarotskom dohovore. Štandardy výkonové a obsahové sú pre školy záväzné a niektoré priamo súvisia s ochranou detí pred diskrimináciou, týraním, šikanovaním, sexuálnym vykorisťovaním a sexuálnym zneužívaním, a to vrátane zneužívania cez IKT. Týka sa to predmetov ako občianska výchova, etická výchova, ale aj prierezovej témy mediálna výchova.

Sprievodca školským rokom 2021/2022 v časti 4.3 Bezpečnosť a prevencia odporúča: „V súlade so smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2011/93/EÚ o boji proti sexuálnemu zneužívaniu a sexuálnemu vykorisťovaniu detí a proti detskej pornografii, ako aj s dohovorom Rady Európy o ochrane detí pred sexuálnym vykorisťovaním a sexuálnym zneužívaním detí

zabezpečiť veku primeraným spôsobom informovanosť o rizikách sexuálneho zneužívania a vykorisťovania detí, ako aj o rizikách detskej pornografie a obchodovania s deťmi“. <https://www.minedu.sk/data/att/21392.pdf>

3.9. Úloha: Vytvoriť medzirezortnú pracovnú skupinu v záujme ochrany detí pred manipulatívnymi svetonázorovými a spirituálnymi skupinami

Gestor: MK SR

Spolugestori: MPSVR SR, MS SR, MŠVVŠ SR, MV SR, MZ SR

Spolupracujúce subjekty: GP SR, MVO, samospráva

Termín: 2020-2022

Hodnotiace ukazovatele:

- zriadenie pracovnej skupiny
- výstupy pracovnej skupiny

Stav plnenia: splnená

MK SR

Medzirezortná pracovná skupina v záujme ochrany detí pred manipulatívnymi svetonázorovými a spirituálnymi skupinami (ďalej len „MPS“) bola zriadená 5. mája 2021. Jej členmi sú zástupcovia MK SR, MŠVVŠ SR, MZ SR, MPSVR SR, MS SR, MV SR, Úradu komisára pre deti, Generálnej prokuratúry SR a Slovenskej informačnej služby. MPS slúži najmä ako platforma na zvýšenie informovanosti a prepojenosti jednotlivých rezortov pri riešení problémov súvisiacich s prenikaním manipulatívnych svetonázorových a spirituálnych skupín do sféry ochrany práv detí. Funguje na princípe výmeny informácií a hľadania možností spolupráce pri riešení problémov vyplývajúcich z rôznosti metodologických materiálov týkajúcich sa náboženských otázok so zameraním na práva detí, a taktiež pri riešení otázky alternatívneho vzdelávania s náboženským pozadím a prenikaním manipulatívnych svetonázorových a spirituálnych skupín do vyučovacích procesov škôl. Keďže v súčasnosti možno sledovať nedostatok personálneho zabezpečenia problematiky náboženského extrémizmu naprieč všetkými rezortmi, organizovanie vzdelávacích aktivít pre členov MPS s prizvanými odborníkmi je ďalším prínosom fungovania MPS.

V roku 2021 sa uskutočnili dve zasadnutia MPS: 23. júna 2021 a 21. septembra 2021. Výsledkom týchto zasadnutí je nadviazanie užšej spolupráce medzi jednotlivými členmi MPS na úrovni ďalších medzirezortných pracovných skupín, a to s pracovnou skupinou pôsobiacou

pod gesciou Národného koordinačného strediska pre riešenie problematiky násilia na deťoch (MPS poverená prípravou a následnou implementáciou Národnej koncepcie ochrany detí v digitálnom priestore a Akčného plánu k Národnej koncepcii ochrany detí v digitálnom priestore na roky 2020 – 2021) a s pracovnou skupinou vznikajúcou pod gesciou MŠVVŠ SR, ktorá bude zastrešovať vytvorenie a pravidelnú aktualizáciu online dostupného katalógu formálneho a neformálneho vzdelávania.

Dôležitým výstupom MPS bude pripravovaný informačný materiál (leták) obsahujúci charakteristické črty nebezpečných, manipulatívnych náboženských a svetonázorových spoločenstiev, ktorý bude formálne aj obsahovo prispôsobený vekovej skupine starších žiakov základných škôl a študentov stredných škôl. Materiál bude obsahovať aj kontaktné údaje, na ktorých budú dotknutým osobám poskytované informácie a poradenstvo. V súčasnosti je obsahová časť materiálu v pripomienkovom konaní medzi členmi MPS. Vyhodenie finálnej verzie je plánované na prvý polrok 2022, materiál bude dostupný a distribuovaný v elektronickej aj tlačenej podobe a budú vyhotovené aj jazykové verzie v piatich jazykoch národnostných menšín žijúcich v SR (maďarský, rómsky, nemecký, rusínsky a ukrajinský jazyk).

MV SR

MV SR nebolo gestorom predmetnej úlohy oslovené na spoluprácu.

MZ SR

MZ SR má zastúpenie v predmetnej pracovnej skupine

GP SR

Jednou z úloh Ministerstva kultúry Slovenskej republiky vyplývajúcich z Národnej stratégie na roky 2020 – 2022 bolo vytvorenie medzirezortnej pracovnej skupiny v záujme ochrany detí pred manipulatívnymi svetonázorovými a spirituálnymi skupinami, ktorá by efektívne kooperovala pri riešení problémov vyplývajúcich z rôznosti metodologických materiálov týkajúcich sa náboženských otázok so zameraním na práva detí, a taktiež pri riešení otázky alternatívneho vzdelávania s náboženským pozadím. Generálna prokuratúra Slovenskej republiky bola vo februári 2021 Ministerstvom kultúry Slovenskej republiky požiadaná o určenie odborníka za Generálnu prokuratúru Slovenskej republiky, ktorý by sa zasadnutí pracovnej skupiny zúčastňoval. Generálnou prokuratúrou Slovenskej republiky bol za odborníka stanovený prokurátor netrestného odboru Generálnej prokuratúry.

3.10. Úloha: Priebežné revidovanie všeobecne záväzných právnych predpisov a iných predpisov z pohľadu zvýšenia efektivity ochrany detí pred násilím

Gestor: MK SR, MPSVR SR, MZ SR, MS SR, MŠVVaŠ SR, MS SR, MV SR, MZ SR

Termín: do 2022

Stav plnenia: priebežne plnená

MK SR

V roku 2021 MK SR vypracovalo a predložilo do legislatívneho procesu návrh zákona o mediálnych službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o mediálnych službách), ktorý je v súčasnej dobe v druhom čítaní v Národnej rade Slovenskej republiky (ďalej len „NR SR“). Návrh zákona má ambíciu zvýšiť ochranu maloletých pred nevhodnými mediálnymi obsahmi, a to predovšetkým prostredníctvom zavedenia povinnosti ochrany maloletých aj pre poskytovateľov platformy na zdieľanie videí (služby typu Youtube, za podmienky, že spadajú pod právomoc orgánov Slovenskej republiky), zavedením nového jednotného označovania programov, ako aj zriadením Komisie na ochranu maloletých.

Členské štáty Európskej únie sa zaviazali prijať účinné opatrenia na zamedzenie možnosti kontaktu maloletých s audiovizuálnym obsahom, ktorý by mohol narušiť ich telesný, duševný alebo morálny vývin. Keďže navrhovaná úprava je aj transpozíciou smernice Európskeho parlamentu a Rady 2010/13/EÚ o audiovizuálnych mediálnych službách, určuje povinnosti vysielateľov, poskytovateľov audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie (služby typu voyo) a poskytovateľov platformy na zdieľanie videí vo vzťahu k uvedeným obsahom.

Ochrana ľudskej dôstojnosti a ľudskosti a ochrana maloletých sú upravené v deviatej časti zákona o mediálnych službách (§ 61 a 62). Vysielateľ a poskytovateľ audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie sú povinní zabezpečiť, aby programy alebo iné zložky programovej služby alebo audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie, ktoré môžu narušiť fyzický, psychický alebo morálny vývin maloletých, boli sprístupnené iba takým spôsobom, aby maloletí nemohli takéto programy alebo iné zložky programovej služby alebo audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie za bežných okolností počuť ani vidieť. Navrhovaná úprava umožňuje zaradiť takýto program do vysielania v čase od 22.00 h do 6.00 h, teda zavádza časovú oponu ako jedno z možných opatrení na ochranu maloletých.

V zmysle navrhovanej úpravy je vysielateľ a poskytovateľ audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie rovnako povinný zabezpečiť, aby programy alebo iné zložky programovej služby alebo audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie, ktoré obsahujú pornografiu alebo hrubé, neodôvodnené násilie, boli poskytované len v prípade zabezpečenia technických opatrení na zabránenie prístupu maloletých. Takéto opatrenia zahŕňajú najmä kódovanie alebo účinnú rodičovskú kontrolu.

Cieľom prijatia opatrení poskytovateľmi platforiem na zdieľanie videí má byť ochrana maloletých pred programami, videami vytvorenými užívateľmi a mediálnou komerčnou komunikáciou, ktorá môže narušiť ich fyzický, psychický alebo morálny vývin.

Ako je vyššie uvedené, v rámci zákona o mediálnych službách sa navrhuje aj novela zákona o audiovizii, ktorý aj v súčasnej dobe bližšie upravuje ochranu maloletých, jednotný systém označovania a určovanie a zverejňovanie vekovej vhodnosti.

Zavádza sa nová definícia jednotného systému označovania, ktorý sa vymedzuje ako systém, ktorým sa klasifikujú audiovizuálne diela, multimedialne diela, programy televíznej programovej služby a programy audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie, a to vekovou vhodnosťou z hľadiska ich nevhodnosti alebo vhodnosti pre vekové skupiny maloletých zodpovedajúce inému akceptovanému systému označovania, inak pre vekové skupiny maloletých do 7, 12, 15 alebo 18 rokov a deskriptorom z hľadiska prítomnosti typu potenciálne škodlivého obsahu, ktorý je v nich obsiahnutý.

Novinkou je aj zavedenie deskriptorov upozorňujúcich na prítomnosť potenciálne škodlivého obsahu, čím by sa mala zlepšiť informovanosť detí, rodičov a iných osôb napr. o obsahu filmu, programu, počítačovej hry a pod. Osobitný deskriptor by mal byť zavedený pre obsah zobrazujúci násilie, sex, strach, diskrimináciu, závislosť alebo vulgárny jazyk.

Navrhuje sa aj zriadenie Komisie na ochranu maloletých, ako osobitného orgánu koregulácie pre oblasť ochrany maloletých pri uplatňovaní jednotného systému označovania a iného akceptovaného systému označovania. Do pôsobnosti Komisie na ochranu maloletých má patriť vypracúvanie návrhov všeobecne záväzných právnych predpisov, ktoré ustanovia podrobnosti o jednotnom systéme označovania a spôsobe jeho uplatňovania a zoznam akceptovaných systémov označovania a podrobnosti o spôsobe ich uplatňovania, ktoré predloží ministerstvu kultúry. Komisia na ochranu maloletých bude zároveň dohliadať na dodržiavanie povinností súvisiacich s určovaním vekovej vhodnosti vymedzených v zákone a metodicky usmerňovať postupy pri určovaní vekovej vhodnosti.

Vo vzťahu k problematike násilia na deťoch prebieha:

- novelizácia Trestného zákona (od roku 2021), ktorá sa nachádza v štádiu rozporových konaní na úrovni ministerky spravodlivosti po ukončenom medzirezortnom pripomienkovom konaní – finálne znenie materiálu nie je nateraz ustálené
- novelizácia Trestného poriadku (od roku 2021), ktorá sa nachádza v štádiu príprav vecného návrhu materiálu
- príprava riadneho predbežného stanoviska k návrhu smernice Európskeho parlamentu a Rady o boji proti násiliu na ženách a domácejmu násiliu COM(2022)105 (LPEU/2022/137), kde bolo zaslané stanovisko odboru ľudských práv ako gestorovi MS SR.

Prijatím zákona č. 217/2021 Z. z., s účinnosťou od 1. 7. 2021 bol novelizovaný zákon č. 274/2017 Z. z. o obetiach, ktorým dochádza k posilneniu práv obetí trestných činov a ich ochranu. Zamieriava sa na posilnenie práv obetí a ich ochranu pred ďalšou viktimizáciou vo viacerých oblastiach, ako napríklad zjednodušenie prístupu k odškodneniu, či vytvorenie siete tzv. intervenčných centier zabezpečujúcich komplexnú pomoc a ochranu pre obeť. Cieľom je zlepšenie prístupu k spravodlivosti pre snáď najzraniteľnejšiu skupinu ľudí, akou sú obeť trestných činov. Obete trestných činov majú v trestnej politike štátu osobitné miesto. Musia „prekonať“ celé trestné konanie a následne sú často „nútené“ sa osobitne domáhať náhrady ujmy, ktorá im bola trestnou činnosťou spôsobená. Pri obetiach domáceho násilia je, žiaľ, stále nezriedkavým javom, že obeť nie je pochopená políciou ani prokuratúrou, a teda nemá možnosť, ako sa efektívne brániť. V zmysle platnej úpravy je právna pomoc obetiam poskytovaná v trestných konaniach a v civilných konaniach pri vymáhaní nároku na náhradu škody. V praxi sa však ukázalo, že obeť pre komplexné riešenie životnej situácie vzniknutej trestným činom potrebujú právnu pomoc aj v iných civilných konaniach. Ide najmä o konania týkajúce sa návrhov na vydanie neodkladného opatrenia, ktoré chránia obeť pred ďalším kontaktom s páchatelom a viktimizáciou. Rozširuje sa poskytovanie pomoci pre obeť aj na tieto civilné konania. Intervenčné centrá – koordinovaná odborná pomoc pre obeť domáceho násilia.

Jedným z práv obetí je právo na poskytnutie odbornej pomoci. Od roku 2018 udelilo ministerstvo spravodlivosti akreditáciu 11 subjektom poskytujúcim pomoc obetiam. Mimo akreditovaných subjektov poskytujú pomoc obetiam aj iné organizácie zamierajúce sa na poskytovanie sociálnych služieb a poradenstva. Tieto rôzne subjekty poskytujú pomoc obetiam aj bez koordinácie s orgánmi činnými v trestnom konaní. Prax však ukázala, že práve koordinácia činností medzi subjektmi poskytujúcimi pomoc obetiam a orgánmi činnými v

trestnom konaní je v prípade obetí domáceho násilia veľmi dôležitá. Zmyslom a cieľom koordinovaného postupu je zabezpečiť komplexnú ochranu obeť, prevenciu ďalšieho násilia a umožnenie uplatnenia práv obeť ako je právo na poskytnutie odbornej pomoci a právo na ochranu pred viktimizáciou. Pre zabezpečenie takéhoto postupu a zabezpečenie prístupu obeť domáceho násilia ku komplexnej odbornej pomoci, sa vytvárajú siete tzv. intervenčných centier. Tento model je založený na previazaní policajnej intervencie s krízovou intervenciou a odbornou pomocou poskytnutou obeť alebo osobe ohrozenej domácim násilím bezprostredne po výskyte domáceho násilia. Polícia do 24 hodín po vykázaní násilnej osobe zo spoločného obydľia informuje intervenčné centrum, a to následne do 72 hodín proaktívne kontaktuje obeť domáceho násilia a ponúkne jej odbornú pomoc. Medzi úlohy intervenčného centra patrí vyhodnotenie hrozby nebezpečenstva ohrozenia života alebo zdravia a zostavenie bezpečnostného plánu. Toto vyhodnotenie zhodnotí efektivitu vykázania a umožňuje stanovenie ďalšieho postupu, napr. presun obeť zo spoločného obydľia, podanie návrhu na vydanie neodkladného opatrenia. Odborne spôsobilé osoby (v odboroch psychológia, sociálna práca a právo) pôsobiace v intervenčnom centre zabezpečujú odbornú pomoc, sprevádzanie obeť v trestnom konaní ako aj jej právne zastupovanie. Zároveň intervenčné centrum pomáha obeť kontaktovať iné inštitúcie a riešiť osobnú situáciu aj vďaka psychosociálnej podpore a poradenstvu. Rozhodnutie využiť alebo nevyužiť tieto služby je v plnej miere ponechané na obeť.

MV SR

S účinnosťou od 15. augusta 2020 boli vykonané legislatívne zmeny v nariadení ministra vnútra Slovenskej republiky č. 175/2010 o vymedzení príslušnosti útvarov Policajného zboru a útvarov Ministerstva vnútra Slovenskej republiky pri odhaľovaní trestných činov, pri zisťovaní ich páchatel'ov a o postupe v trestnom konaní v znení neskorších predpisov, v rámci ktorých došlo, okrem iného, k zavedeniu informačnej povinnosť policajtov vo vzťahu k OSPODaSK pri zistení porušovania práv dieťaťa. V rámci kontrolnej a metodickej činnosti na útvaroch PZ vykonávajúcich vyšetrovanie, sa zameriavame aj na kontroly a metodické usmernenia k plneniu tejto povinnosti policajtov poskytovať informácie príslušným OSPODaSK v prípadoch ohrozenia dieťaťa.

OPP P PZ formou príkazu prezidenta Policajného zboru č. PPZ-OPP1-2022/017593-001, ktorý úzko súvisí aj s problematikou ochrany detí pred násilím zabezpečilo:

- povinné zadávanie všetkých oznámení, zistení a poznatkov, ktoré sa týkajú incidentov „domáceho násillia“ (t. j. aj tých, ktoré sa následne nerealizujú ako priestupok, alebo trestný čin),
- aby nadriadení policajtov denne monitorovali aktuálne údaje v kategórii „domáce nezhody“ a v prípade zistenia, že v ich územnom obvode sa vyskytla nová udalosť, s prívlastkom „domáce nezhody“, bezodkladne o tejto skutočnosti oboznámili svojich podriadených policajtov za účelom prijatia opatrení na zvýšenie dohľadu či opakovane nedochádza k obdobnej udalosti,
- aby operačné stredisko a stála služba povinne vysielali policajtov na preverenie každého, aj opakovaného oznámenia o domácom násillí a na základe informácií získaných pri prijatí oznámenia vykonali lustráciu v informačných systémoch PZ a to tak vo vzťahu k násilníkovi, ako aj obeti a obratom o zistených skutočnostiach informovali policajtov vyslaných na preverenie oznámenia.

MZ SR

Útvary v pôsobnosti MZ SR v rámci efektívnej ochrany detí pred násillím sledujú aktuálnosť všeobecne záväzných právnych predpisov, ako aj iných predpisov, ktoré sa týkajú aj problematiky ochrany detí.

V roku 2021 bola vypracovaná novela zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorá je aktuálne v legislatívnom procese a týka sa dlhodobej zdravotnej starostlivosti, a právo pacienta na poskytovanie duchovnej služby v zdravotníckom zariadení. Ide o prierezovú novelu pre všetky typy starostlivosti.

Koncepcia zdravotnej starostlivosti v odbore detská psychiatria zverejnená vo vestníku MZ SR 01.03.2022 (aktuálne nie je ešte Vestník dostupný online).

Cieľom tohto materiálu je vytvorenie samostatnej „Koncepcie zdravotnej starostlivosti v odbore detská psychiatria“ (pre deti do veku 18 rokov +364 dní), ktorá bola súčasťou Koncepcie zdravotnej starostlivosti v odbore psychiatria uverejnenej vo Vestníku Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky 2006, osobitné vydanie zo dňa 06.07.2006 (číslo: 16762-1/2006-OZS), ale vzhľadom k tomu, že bol vytvorený samostatný špecializačný aj medicínsky odbor detská psychiatria, už nie je súčasťou aktuálne platnej „Koncepcie zdravotnej starostlivosti v odbore psychiatria“ uverejnenej vo Vestníku Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky 2021, ročník 69, čiastka 31-35 zo dňa 29.12.2021 (číslo: Z101567-2021). Nakoľko zdravotná starostlivosť v oboch odboroch na seba u mnohých pacientov nadväzuje,

je dôležité aby obidve koncepcie spoločne vytvárali kontinuum psychiatrickej starostlivosti v priebehu života jedinca.

Odbor detská psychiatria na Slovensku dlhodobo zápasí s viacerými nedostatkami v oblasti personálu, ambulancií, ústavných zariadení a komunitná psychiatrická starostlivosť pre deti nie je vybudovaná. V zmysle programového vyhlásenia vlády SR je prioritou v oblasti duševného zdravia/psychiatrie zriadiť a zabezpečiť dostupnosť komunitnej zdravotnej starostlivosti v odboroch psychiatria a detská psychiatria. Z tohto dôvodu sa rozšírenie a modernizácia zdravotnej starostlivosti v odbore psychiatria a detská psychiatria stali súčasťou Plánu obnovy v Komponente 12 a čiastočne aj komponente 13.

Hlavným zámerom predmetnej koncepcie je presnejšie definovať jednotlivé typy zdravotníckych zariadení a poskytovanej zdravotnej starostlivosti v odbore detská psychiatria v ústavnej aj ambulantnej forme a zaviesť typy zariadení komunitnej detskej psychiatrie.

Na Slovensku je ambulantná aj ústavná detská psychiatrická starostlivosť dlhodobo poddimenzovaná. Chýbajú psychiatrické ambulancie aj ústavné zariadenia. Vzhľadom na to, že komplexná diagnostika vrátane diferenciálnej diagnostiky, ktorá by mala predchádzať samotnej terapii, sa v súčasnosti nezriedka prvýkrát vykoná až počas hospitalizácie v ústavnom zariadení, z dôvodu veľmi nízkej dostupnosti týchto služieb a ich časovej a odbornej náročnosti v súvislosti so špecifikami detského veku, je potrebné aby sa posilnili všetky zložky systému zdravotnej starostlivosti o duševné zdravie. Po doplnení minimálnej siete týchto zariadení pre akútnu liečbu je nevyhnutné zamerať pozornosť na doliečovanie detského pacienta. Túto fázu liečby je možné realizovať v detských psychiatrických liečebniach alebo v zariadeniach ambulantnej komunitnej detskej psychiatrickej starostlivosti. Tieto zariadenia na Slovensku absentujú. V odbore detská psychiatria výrazne chýba aj vyškolený personál. Na odstránenie vyššie uvedených nedostatkov je nutné jednak presnejšie zadefinovať jednotlivé typy zdravotníckych zariadení, vrátane v nich poskytovaných služieb, určiť cestu pacienta a následne vytvoriť stratégiu riešenia nedostatkov so zámerom sfunkčniť systém, nie ho destabilizovať. Primárnym krokom má byť doplnenie chýbajúcich kapacít v súčasnosti fungujúceho systému ambulantnej a ústavnej starostlivosti. Dôležitou úlohou je následne vytvoriť funkčnú sieť komunitných psychiatrických pracovísk ako centier pre komplexnú zdravotno-výchovno-sociálnu komunitnú starostlivosť o duševné zdravie. Ich cieľom je zlepšiť funkčnosť pacienta s duševnou poruchou, umožniť mu čo najúplnejšiu školskú a sociálnu reintegráciu, začleniť ho do aktívneho života v jeho prirodzenom rodinnom a školskom prostredí, aby dosiahol čo najvyššiu kvalitu života a súčasne pozitívne ovplyvniť priebeh a zlepšiť prognózu ochorenia. Zariadenia komunitnej detskej psychiatrickej starostlivosti umožnia poskytovať vyššiu kvalitu

komplexnej zdravotnej starostlivosti so zámerom na doliečenie detského pacienta. Zároveň odľahčia sieť existujúcich detských psychiatrických ambulancií o starostlivosť o pacientov so závažnými formami psychických porúch, ktorí vyžadujú komplexný prístup. Ten štandardná detská psychiatrická ambulancia nevie poskytnúť, pretože je časovo náročný a rozsah poskytovaných služieb, respektíve zdravotnej starostlivosti je nedostatočný (chýba prístup k psychoterapii, psychosociálnej rehabilitácii a pod.). V neskoršom období majú potenciál aj pozitívne ovplyvniť ústavnú psychiatrickú starostlivosť (najmä dĺžku hospitalizácií, potrebu rehospitalizácií), čo môže prispieť k redukcii zvyšujúcich sa nárokov na nedostatočné lôžkové kapacity. Odbor detská psychiatria teda zvýši svoje kapacity a zdravotná starostlivosť sa stane dostupnejšou.

K lepšej dostupnosti zdravotnej starostlivosti prispeje aj možnosť poskytovania ambulantnej zdravotnej starostlivosti v odbore detská psychiatria formou telemedicíny, ktorú koncepcia dopĺňa. Tieto služby, ktoré majú svoje indikácie a obmedzenia, sa na Slovensku začali využívať v čase pandémie COVID-19 a ukázali sa ako efektívne.

V odbore detská psychiatria je tiež potrebné riešiť modernizáciu existujúcich služieb, vrátane humanizácie a zaistenia bezpečnosti detských psychiatrických pacientov a ich okolia s ohľadom na ich vek. Humanizácia psychiatrickej starostlivosti predpokladá rešpektovanie ľudských práv, pacienti s duševnou poruchou nesmú byť diskriminovaní ani stigmatizovaní, preto aj personálne, materiálne a technické vybavenie a prostredie, v ktorom je im poskytovaná psychiatrická starostlivosť, musia zodpovedať súčasným požiadavkám modernej medicíny.

Dôležitou súčasťou návrhu koncepcie je riešenie podmienok výkonu forenzne-psychiatrickej starostlivosti pre mladistvých. Aktuálne neexistujú pracoviská, kde sa poskytuje výkon ochranného liečenia ústavnou formou a detencia u mladistvých a nebol vypracovaný ani koncept pre tento typ starostlivosti. Mladiství páchatelia trestnej činnosti, u ktorých boli pre prítomnosť psychickej poruchy nariadené vyššie spomenuté ochranné opatrenia, sú hospitalizovaní spolu s ostatnými pacientami a nie je im poskytovaná špecializovaná liečba či osobitné režimové opatrenia, čo môže znižovať účinnosť týchto opatrení a tiež bezpečnosť ostatných pacientov a personálu.

Ďalej na zabezpečenie realizácie modernej a komplexnej zdravotnej starostlivosti je nevyhnutné doplniť systém vzdelávania v špecializačnom odbore detská psychiatria a v príbuzných špecializačných odboroch. Vytvorenie nových vzdelávacích programov a vzdelávanie personálu bude neodmysliteľným predpokladom pre doplnenie systému zdravotnej starostlivosti v odbore detská psychiatria, pre vytvorenie nových typov zdravotníckych

zariadení, pre budovanie komunitnej psychiatrickej starostlivosti a aj modernizácie poskytovaných služieb.

Uvedené zmeny v systéme zdravotnej starostlivosti v odbore detská psychiatria, ktoré zavádza nová koncepcia, sú odôvodnené nielen potrebou modernizovať zdravotnú starostlivosť v odbore detská psychiatria, ale aj reagovať na zvyšujúci sa počet detských pacientov trpiacich psychickými poruchami a poruchami správania. Ide o celosvetovo rastúci trend, ktorý ešte zvyrazňuje prebiehajúca pandémia a nárast času, ktorý deti trávia v digitálnom priestore.

MŠVVaŠ SR

MŠVVaŠ vydáva a aktualizuje každý rok usmernenia pre školy a školské zariadenia, od školského roku 2020/2021 je to Sprievodca školským rokom a uvedené je dostupné na stránke www.minedu.sk.

3.11. Úloha: Monitorovanie právneho stavu v súvislosti s opatrením „ustanovenie advokáta za opatrovníka dieťaťa v trestnom konaní“ v aplikačnej praxi

Gestor: MS SR

Spolugestori: MPSVR SR (ÚPSVaR), MV SR

Spolupracujúce subjekty: GP SR, SAK

Termín: 2021

Hodnotiaci ukazovateľ

- analýza efektívnosti uplatňovania predmetného opatrenia v praxi

Stav plnenia: splnená

MPSVR SR

Advokát, ktorý je ustanovovaný ako opatrovník dieťaťa (maloletému poškodenému), má nepochybne lepšie právne znalosti, a teda z právneho hľadiska vie kvalifikovanejšie uplatňovať procesné práva, ktoré vykonáva za maloletého poškodeného, ako orgán SPODaSK, a preto aj samotný výkon funkcie opatrovníka výrazne prevyšuje možnosti pracovníkov orgánu SPODaSK. Avšak z predchádzajúcich skúseností orgánu SPODaSK, ako aj z praxe orgánov za posledný rok vyplýva, že je potrebné doriešiť úpravu funkcie opatrovníka v trestnom konaní a taktiež úpravu povinnosti (OČTK alebo opatrovníka) upovedomiť o takomto čine aj orgán SPODaSK (nielen pokynom PPZ SR). Orgán SPODaSK potrebuje mať informácie o dieťati, aby vedel zabezpečiť adekvátnu pomoc, aby sa nestávalo, že orgán SPODaSK nemá žiadnu

vedomosť o dieťaťu. MPSVR SR má za to, že advokát vo funkcii opatrovníka v trestnom konaní by sa nemal meniť, ale treba doriešiť legislatívne úpravu funkcie opatrovníka v trestnom konaní a informačnú povinnosť medzi subjektmi.

MV SR

Príslušné útvary poukázali na problémy v aplikačnej praxi, pričom u ustanovených advokátov sa sleduje neznalosť problematiky, týkajúcu sa samotnej trestnej činnosti, ako aj rozsahu nimi očakávaných činností v priebehu trestného konania. Často dochádza k predĺženiu lehôt konania, najmä z dôvodu zosúladenia termínov pri úkonoch s detskou obeťou, pri nazeraní do vyšetrovacieho spisu, prípadne ďalších úkonov v trestnom konaní z dôvodu pracovnej zaneprázdnenosti ustanoveného advokáta. V neposlednom rade nezáujem kontaktu advokáta s prostredím, z ktorého detská obeť pochádza (tieto osoby pochádzajú prevažne zo sociálne slabšieho prostredia) a z toho plynúca nevedomosť o možných ďalších okolnostiach prípadu.

Rovnaký problém bol vnímaný aj s opatrovníkmi – ustanovenými zástupcami z radov subjektov poskytujúcich pomoc obetiam podľa osobitného zákona, čo boli v prevažnej väčšine neziskové organizácie, ktoré nejavili žiadnu iniciatívu v jednotlivých prípadoch. Ako najlepšie a obojstranne najprínosnejšie hodnotíme opatrovníctvo poskytované pracovníkmi ÚPSVaR, ktorí prejavovali záujem a boli schopní poskytnúť informácie aj z vlastných šetrení, ktoré boli následne veľa krát nápomocné pri kontakte s detskou obeťou.

Zároveň proces ustanovenia opatrovníka z praxe je v praxi vnímaný ako príliš zdĺhavý, (samotný výsluch poškodenej maloletej osoby prebieha až po ustanovení opatrovníka, čo sa môže opäť ešte časovo predĺžiť ak by podal opatrovník proti takémuto rozhodnutiu opravný prostriedok, nehovoriac o tom, že ak je poškodená maloletá osoba „vytiahnutá“ z domáceho prostredia, teda ak sú rodičia dôvodne podozriví a ÚPSVaR vykonal neodkladné kroky a dieťa je umiestnené napr. v krízovom centre, tak môže nastať neochota spolupracovať s OČTK). MV SR v súvislosti s analýzou efektívnosti uplatňovania opatrenia „ustanovenia advokáta za opatrovníka dieťaťa v trestnom konaní“, resp. útvary, ktoré prichádzajú do styku v súvislosti s týmto plnením uvádzajú, že ustanovení advokáti častokrát majú neznalosť problematiky, týkajúcej sa samotnej trestnej činnosti, ako aj rozsahu nimi očakávaných činností v priebehu trestného konania. Často dochádza k predĺženiu lehôt konania, najmä z dôvodu zosúladenia termínov pri úkonoch s detskou obeťou, pri nazeraní do vyšetrovacieho spisu, prípadne ďalších úkonov v trestnom konaní z dôvodu pracovnej zaneprázdnenosti ustanoveného advokáta. V neposlednom rade nezáujem kontaktu advokáta s prostredím, z ktorého detská obeť pochádza

(tieto osoby pochádzajú prevažne zo sociálne slabšieho prostredia) a z toho plynúca nevedomosť o možných ďalších okolnostiach prípadu.

Z pohľadu orgánov činných v trestnom konaní (ďalej len „OČTK“) zaradených na jednotlivých okresných a krajských riaditeľstvách Policajného zboru sa ich názory líšia, ale v celkovej podstate nebolo zistené, že by advokáti ustanovení za opatrovníkov dieťaťa v trestnom konaní nejakým spôsobom bránili priebehu trestného konania alebo, že by boli evidované prietahy zo strany advokáta ako opatrovníka dieťaťa.

Vo viacerých prípadoch po celom Slovensku OČTK oceňujú úlohu advokáta, ktorý poskytuje/má poskytovať právnu ochranu dieťaťu/deťom, avšak nie vždy sú pripravení na úkony, kde z aplikačnej praxe vyplýva, že advokát vo viacerých prípadoch nevedel, čo sa od neho vôbec očakáva. Taktiež nie sú advokáti dostatočne pripravení najmä z psychologického hľadiska. Samozrejme, že aj v tomto prípade je veľmi podstatné, aby advokát, ktorý má hájiť práva a právom chránené záujmy dieťaťa by mal spĺňať určité osobnostné predpoklady na komunikáciu s dieťaťom, keďže hlavne v prípade, kedy bolo dieťaťu ublížené (napr. pri sexuálnom zneužívaní, znásilnení a pod.) je potrebná vysoká dávka empatie a citlivosti. Teda vo svojej podstate ako nedostatok vidia OČTK chýbajúcu vhodnú a primeranú komunikáciu s dieťaťom.

V rámci vyšetrovania sa vyšetrovatelia vo všeobecnosti taktiež stretávajú s tým, že advokáti sa o svojom ustanovení, ako aj o samotnom prípade dozvedajú až pri prvom úkone (bez požadovanej prípravy) a vnímajú to ako formalitu, ktorú je potrebné si splniť.

Ak by sa poukazovalo na skutočnosť, že pred novelou Trestného poriadku (ustanovenie advokáta za opatrovníka dieťaťa v trestnom konaní) sa mali odstrániť nedostatky v obhajovaní práv a právom chránených záujmov dieťaťa, nakoľko sa zastával názor, že orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky (ďalej len „OSPODaSK“) nedostatočne háji tieto práva a záujmy, že je neznalý problematiky a nedokázal z právneho hľadiska zastupovať dieťa (nakoľko OSPODaSK nie je právnik). V niektorých prípadoch OČTK zastáva názor, že advokát nevie čo sa od neho očakáva a čo má presnerobiť.

Evidujeme názory OČTK, že advokát, keďže nepozná rodinné pomery a nevykonáva šetrenie v domácnosti, nemá možnosť plne a riadne hájiť záujmy detí tak, ako tomu bolo za účasti opatrovníka OSPODaSK. Ide o prípady, kedy sa v rodine vyskytli problémy, nezhody, je tam záškoláctvo a iné obdobné problémy, ktoré nie sú vecou advokáta. Vtedy je vhodnejšie, ak dieťa v konaní zastupuje opatrovník OSPODaSK, ktorý lepšie pozná pomery v rodine, partnerstve alebo v škole a má možnosť urobiť vlastné šetrenie a kontrolu priamo v teréne.

Pokiaľ ide o zmenu legislatívy, možno by bolo vhodné zakotviť alternatívne osobu opatrovníka na výkon práva poškodeného dieťaťa (OSPODaSK), ako aj opatrovníka z radov advokátov a bolo by vecou súdu rozhodnúť o tom, koho ustanoví za opatrovníka, pričom sa zohľadní, aké práva poškodeného dieťaťa má opatrovník zastupovať.

Ustanovenie opatrovníka z radov advokátov je v niektorých prípadoch vnímané aj tak, že táto právna úprava a zmena nemá žiadne reálne opodstatnenie a doposiaľ nepriniesla žiadnu vyššiu kvalitu do trestného konania. Jednoznačne prospešnejšie pre dieťa a proces dokazovania bola pôvodná právna úprava, podľa ktorej práva poškodenej osoby v konkrétnom prípade zastupoval ustanovený opatrovník OSPODaSK. Uvedená osoba mala skúsenosti s deťmi a z titulu svojej práce mala kontakty s konkrétnou rodinou. Advokát sa navyše nedokáže adekvátne vyjadriť k prešetrovanej trestnej veci. Ich výsluch je len formálny a z uvedeného dôvodu je vo väčšine prípadov potrebné vykonať výsluch aj príslušného pracovníka OSPODaSK.

Toto riešenie bolo aj úspornejšie z hľadiska nákladov štátu na trestné konanie. Evidujú sa prípady, kedy má advokát problém vyúčtovať paušálne výdavky a to vtedy, ak zastupuje v tom istom konaní viac detí (či na každé dieťa osobitne alebo za celé konanie).

V rámci jednotlivých krajov viaceré útvary Policajného zboru poukázali na zdĺhavý proces ustanovenia opatrovníka, pri ktorom od podania podnetu vyšetrovateľa po právoplatné rozhodnutie súdu uplynul mesiac, niekedy aj viac. Počas plynutia uvedenej lehoty nie je možné vykonať procesné úkony s osobou, ktorej bol opatrovník ustanovený.

Z uvedeného dôvodu by sme chceli navrhnúť, aby opatrovníka z radov advokátov súd ustanovil neodkladným opatrením, ktoré by bolo vykonateľné už jeho vydaním, v dôsledku čoho by bolo možné aby OČTK vykonával procesné úkony ihneď po rozhodnutí súdu.

Ako problematické vnímajú ustanovovanie opatrovníka z radov advokátov so sídlami v podstatne vzdialenejších mestách, v dôsledku čoho sú títo opatrovníci neznalí prostredia dieťaťa ale sú aj vyťaženejší v súvislosti s cestovaním na plánované úkony, čím dochádza k predlžovaniu vyšetrovania. Niektoré útvary zastávajú názor, že úlohu opatrovníka by do budúcnosti mali opäť zabezpečovať pracovníci OSPODaSK, ktorí sú prítomní v každom okresnom meste a sú časovo dostupní. Poznajú navyše dieťa, rodinu, okolie resp. sociálnu situáciu v rodinách i komunitách a majú nástroje a postupy pri riešení niektorých problémov. Opatrovník z radov advokátov nedisponuje tak kvalitnými informáciami z rodinného prostredia dieťaťa ako OSPODaSK, avšak na druhej strane je výborne zorientovaný po stránke právnej, čo mu umožňuje dôsledne hájiť práva a právom chránené záujmy poškodeného dieťaťa.

Samozrejme, že môžeme poukázať aj pozitívne prípady spolupráce advokáta ako opatrovníka dieťaťa v trestnom konaní, kedy počas vyšetrovania trestnej veci, kde boli

poškodené tri maloleté deti vo veku 5, 6 a 7 rokov, obhajca obvineného trval na zopakovaní ich výsluchov po vznesení obvinenia. Ustanovený opatrovník z radu advokátov však zaujal jednoznačné stanovisko, že nesúhlasí s opakovaním daného úkonu, k čomu zaslal príslušné písomné stanovisko.

Odhaľovaním a vyšetrovaním trestnej činnosti obchodovania s deťmi, ako súčasti trestného činu obchodovania s ľuďmi v zmysle ustanovenia § 179 Trestného zákona sa v Slovenskej republike zaoberá špecializovaný útvar národnej jednotky boja proti nelegálnej migrácii úradu hraničnej a cudzineckej polície Prezídia Policajného zboru (ďalej len „NJBPNM“). Obchodovanie s ľuďmi predstavuje závažný fenomén, ktorý zasahuje krajiny po celom svete. Boj proti tomuto fenoménu je neľahký aj vzhľadom na to, že sa neustále objavujú nové spôsoby jeho páchania. Podobne ako mnohé iné nelegálne činnosti, aj obchodovanie s ľuďmi organizujú najmä rozsiahle, hierarchicky štruktúrované zločinecké skupiny a preto je potrebné, aby ustanovený opatrovník z radov advokátov spĺňal ešte vyššie osobnostné predpoklady vo vzťahu k detským obetiam.

Vyšetrovatelia NJBPNM v praxi vnímajú ustanovených opatrovníkov z radov advokátov v trestnom konaní ako nie príliš fungujúci systém a to z viacerých dôvodov.

Proces ustanovenia opatrovníka je príliš zdĺhavý, nakoľko samotný výsluch poškodenej maloletej osoby (dieťaťa) prebieha až po ustanovení opatrovníka (čo sa môže opäť ešte časovo predĺžiť ak by podal opatrovník proti takémuto rozhodnutiu opravný prostriedok), nehovoriac o tom, že ak je poškodená maloletá osoba (dieťa) „vytiahnutá“ z domáceho prostredia, teda ak sú rodičia dôvodne podozriví a OSPODaSK vykonal neodkladné kroky, kde bolo potrebné dieťa umiestniť napr. v krízovom centre, tak môže nastať neochota spolupracovať s OČTK.

Takýto opatrovník ako už uvádzala aj samotná Slovenská advokátska komora (ďalej len „SAK“): „advokát nemá nahrádzať činnosť organizácií na pomoc poškodeným, úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky a polície“, sa môže poškodenej maloletej osobe (dieťaťu) javiť ako opatrovník, ktorý nejaví veľký záujem o poškodenú maloletú osobu (dieťa). Podľa nášho názoru, tak ako OSPODaSK, tak aj ustanovený opatrovník z radov advokátov by mal prejavovať záujem o prostredie poškodenej maloletej osoby (dieťaťa), keďže toto prostredie môže napomôcť k zisteniu, či dieťaťo nepotrebuje nejakú ďalšiu právnu pomoc ako napr. pri náhrade škody, prípadne určiť jej výšku.

K tvrdeniam SAK: „Umožniť a posilniť vzájomnú komunikáciu OČTK, advokáta-opatrovníka a zástupcov ÚPSVaR tak, aby advokát získal informácie potrebné pre výkon inštitútu opatrovníka...“, je podľa nášho názoru metúce, keďže ako sme uviedli, už samotný výsluch dieťaťa sa vykonáva za prítomnosti opatrovníka a teda OČTK iniciatívne komunikuje

s opatrovníkom, opatrovník môže nahliadať do spisového materiálu, v ktorom sú všetky informácie k vyšetrovanému prípadu.

Aplikačná prax nám v niektorých prípadoch preukázala aj na veľmi nepríjemnú skúsenosť a to tým, že poškodená maloletá osoba (dieťa) po porade s opatrovníkom z radov advokátov využila svoje právo nevypovedať, keďže opatrovník z radov advokátov zhodnotil, že domáce prostredie je pre poškodenú maloletú (dieťa) najvhodnejšie a stíhaním rodičom by hrozilo jej vytrhnutie z tohto prostredia. Taktiež nám prax ukázala, že opatrovníkom z radov advokátov sa môže stať advokát, ktorý vykonával v predchádzajúcom konaní práve obhajcu obvineného, pričom v tomto konaní je OČTK ešte len v štádiu podozrenia, čo považujeme za zásadnú chybu.

GP SR

V každej trestnej veci, v ktorej je poškodená maloletá osoba, a v ktorej nemôžu vykonávať práva poškodeného jej zákonní zástupcovia, je na základe návrhu prokurátora súdom ustanovený opatrovník z radu advokátov. Na základe doterajšej praxe nemožno konštatovať prínos daného opatrenia, nakoľko advokát vo väčšine prípadov nemá žiadne informácie o dieťati a o jeho výchovnom prostredí, a často nemá ani skúsenosti ako efektívne dieťaťu pomôcť. Máme za to, že takýto opatrovník je len formálny, bolo by vhodné zmeniť právnu úpravu tak, aby bola za opatrovníka ustanovovaná osoba, ktorá má znalosti a skúsenosti s poskytovaním intervencie v prípade ohrozenia dieťaťa (napr. učiteľ, psychológ, príslušný pracovník ÚPSVaR). V prípade zotrvania inštitútu opatrovníka dieťaťa v trestnom konaní z radov advokátov, GP SR navrhuje zapojenie Slovenskej advokátskej komory do systému multidisciplinárneho vzdelávania.

SAK

Slovenská advokátska komora (ďalej len „SAK“) podporuje opatrenia, ktoré prispievajú k posilneniu ochrany maloletých, no zároveň upozorňuje na problémy aplikačnej praxe, ktoré v sledovanom období zaznamenala zo strany advokátov, poukazujúc na nedostatky v právnej úprave, v otázke spolupráce a komunikácie jednotlivých subjektov zapojených do trestného konania, či na rozdielnú interpretáciu účelu a obsahu tohto inštitútu zo strany advokátov, OČTK či organizácií na pomoc poškodeným.

SAK za potrebné považuje:

- Presnejšie definovať úlohu advokáta-opatrovníka dieťaťa ako poškodeného v trestnom konaní, keďže rozsah a kompetencie advokáta v tomto smere sú rôzne interpretované, čo

vyvoláva neistotu na strane advokáta alebo neadekvátne očakávania príslušných orgánov alebo poškodeného; advokát nemá nahrádzať činnosť organizácií na pomoc poškodeným, ÚPSVaR a polície, nemá na to vybavenie, kompetencie a nebolo to ani účelom novely zákona, ale malo ísť o doplnenie činnosti týchto subjektov, z ktorých každý má inú úlohu.

- Umožniť a posilniť vzájomnú komunikáciu OČTK, advokáta-opatrovníka a zástupcov ÚPSVaR tak, aby advokát získal informácie potrebné pre výkon inštitútu opatrovníka a mohol plnohodnotne „vykonávať práva“ maloletého, a aby sa tak adekvátne prihliadalo na záujem poškodeného, teda primárne poskytnúť právne služby spojené s uplatnením práva poškodeného na náhradu škody.
- Upustiť od praxe OČTK, ktoré na advokátov kladú požiadavky, ktoré nepovažuje za vhodné a v súlade so zákonom: predvolanie advokáta-opatrovníka ako svedka na výsluch a povinnosť advokáta doručiť predvolanie poškodenému a predviesť poškodeného na výsluch.

Podľa dôvodovej správy k novele zákona: „Cieľom navrhovanej úpravy je zabezpečiť poškodenému, ktorý je v týchto prípadoch maloletý, adekvátnu právnu pomoc v trestnom konaní na riadne uplatňovanie jeho práv a podávanie opravných prostriedkov osobou, ktorá má na to adekvátne právnické vzdelanie.“ Inštitút je rôzne interpretovaný. Pôvodným zámerom bolo podľa SAK zabezpečiť adekvátnu právnu pomoc maloletému-poškodenému s uplatnením primárne majetkových práv (v tomto smere SAK poukazuje na aplikačný problém, keďže tento cieľ často nie je možné dotiahnuť z dôvodu, že je poškodený odkázaný na civilné konanie, resp. má nárok na odškodnenie zo strany štátu, ale úloha advokáta končí v priebehu trestného konania a nárok maloletého následne nemá kto uplatniť). Iné orgány interpretujú inštitút ako širšiu pomoc sociálnoprávnu, na tento účel je však nutné, aby bola vybudovaná dôvera medzi advokátom a maloletým, realizované viaceré stretnutia s maloletým vo vhodnom prostredí, advokát by mal byť účastný na konaniach, a takisto by mal byť advokát priebežne informovaný o vývoji konania, čo sa aktuálne nedeje, advokát sa musí dožadovať informácií, dopytovať, iniciatívne volať. Od advokáta-opatrovníka sa žiada súhlas s trestným stíhaním rodičov, čo kladie zodpovednosť na advokáta, ktorý nepozná pomery v rodine, aby rozhodol, či je stíhanie v záujme dieťaťa. V ostatnom čase sa stalo bežným zo strany súdu predvolať advokáta-opatrovníka ako svedka a navrhnúť jeho vypočutie. Advokát ustanovený dieťaťu, podobne ako splnomocnenec poškodeného, majú svoje postavenie definované Trestným poriadkom a nemajú procesné postavenie svedka. Podobne sa zaviedla prax, v zmysle ktorej advokát-opatrovník poškodeného je požiadaný o osobné doručenie predvolania na výsluch a dostavenie sa s dieťaťom na tento výsluch, t.j. predvedenie dieťaťa, čím opäť nahrádza činnosť OČTK.

Advokáti inštitút vnímajú ako prínosný predovšetkým v prípade násilných trestných činov, keď je obvinený niektorý z rodičov. V takých prípadoch, keď napríklad druhý rodič situáciu zľahčuje, má tendenciu chrániť druhého rodiča alebo partnera, a to aj v prípade, ak je aj on sám obeťou trestného činu (predovšetkým týranie blízkej a zverenej osoby), je zastúpenie zo strany advokáta žiaduce, aby sa skutok adekvátne prešetril a neopakoval aj vo vyššej intenzite. Rovnako je dôležité zastúpenie, ak bola trestným činom spôsobená škoda, a to aj škoda nemajetková. Naopak, pri niektorých druhoch trestných činoch, ako je napríklad ohrozovanie mravnej výchovy mládeže pre neplnenie si školskej dochádzky, vnímajú advokáti ustanovenie za opatrovníka skôr ako nadbytočné.

SAK by uvítala súčinnosť pri realizácii vzdelávania advokátov, aby sa predchádzalo výkladovým rozdielom a zakotvila sa prijateľná aplikačná prax.

3.12. Úloha: Zefektívniť postupy včasnej identifikácie detských obetí násilia

3.12.1. Úloha: Preskúmanie možností jednotlivých rezortov/subjektov pri poskytovaní primárnej intervencie v prípade ohrozenia dieťaťa (v rámci modelových situácií)

Gestor: MPSVR SR (NKS)

Spolugestori: MS SR, MŠVVaŠ SR, MV SR, MZ SR

Spolupracujúce subjekty: GP SR, komisár pre deti, MVO, samospráva

Termín: do 2022

Hodnotiaci ukazovateľ:

- analýza špecifických modelových situácií prípadov ohrozenia dieťaťa

Stav plnenia: priebežne plnená

NKS

V roku 2021 bol na komisiu pri monitorovacom výbore OP IZ predložený zámer Národného projektu Rodinné poradne – poradensko-psychologické služby pre jednotlivcov, páry a rodiny. Zámer bol schválený s časovou oprávnenosťou do konca roka 2023. Hlavným cieľom národného projektu je prispieť k systémovému riešeniu v oblasti prevencie duševných chorôb, posilnenia vzťahov v rodine a medzigeneračnej komunikácie vytváraním podmienok pre poskytovanie odborného, najmä psychologického poradenstva pre jednotlivcov, páry a rodiny pri riešení problémov v rodine, manželstve, medzigeneračných problémov a v medziľudských vzťahoch (ďalej len “rodinné poradne”). Podľa aktuálnych informácií začali od

apríla 2022 fungovať štyri pilotné poradne, a to konkrétne v Žiline, Nových Zámkoch, Trnave a Košiciach.

MV SR

MÚ MV SR v roku 2021 aktualizoval na základe poznatkov z praxe dokument „Sociálny profil osobnosti žiadateľa o udelenie azylu“, ktorého cieľom je vypracovanie prehľadného a komplexného sociálneho profilu osobnosti žiadateľa, vrátane individuálneho posúdenia jeho zraniteľnosti a následnej starostlivosti, a tým zefektívniť postupy a včas identifikovať aj prípadné detské obete násilia.

Policajti konajú v medziach zákona. Pri ohrození dieťaťa napr. pri domácom násilí využívajú inštitút vykázania násilníka z obydli (ustanovenie § 27a Zákona č. 171/1993 o PZ) a tak eliminovali akúkoľvek ďalšiu formu násilia. Taktiež § 27a ods. 12 jednoznačne ukladá spísanie záznamu a vykázanie z obydli a v prípade, že je ohrozené dieťa, policajt spísaný záznam odošle orgánu SPODaK na príslušný ÚPSVaR SR, ktorý v danej veci ďalej koná. Ak je potreba napr. okamžitého umiestnenia dieťaťa do zariadenia, vyrozumieva službukonajúci orgán SPODaSK, ktorý akútnu situáciu rieši zo svojej vecnej príslušnosti.

Avšak stáva sa, že v prípadoch detí užívajúcich omamné a psychotropné látky a v prípade nespolupracujúcich rodičov je problematické urýchlene zabezpečiť dieťa na vyšetrenie na prítomnosť omamných a psychotropných látok v tele. Vymedzenie kompetencií orgánov a inštitúcií participujúcich na ochrane detí pred násilím a povinnosti jednotlivých subjektov, sú nejednoznačné a komplikujúce situáciu. Vo veľkej miere táto situácia komplikuje úkony potrebné na zadokumentovanie trestnej činnosti páchanej na dieťať.

MZ SR

MZ SR v rámci včasnej identifikácie rizika alebo znakov zanedbávania, týrania a zneužívania v oblasti najzraniteľnejšej skupiny detí - vo veku do 3 rokov veku, MZ SR aktualizovalo v roku 2021 štandardný postup pre všeobecných lekárov pre deti a dorast Štandard vyšetrení psychomotorického vývinu detí pri 2.-11. preventívnej prehliadke v primárnej starostlivosti - 1. revízia.

GP SR

Generálna prokuratúra Slovenskej republiky si uvedomuje význam a dôležitosť včasnej identifikácie detských obetí násilia. Z hľadiska zefektívnenia postupov včasnej identifikácie detských obetí násilia sú možnosti prokuratúry obmedzené, nakoľko prokurátori pri výkone

svojej práce neprichádzajú do kontaktu s deťmi za účelom identifikovania obetí násilia. V prípade zistenia ohrozenia dieťaťa prioritne skúmajú možnosť izolácie násilníka od dieťaťa prostriedkami trestného práva (napr. zadržanie, väzobné stíhanie), ale aj netrestného práva (napr. umiestnenie dieťaťa do náhradnej osobnej alebo ústavnej starostlivosti).

3.12.2. Úloha: Zhodnotenie využívania oprávnenia orgánu SPODaSK vyhotovovať obrazový, obrazovo-zvukový a zvukový záznam (§ 93b písm. g) a h), § 93c zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov) vo vzťahu k včasnej identifikácii detských obetí násilia

Gestor: MPSVR SR (ÚPSVaR)

Spolugestori: MS SR, MŠVVaŠ SR, MV SR, MZ SR

Spolupracujúce subjekty: GP SR, MVO, samospráva

Termín: 2021

Hodnotiaci ukazovateľ:

- spracované písomne zhodnotenie využívania oprávnenia orgánu SPODaSK vyhotovovať obrazový, obrazovo-zvukový a zvukový záznam za roky 2019-2020 vo vzťahu k včasnej identifikácii detských obetí.

Stav plnenia: splnená

MPSVR SR

Podľa zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov, majú zamestnanci orgánov SPODaSK pri vykonávaní opatrení SPODaSK viaceré oprávnenia. Jedným z oprávnení je aj vyhotovenie obrazového, obrazovo-zvukového a zvukového záznamu (§ 93b písm. g) a h), § 93c zákona č. 305/2005 Z. z.) za účelom preukázania ohrozenia života dieťaťa, zdravia dieťaťa, neľudského alebo zlého zaobchádzania s dieťaťom.

Zhodnotením využívania tohto oprávnenia orgánom SPODaSK vo vzťahu k včasnej identifikácii detských obetí násilia bolo zistené, že:

- v roku 2019 bolo oprávnenie využité orgánom SPODaSK v 2 rodinách, u 4 detí, v územnej pôsobnosti 2 úradov PSVR, v oboch prípadoch bol vyhotovený zvukový záznam,
- v roku 2020 bolo oprávnenie využité orgánom SPODaSK v 5 rodinách, u 15 detí, v územnej pôsobnosti 5 úradov PSVR, v troch prípadoch bol vyhotovený obrazový záznam, v dvoch prípadoch bol vyhotovený zvukový záznam.

Ako vyplýva z predložených údajov, v aplikačnej praxi orgánov SPODaSK nejde o početné využívanie oprávnenia. Uvedená situácia je ovplyvnená aj tým, že násilie páchané na dieťati už bolo primárne zaznamenané orgánom Policajného zboru. Orgány Policajného zboru v rámci informačnej povinnosti oznamujú orgánom SPODaSK porušovanie práv maloletého dieťaťa. Po prijatí podnetu je orgán SPODaSK povinný preveriť a zhodnotiť situáciu dieťaťa a v prípade potreby vykonávať opatrenia SPODaSK. V situáciách, kedy orgán SPODaSK vyhotovil obrazový, obrazovo-zvukový a zvukový záznam, tento bol postúpený OČTK s trestným oznámením o možnom spáchaní trestného činu. Orgánom SPODaSK vyhotovené záznamy dokumentovali ohrozenie života dieťaťa, zdravia dieťaťa, neľudské alebo zlé zaobchádzanie s dieťaťom. Vyhodenie záznamov zefektívnilo prácu zamestnancov orgánov SPODaSK, zamestnanec sa mohol plne venovať rozhovoru s dieťaťom, záznamy mohli byť opätovne prehrávané, využité na ďalšiu prácu, so záznamom sa mohlo ďalej pracovať. Využitím oprávnenia sa pomohlo včas identifikovať detskú obeť násillia. Od včasnej identifikácia detskej obete násillia sa odvíjajú ďalšie kroky kompetentných orgánov, vykonávané hlavne s cieľom aby bolo zabránené pokračovaniu násillia, aby bolo zaistené bezpečie dieťaťa a následne riešenie situácie dieťaťa, vrátane poskytnutia komplexnej pomoci. V tejto súvislosti sa javí včasná identifikácia násillia na dieťati kľúčovým krokom, avšak samotné oprávnenie zhotovovať záznam, ktorý dokumentuje ohrozenie života dieťaťa, zdravia dieťaťa, neľudského alebo zlého zaobchádzania s dieťaťom je potrebné vnímať v širšom kontexte. Orgány SPODaSK vykonávajú rôzne opatrenia, ktoré prispievajú k včasnej identifikácii detských obetí násillia a k riešeniu situácie detskej obete násillia.

Orgány SPODaSK sú metodicky vedené k tomu, aby v odôvodnených prípadoch využívali oprávnenia zamestnanca orgánu SPODaSK, vrátane vyhotovovania obrazového obrazovo-zvukového a zvukového záznamu. Všetky orgány SPODaSK majú vytvorené podmienky na vyhotovenie takýchto záznamov.

MV SR

MV SR v sledovanom období neeviduje skutočnosť, kedy by orgán SPODaSK využil oprávnenie v zmysle ustanovenia § 93b ods. 1 písm. g) a písm. h) a § 93c zákona č. 305/2005 o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov, vo vzťahu k včasnej identifikácii detských obetí, a z uvedeného dôvodu nevie zhodnotiť efektivitu využívania vyššie uvedeného oprávnenia OSPODaSK, ktoré je v jeho gescii.

Zároveň navrhujeme, aby MV SR nebolo v danej úlohe uvedené ako spolugestor a ani ako spolupracujúci subjekt, keďže priebeh trestného konania je jasne daný a vyšetrovatelia PZ,

poverení príslušníci PZ a celkovo príslušníci PZ sa riadia TZ a TP, zákonom č. 171/1993 o PZ v znení neskorších predpisov, ako aj internými predpismi a neriadia sa zákonom č. 305/2005 o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

3.13. Úloha: Pripraviť návrh aktivít zameraných na podporu pozitívneho rodičovstva

3.13.1. Úloha: Preskúmanie možností vytvorenia podmienok pre realizáciu poradenstva pre rodiny v kríze a predrozvodového poradenstva

Gestor: MPSVR SR (NKS)

Spolupracujúce subjekty: MVO, samospráva

Termín: do 2022

Hodnotiaci ukazovateľ:

- analýza možností vytvorenia podmienok pre realizáciu poradenstva pre rodiny v kríze a predrozvodového poradenstva

Stav plnenia: splnená

NKS

V roku 2021 bol na komisiu pri monitorovacom výbore OP LZ predložený zámer Národného projektu Rodinné poradne – poradensko-psychologické služby pre jednotlivcov, páry a rodiny. Zámer bol schválený s časovou oprávnenosťou do konca roka 2023. Hlavným cieľom národného projektu je prispieť k systémovému riešeniu v oblasti prevencie duševných chorôb, posilnenia vzťahov v rodine a medzigeneračnej komunikácie vytváraním podmienok pre poskytovanie odborného, najmä psychologického poradenstva pre jednotlivcov, páry a rodiny pri riešení problémov v rodine, manželstve, medzigeneračných problémov a v medziľudských vzťahoch (ďalej len “rodinné poradne”). Podľa aktuálnych informácií začali od apríla 2022 fungovať štyri pilotné poradne, a to konkrétne v Žiline, Nových Zámkoch, Trnave a Košiciach.

MŠVVaŠ SR

Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie, priamo riadená organizácia MŠVVaŠ organizoval, vytvoril:

- podcast Čo hrozí našim deťom počas lockdownu v online priestore?: <https://vudpap.sk/co-hrozi-nasim-detom-pocas-lockdownu-v-online-priestore/>

- podcast Čo robiť ak dieťa nadáva a je vulgárne?: <https://vudpap.sk/co-robit-ak-dieta-nadava-a-je-vulgarne/>
- podcast Ako mať láskyplný vzťah so svojimi deťmi? <https://vudpap.sk/ako-mat-laskyplny-vztah-so-svojimi-detmi/>
- podcast Rizikové správanie a jeho prevencia <https://vudpap.sk/rizikove-spravanie-a-jeho-prevencia/>
- podcast Zažilo vaše dieťa kyberšikanu ? <https://vudpap.sk/zazilo-vase-dieta-kybersikanu/>
- podcast Šikana - ako reagovať, keď sú deti jej svedkami? <https://vudpap.sk/sikana-ako-reagovat-ked-su-deti-jej-svedkami/>
- podcast Ako povedať deťom, že sa rozchádzame? <https://vudpap.sk/ako-povedat-detom-ze-sa-rozchadzame/>
- podcast Ako si poradiť s detskými úzkosťami? <https://vudpap.sk/ako-si-poradit-s-detskymi-uzkostami/>
- podcast Ako nestratiť dieťa na sociálnej sieti? <https://vudpap.sk/ako-nestratit-dieta-na-socialnej-sieti/>
- podcast Odborne na slovíčko „Šikana – praktické aktivity“ <https://vudpap.sk/odborne-na-slovicko-sikana-prakticke-aktivity/>
- podcast Odborne na slovíčko Dopad sociálnych sietí na deti“ (dve časti)
<https://vudpap.sk/podcast-dopad-socialnych-sieti-na-deti-1-cast/>
<https://vudpap.sk/dopad-socialnych-sieti-na-deti-2-cast/>
- Vytvorenie podstránky“ Šikanovanie“ <https://vudpap.sk/sikanovanie/>

3.13.2. Úloha: Participácia na projekte „Európska zóna bez násilia“

Gestor: MPSVR SR (NKS)

Spolupracujúce subjekty: MVO, odborné spoločnosti v zdravotníctve, samospráva

Termín: do 2022

Stav plnenia: nesplnená

NKS

Násilie páchané na deťoch je stále rozšíreným javom, ktorý sa vyskytuje v rôznych kontextoch na celom svete. Hoci mnohé európske krajiny už zaviedli alebo v súčasnosti pripravujú zákonné zákazy telesných trestov, vedomosti o výskyte násilia páchaného na deťoch pri rodičovstve sú stále obmedzené. BUSSMANN v roku 2009 doteraz realizoval iba jeden

porovnávací výskumný projekt, ktorý poskytuje hĺbkový obraz „Účinok zákazu telesných trestov v Európe: porovnanie piatich štátov“ vo viacerých vybraných krajinách: Švédsko, Rakúsko, Nemecko, Francúzsko a Španielsko. Výskum však naznačuje, že v krajinách s právnymi obmedzeniami voči násiliu páchanom na deťoch sa postoje rodičov a osôb, ktoré majú právo na starostlivosť, postupne zmenili na rodičovské správanie bez násilia. Okrem pozitívnych vplyvov môžu mať právne predpisy z hľadiska sociálnych zmien, najmä posilnenie povedomia a kapacít ľudí, ktorí žijú a pracujú s deťmi. S cieľom komplexne uspokojiť potreby a práva detí a nadviazať na ich skúsenosti sa projekt riadi „prístupom založeným na právach dieťaťa“, ktorý bude do projektu v zásade zapájať deti.

V nadväznosti na vyššie uvedené NKS bolo zainvolvované Spolkovým úradom kancelára Rakúska, oddelením práv detí do prípravy projektu, ktorý by mapoval aktuálnu situáciu vo vybraných štátoch Európskej únie. Okrem vyššie uvedených krajín boli na spoluprácu oslovené SR (v zastúpení NKS), Poľsko, Srbsko a Taliansko.

Projekt bol v priebehu apríla – augusta 2019 pripravený a následne predložený na schválenie Európskej komisii. Gestorom projektu bolo Rakúsko. Žiaľ, projekt schválený nebol. Následne v januári 2020 po dohode s partnermi so Spolkového úradu kancelára Rakúska bol dohodnutý termín v marci 2020 na prípravu menšieho projektu podobného zamerania, za účasti Rakúska, Slovenska, Talianska a Švédska, ktorý by bol financovaný z lokálnych zdrojov. Situácia s COVID-19 všetky plánované stretnutia skomplikovala a náhradný termín doposiaľ vytýčený nebol.

3.14. Úloha: Preskúmať podmienky a podporiť možnosti vytvorenia domov komplexnej pomoci deťom ohrozeným násilím (DKP) za účelom komplexnej multidisciplinárnej starostlivosti o dieťa v trestnom konaní

Gestor: MPSVR SR (NKS)

Spolugestor: MS SR, MV SR, MZ SR

Spolupracujúce subjekty: GP SR

Termín: do 2022

Hodnotiaci ukazovateľ:

- analýza možností zriadenia domu komplexnej pomoci podľa európskych štandardov

Stav plnenia: priebežne plnená

NKS

NKS realizuje aktivity smerujúce k vytvoreniu domov komplexnej pomoci deťom ohrozeným násilím. Konkrétne ide o oboznamovanie sa s problematikou, komunikáciu so sieťou PROMISE, ktorá združuje takéto DKP a zosúladzuje ich metodiky a prístupy, stretávanie sa s partnermi z krajín, ktoré majú takéto zariadenia zavedené, výmenu skúseností, návštevu samotných zariadení, komunikáciu s partnermi v SR. NKS robí aj kroky smerom k financovaniu vzniku DKP na Slovensko – aktuálne prebieha schvaľovanie Operačného programu Slovensko na programovacie obdobie 2021-2027, v ktorom je zachytená aj fyzická príprava takýchto domov, aj podpora výkonu ich činnosti.

MV SR

MV SR pri plnení predmetnej úlohy nebolo zo strany gestora, ktorým je MPSVaR SR, resp. NKS oslovené na spoluprácu.

GP SR

Generálna prokuratúra Slovenskej republiky v rozhodnom období neparticipovala na konkrétnych úlohách spojených s plnením tejto úlohy. Vo všeobecnosti však považujeme túto úlohu za veľmi dôležitú. Projekt vytvorenia domovov komplexnej pomoci deťom ohrozených násilím sa javí ako vhodným prostriedkom pre zefektívnenie súčinnosti viacerých zainteresovaných subjektov. Vzhľadom na narastajúce množstvo a náročnosť špecifických prípadov násilia páchaného na deťoch by došlo k intenzívnejšej multidisciplinárnej iniciatíve a možnosti včasného odhaľovania páchanej trestnej činnosti ako aj skorého zahájenia tzv. uzdravovacieho procesu jej detských obetí. Včasnosť odhalenia trestnej činnosti páchanej na deťoch má popri zamedzení jeho ďalšieho pokračovania (na trestnom úseku prokuratúry napr. zaistením osoby v rámci inštitútu väzby, na netrestnom úseku prokuratúry napr. formou neodkladného opatrenia spočívajúceho v dočasnom zverení dieťaťa do starostlivosti inej fyzickej osoby alebo ústavu) význam predovšetkým v procese dokazovania, kedy sú u detských obetí vo vyššej miere zachované pamäťové stopy dôležité z hľadiska unesenia dôkazného bremena obžaloby. Tým skôr možno začať s intervenciou v rámci vyššie spomenutého zahájenia tzv. uzdravovacieho procesu.

Na základe požiadavky NKS námestník krajskej prokurátorky v Žiline v rozhodnom období vypracoval materiál „Význam Domov komplexnej pomoci z pohľadu trestného konania“, v ktorom zanalyzoval výhody takýchto inštitútov z pohľadu trestného konania.

Strategický cieľ 4 Zabezpečenie profesionality a kvality výkonu politík

4.1. Úloha: Utvoriť podmienky na nezávislé monitorovanie vykonávania politík pre deti

Gestor: MPSVR SR

Termín: 2014

Stav plnenia: splnená

4.2. Úloha: Zaviesť mechanizmus na podporu špecifických spoločných vzdelávacích aktivít subjektov pôsobiacich v oblasti ochrany detí pred násilím

Gestor: MPSVR SR

Spolugestori: MK SR, MŠVVaŠ SR, MS SR, MV SR, MZ SR

Spolupracujúce subjekty: MVO, samospráva

Termín: 2015

Spolupracujúce subjekty: komisár pre deti, MVO, samospráva

Stav plnenia: splnená

4.3. Úloha: Utvoriť podmienky na profesijný rast sociálnych pracovníkov

Zodpovedný: MPSVR SR

Termín: Priebežne

Stav plnenia: splnená

MPSVR SR

Rezort práce, sociálnych vecí a rodiny zahájil viacero procesov, ktoré majú za úlohu riešenie profesionality výkonu a rozvoja ľudských zdrojov v oblasti sociálnych vecí a rodiny. Predovšetkým ide o implementáciu Národného projektu Podpora zvyšovania profesionality výkonu a rozvoj ľudských zdrojov v oblasti výkonu a služieb sociálnej inklúzie pre štátnu správu a samosprávu – II. (ďalej len „NP PROFI II.“), ktorého hlavným cieľom je na základe spoločnej vzdelávacej stratégie rezortu vytvoriť funkčný systém rezortného vzdelávania.

V súčasnosti sa v rámci vytvoreného organizačného útvaru na MPSVR SR (odbor vzdelávania v rezorte) realizujú kroky smerujúce k tvorbe vzdelávacej stratégie pre zamestnancov v odvetvovej pôsobnosti rezortu. Ide o predovšetkým o mapovanie vzdelávacích záujmov a

potrieb v oblasti sociálnych vecí a rodiny, s cieľom vytvoriť komplexnú vzdelávaciu stratégiu rezortu.

Odbor vzdelávania v rezorte, v spolupráci s Inštitútom pre výskum práce a rodiny (partner projektu), zároveň zabezpečuje realizáciu vzdelávacích aktivít pre zamestnancov štátnej správy a samosprávy v rezortnej pôsobnosti MPSVR SR, a to konkrétne v rámci dvoch akreditovaných špecializačných vzdelávacích programov - Sociálna kuratela a Sociálna posudková činnosť. V marci 2022 bolo začaté akreditované špecializačné vzdelávanie sociálnych pracovníkov v špecializovanom odbore sociálnej práce Sociálna kuratela. Akreditované špecializačné vzdelávanie sociálnych pracovníkov v špecializovanom odbore sociálnej práce Sociálna posudková činnosť, sa začalo realizovať v máji 2022.“

4.4. Úloha: Podporovať vzdelávanie pracovníkov dotknutých subjektov o problematike všetkých foriem násilia na deťoch a vykorisťovania

Gestori: MPSVR SR, MS SR, MŠVVaŠ SR, MV SR, MZ SR

Spolupracujúce subjekty: GP SR, samospráva, MVO, poskytovatelia zdravotnej starostlivosti, Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky, regionálne úrady verejného zdravotníctva

Termín: Priebežne

Merateľné ukazovatele:

- počet vzdelávacích aktivít
- počet dotknutých subjektov (ako realizátorov) zapojených do realizácie vzdelávania
- počet účastníkov (príjemcov), ktorí vzdelávanie absolvovali

Stav plnenia: priebežne plnená

MPSVR SR

Okrem vzdelávania zamestnancov MPSVR SR v súlade s individuálnymi plánmi kompetenčného vzdelávania jednotlivých štátnych zamestnancov a požiadaviek organizačných útvarov bola zabezpečená účasť na online konferencii „4th European Conference on Domestic Violence“ v dňoch 13.-15.09.2021, organizátorom bola Cultural and Congress Centre Ljubljana, Slovinsko. Mgr. Vargová a Ing. Hamada, PhD. boli aktívnymi účastníkmi – na konferencii bol prezentovaný abstrakt na tému „Multidisciplinárny prístup v oblasti ochrany detí pred násilím v podmienkach Slovenskej republiky v rátane tomu prislúchajúcej legislatívy“. MPSVR SR malo aktívnu účasť na online konferencii ERA (European Academy

of Law, Trier) na tému „Family and Human Rights“ 25.-26.1.2022. V rámci online workshopu, ktorý organizovalo UNHCR na tému Práca s maloletými deťmi bez sprievodu v Európe, ktorého sa zástupcovia MPSVR SR a Ústredia zúčastnili dňa 12.05.2021. Obsahom workshopu bola výmena skúseností sociálnych pracovníkov pracujúcich v tejto oblasti, konkrétne zameraný na využitie zariadení Barnahus pri vypočúvaní maloletých detí na Islande a spôsob zisťovania veku maloletých detí v UK. V témach boli obsiahnuté aj špecifické problémy, ktoré je potrebné pri práci s MBS reflektovať – priebeh cesty dieťaťa, ohrozenia, z toho vyplývajúce traumy, indikácia a zabezpečenie pomoci, potreba multidisciplinárneho prístupu pri určovaní veku dieťaťa.

MS SR

MS SR v rámci projektu Zvyšovanie účinnosti súdnictva prostredníctvom ochrany/posilnenia postavenia obetí a zraniteľných strán, platnom pre celé územie SR rieši zriadenie špecializovaných miestností a rekonštrukcie na 8 súdoch, ktorí sú partnermi projektu (Krajský súd Prešov, Okresný súd Prešov, Okresný súd Bratislava II, Okresný súd Galanta, Okresný súd Zvolen, Okresný súd Rimavská Sobota, Okresný súd Rožňava, Okresný súd Spišská Nová Ves), za účelom eliminácie stresu obetí.

V rámci edukačného programu pre mediátorov a sudcov sa snaží MS SR a teda cieľom aktivít je prehĺbenie spolupráce medzi sudcami, mediátormi, sociálnymi ochrancami a psychológmi, čo by malo umožniť urovnanie rodinných právnych prípadov komplexnejšie a odlišne. Toto vzdelávanie osobnostných zručností by malo zvýšiť citlivosť sudcov a mediátorov k potrebám maloletých a tiež zlepšiť ich zameranosť na rodinné právne záležitosti. Taktiež môžeme predpokladať, že ak sudcovia a mediátori budú viac zameraní na agendu rodinného práva, budú následne aj oveľa efektívnejší. Preto výsledkom bude efektívnejšie súdnictvo a vysoko kvalitné rozhodnutia, ktoré budú predmetom menej častých odvolaní.

V rámci synergie s programom domáceho a rodovo-podmieneneho násillia, je pripravený edukačný program zameraný na sudcov a prokurátorov s cieľom zlepšiť vedomosti o zaobchádzaní s obeťami. Tento cieľ tiež zahŕňa lepšiu koordináciu postupov vzťahujúcich sa k obeťami medzi týmito dvomi štátnymi inštitúciami. Preto cieľom je vytvoriť synergiu medzi prokuratúrou a súdmi a týmto spôsobom predstaviť ustanovujúcu jednotu postoja k obeťami počas celého justičného konania. Takto by sa mohla zvýšiť celková schopnosť právneho systému reagovať na práva obeťami. Tiež by sa mohla zlepšiť efektívnosť trestných ako aj civilných právnych konaní.

WEB: <https://projekty.justice.sk/sk/projekty/zvysovane-ucinnosti-sudnictva-prostrednictvom-ochrany-posilnenia-postavenia-obeti-a-zranitelnych-stran/>

MV SR

Vzdelávanie príslušníkov PZ sa poskytuje najmä prostredníctvom SOŠ PZ Bratislava, Pezinok, Košice, ako aj prostredníctvom A PZ, ktoré prebiehalo aj v roku 2021 podľa schválených školských vzdelávacích programov. Každá SOŠ PZ má v školských vzdelávacích programoch v jednotlivých učebných predmetoch zahrnutú aj problematiku páchania násilia na deťoch. Taktiež policajti zaradení na úsek trestnej činnosti mládeže a trestnej činnosti páchanej na mládeži sa v sledovanom období zúčastnili porady spojenej so školením, ktorá sa uskutočnila formou online na tému „Detská pornografia“.

V podmienkach A PZ v Bratislave sú študenti bakalárskeho stupňa štúdia v rámci predmetu Kriminológia oboznámení s problematikou práv dieťaťa a prístupu k dieťaťu predovšetkým v rámci témy „Osobnosť obete kriminality (Viktimológia)“ – napríklad v časti venovanej sekundárnej viktimácii, ktorej zdrojom môže byť aj OČTK. V súvislosti s uvedeným nie je opomenutá ani potreba fungovania ŠVM. V téme „Kriminalita mládeže a proti mládeži“ sú študenti oboznamovaní s časťou obsahu Dohovoru o právach dieťaťa a právami premietnutými do zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a do zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, so zameraním na ochranu dieťaťa pred negatívnymi javmi v spoločnosti.

Značná časť pozornosti je venovaná deťom, ako (potenciálnym) obetiam ale aj páchatelom kriminality v téme „Prevencia kriminality“ – poukázané je na aktuálne preventívne projekty a programy fungujúce predovšetkým v podmienkach Slovenskej republiky. Určitá pozornosť je venovaná dieťaťu, jeho právam a povinnostiam aj v rámci iných špecifických tém ako napríklad „Drogy a kriminalita“, „Mravnostná kriminalita“, „Organizovaná kriminalita“, „Násilná kriminalita“ či „Kriminalita cudzincov“.

V rámci prednáškovej činnosti Katedry kriminológie je pozornosť zameraná napríklad aj na legislatívu v podobe zákona č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, fenomény kriminality ohrozujúce deti v podobe kyberšikanovania, či tzv. „hate crimes“ alebo problematiku LGBTI.

Pozornosť študentov magisterského stupňa štúdia v rámci predmetu Kriminológia je upriamená na deti ako obeť kriminality, a to v rámci tém „Kriminalita páchaná na ženách, deťoch a senioroch“ (ako špecifických kategóriách osôb vzhľadom na vek). Dieťa je vzhľadom

na vek veľmi zraniteľné, kedy môže byť postavené do role potenciálnej obete či obete. Uvedené špecifikum (dieťa verzus kriminalita) je spomenuté napríklad v témach „Masmédia a kriminalita“, „Počítačová kriminalita“, „Kriminalita v doprave“, „Alkoholizmus a kriminalita“ či „Patologické hráčstvo“. Katedra kriminológie spolupracuje aj s vybranými neštátnymi inštitúciami, napríklad s občianskym združením „eSlovensko“, ktorého preventívne aktivity sú zamerané na deti a mládež ako najviac ohrozené nástrahami virtuálneho sveta.

A PZ v Bratislave má v obsahu svojej výučby aj problematiku ľudských práv. Vzdelávanie o ľudských právach realizuje A PZ v Bratislave na bakalárskom stupni štúdia a v rámci špecializačného policajného štúdia. Výučbu uvedenej problematiky zabezpečuje Katedra verejnoprávnych vied v predmete „Ochrana ľudských práv“. Obsahom predmetu je (okrem iného) aj téma práv dieťaťa a ich ochrana na vnútroštátnej a medzinárodnej úrovni.

V rámci predmetu Ústavné právo sa, v kontexte uvedeného, výučba zameriava na vnútroštátne aspekty ochrany ľudských práv. V predmetoch Medzinárodné právo a Právo Európskej únie sa výučba zameriava aj na analýzu najdôležitejších medzinárodných a európskych ľudsko-právnych dokumentov. Katedra vyšetrovania sa zaoberá problematikou postupov vo vyšetrovaní trestných činov v zmysle TP a súvisiacich právnych predpisov, a to aj v oblasti obchodovania s ľuďmi a deťmi.

Priebežne sú v procese formulácie návrhov tém záverečných prác reflektované potreby praxe, rovnako na úseku ochrany detí pred rôznymi formami násillia.

MZ SR

Ďalšie vzdelávanie zdravotníckych pracovníkov, ktorí prichádzajú pravidelne do kontaktu s deťmi, týkajúce sa ochrany a práv dieťaťa, predchádzania, identifikácie a riešenia násillia páchaného na dieťati vo všetkých jeho formách, je zabezpečené prioritne prostredníctvom špecializačného štúdia. Predmetná problematika je obsahom minimálnych štandardov pre špecializačné študijné programy nasledovných špecializačných odborov: v zdravotníckom povolaní lekár v špecializačných odboroch pediatria, detská chirurgia, gynekológia a pôrodnictvo a pediatriká gynekológia, v zdravotníckom povolaní sestra v špecializačnom odbore ošetrovateľská starostlivosť v pediatrii, v zdravotníckom povolaní pôrodná asistentka v špecializačnom odbore pôrodná asistencia a starostlivosť o ženu v rodine a komunite a v zdravotníckom povolaní psychológ v špecializačnom odbore klinická psychológia. V roku 2021 MZ SR eviduje absolventov v špecializačnom štúdiu v zdravotníckom povolaní:

1. LEKÁR v špecializačných odboroch:

- pediatria – 57
- detská chirurgia - 1
- gynekológia a pôrodníctvo - 31,
- pediatrická gynekológia - 0.

2. SESTRA v špecializačnom odbore:

- ošetrovateľská starostlivosť v pediatrii - 19.

3. PÔRODNÁ ASISTENTKA v špecializačnom odbore:

- pôrodná asistencia a starostlivosť o ženu v rodine a komunite - 0.

4. PSYCHOLÓG v špecializačnom odbore:

- klinická psychológia - 37.

MŠVVaŠ SR

MŠVVaŠ SR zriadilo novú pozíciu MŠVVaŠ SR vytvorilo na školách novú pozíciu „školský digitálny koordinátor“: <https://www.minedu.sk/skolsky-digitalny-koordinator/>.

Taktiež zrealizovalo v roku 2021 webináre, odborné podujatia, publikácie a aktivity k ľudskoprávnym témam prostredníctvom priamo riadených organizácií rezortu, napríklad nasledovné:

Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie „VÚDPaP“

- V rámci úlohy Psychosociálny obraz detí a mládeže v oblasti duševného zdravia a drogovej prevencie realizuje VÚDPaP aj podúlohu s názvom Rodičovské stratégie regulácie a mediácie digitálnych technológií u detí mladšieho školského veku. V rámci tejto úlohy sa skúmajú rozdiely medzi rodičovskými prístupmi v spojení s „obrazovkami“ (obrazovkami sú myslené smartfóny, tablety, počítače). Rozdielnosť týchto prístupov sa odráža aj v rozdielnej miere užívania obrazoviek, ako aj problémov s nimi spojených. Výskum prebieha v medzinárodnej spolupráci v rámci multidisciplinárneho tímu zo Slovenskej republiky, Českej republiky, Fínskej republiky a Malajzie. Nakoľko tento výskum začal v roku 2021 a je plánovaný do konca roka 2023, k dispozícii sú zatiaľ iba predbežné výsledky.
- Lukavská, K.; Vacek, J.; Hrabec, O.; Božík, M.; Slussareff, M.; Píšová, M.; Kocourek, D.; Svobodová, L.; Gabrhelík, R. Measuring Parental Behavior towards Children's Use of Media and Screen-Devices: The Development and Psychometrical Properties of a Media Parenting Scale for Parents of School-Aged Children. Int. J. Environ. Res. Public

Health 2021, 18, 9178. <https://doi.org/10.3390/ijerph18179178>. Publikované 31.8. 2021 - <https://www.mdpi.com/1660-4601/18/17/9178>.

- Božík, M.; Smiková, E.; Kopányiová, A. Šikanovanie a kyberšikanovanie vo vzťahu k školským a rodičovským faktorom slovenských adolescentov. V recenznom konaní v časopise Psychológia a patopsychológia dieťaťa ISSN: 055-5574. Rukopis bol poslaný do redakcie 22.6.2021.
- VÚDPaP informuje odborných zamestnancov o prevencii rôznych typov rizikového správania v Manuále začínajúceho sociálneho pedagóga v škole (2021) <https://vudpap.sk/manual-zacinajuceho-socialneho-pedagoga-v-skole/>

Slovenský inštitút mládeže „Juventa“:

- V roku 2021 akreditovaný vzdelávací program ON/OFF – On-line a offline nástroje v práci s mládežou absolvovalo 20 pracovníkov s mládežou,
- Pre pracovníkov s mládežou IUVENTA ponúkla v roku 2021 webinäre:
 - ✓ Tik Tok v práci s mládežou 11.1.2021,
 - ✓ Netflix ako fenomén doby 18.1.2021,
 - ✓ Rodovo podmienené nenávistné prejavy na nete 24.2.2021,
 - ✓ Seriál prevencia počítačovej kriminality v práci s mládežou 4.2.-17.3.2021,
 - ✓ Etika AI 25.2.2021,
 - ✓ Digitálne občianstvo 31.3.2021,
 - ✓ Bezpečne na internete, 14.4.2021,
 - ✓ Ambasadori bezpečného využívania technológií 22.4.2021,
 - ✓ Ako sa chrániť pred nástrahami Internetu 6.5.2021,
 - ✓ Divadlo v prevencii pred kybernetickými nástrahami, 17.5.2021,
 - ✓ Bezpečnosť na internete a kyberšikanovanie, 25.6.2021.

Štátny pedagogický ústav „ŠPÚ“ zakotvil v základnom vzdelávacom dokumente, Štátnom vzdelávacom programe, prostredníctvom tém vzdelávacieho obsahu viacerých vyučovacích predmetov a prierezových tém (mediálna výchova). Napríklad v obsahu predmetu informatika sú to témy orientované na bezpečnosť v kyberpriestore (dôveryhodnosť získaných informácií, riziká na internete a sociálnych sieťach, bezpečné a etické správanie sa na internete), v rámci občianskej náuky na zvyšovanie právneho a ľudsko-právneho povedomia, etická

výchova sa zameriava na hodnotové/morálne aspekty (masmediálne vplyvy – diskusia o výhodách a nevýhodách používania internetu, kritický užívateľ, sociálne siete).

ŠPÚ zároveň pripravuje ako podporu pre pedagógov metodické námety a odporúčania v tejto oblasti a organizuje cieľené podujatia.

V roku 2021 v spolupráci s Informačnou službou Organizácie Spojených národov vo Viedni a mimovládnu organizáciou ZARA so sídlom vo Viedni zorganizoval interaktívny workshop pre učiteľov základných a stredných škôl, ktorý bol zameraný na rozvoj profesijných kompetencií v oblasti zvyšovania mediálnej gramotnosti súvisiacej s bojom proti nenávisti v on-line priestore. Cieľom workshopu bol prenos poznatkov na tému digitálnych médií a boja proti nenávisťným prejavom, zvyšovanie povedomia o dôsledkoch nabádania k nenávisti v on-line priestore a rozšírenie komunikačných schopností a kompetencií pedagógov v tejto oblasti. V rámci workshopu sa ponúkali pedagógom odpovede na viaceré aktuálne otázky, napríklad: „Ako môžeme čeliť útokom v on-line prostredí a ako k tomu viesť mladých ľudí?“, „Akú úlohu zohráva mediálna gramotnosť v boji proti nenávisti a falošným správam vo virtuálnom svete a ako môžeme tieto schopnosti posilniť na svojich vyučovacích hodinách?“, „Ako využívajú rôzne skupiny virtuálny priestor?“, „Ako môžeme podporiť obeť nenávisťných prejavov v on-line priestore alebo obeť kyberšikany?“, „Čo je to náhodný zásah v on-line kontexte a prečo je to dôležité?“ - <https://www.statpedu.sk/sk/aktuality/pozvanka-workshop-ucitelov-zamerany-medialnu-gramotnost-ziakov-prevenciu-nenavistnych-prejavov-on-line-priestore.html>

K zviditeľneniu (a riešeniu) problémov vyplývajúcich z rizík digitálneho priestoru prispievajú aj viaceré metodické texty určené pre pedagógov dostupné na webovej stránke ŠPÚ, v ktorých je napríklad prevencia daná do kontextu so socializačným procesom v škole, kde tiež upozorňujeme na riziko hrania hier detí na internete spojené s nebezpečenstvom groomingu a sexuálneho zneužitia - <https://www.statpedu.sk/files/sk/publikacna-cinnost/metodiky/skolska-socializacia-nove-vyzvy-prevencii.pdf>, dôležitosť uvedomenia si a porozumenia významu kritického rozlišovania medzi faktami a názormi a odporúčania ako pristupovať k prevenciu nenávisťného správania a konania v edukačnom procese - https://www.statpedu.sk/files/articles/nove_dokumenty/metodiky/web_vystupy_nove-vyzvy-potreby-globalizovaneho-sveta-vo-vzdelavani.pdf.

Ministerstvo školstva vydalo dokument *Spríevodca školským rokom 2021/2022*, kde v rámci kapitoly 4.3 Bezpečnosť a prevencia je časť venovaná téme obchodovania s ľuďmi - <https://www.minedu.sk/data/att/21392.pdf>. Sú to informácie pre školy (bývalé Pedagogicko-organizačné pokyny) a v rámci tejto témy sú uvedené súvisiace legislatívne dokumenty,

metodické a podporné materiály. Témy, ktoré sa nachádzajú v Sprievodcovi a taktiež súvisia s touto témou sú aj rozvoj digitálnych zručností a digitalizácia.

V časti 4 Podpora ochrany a dodržiavania ľudských práv a slobôd v prostredí škôl a školských zariadení sú podbody Práva detí, žiacke školské rady, Bezpečnosť a prevencia.

Metodicko – pedagogické centrum „MPC“ poskytuje v súlade so zákonom č. 138/2019 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a vyhláškou č. 361/2019 Z. z. o vzdelávaní v profesijnom rozvoji vzdelávanie pre pedagogických a odborných zamestnancov (PZ a OZ) škôl, školských zariadení a zariadení sociálnej pomoci formou schválených programov vzdelávania a formou odborných podujatí (odborné semináre, informačné semináre, workshopy, metodické dni a pod.).

MPC zároveň v rámci svojej činnosti:

- poskytuje odbornú-metodickú pomoc PZ a OZ,
- individuálne a skupinové poradenstvo školám a školským zariadeniam,
- vytvára priestor na spoluprácu pre PZ a OZ formou učiteľských fór prostredníctvom národného projektu Profesijný rozvoj učiteľov (NP TEACHERS) a koordinuje výmenu skúseností medzi PZ a OZ škôl, školských zariadení a zariadení sociálnej pomoci,
- spravuje a aktualizuje webovú stránku zameranú na bezpečnosť, prevenciu a zdravie v školách <http://bezpre.mpc-edu.sk/>,
- vytvára učebné zdroje, ktoré zverejňuje na svojej webovej stránke bez obmedzenia prístupu.

V nadväznosti na aktualizáciu zdrojov a informácií o rizikách súvisiacich s problematikou obchodovania s ľuďmi pedagógom a žiakom v školách a školských zariadeniach s dôrazom na riziká práce v zahraničí a prevenciu zneužívania bola uvedená problematika prierezovo zahrnutá do všetkých foriem činností MPC uvedených vyššie.

Vzdelávaní v schválených programoch vzdelávania s uvedenou problematikou sa v roku 2021 zúčastnilo 643 PZ a OZ.

Vzdelávaní formou odborných podujatí na uvedené témy vrátane odborných seminárov s tematikou obchodovania s ľuďmi, ktoré MPC realizovalo v spolupráci s odborom prevencie kriminality MV SR, sa v roku 2021 zúčastnilo 272 účastníkov.

4.5. Úloha: Rozšíriť celoživotné vzdelávanie vo všetkých relevantných odvetviach o vzdelávacie aktivity/moduly a pod. a školiace programy orientované na predchádzanie, identifikáciu, distribúciu a riešenie násilia páchaného na deťoch

Gestor: MK SR, MPSVR SR, MS SR, MŠVVaŠ SR, MV SR, MZ SR

Spolupracujúce subjekty: komisár pre deti, MVO, samospráva

Termín: do 2022

Merateľné ukazovatele:

- počet vytvorených a zrealizovaných školiacich programov
- počet účastníkov (príjemcov), ktorí program absolvovali
- počet vytvorených a zrealizovaných vzdelávacích aktivít
- počet účastníkov (príjemcov), ktorí vzdelávaciu aktivitu absolvovali

Stav plnenia: priebežne plnená

MK SR

Národné osvetové centrum (ďalej len „NOC“), organizácia v zriaďovateľskej pôsobnosti MK SR vykonávajúca činnosť v zmysle zákona č. 189/2015 Z. z. o kultúrno-osvetovej činnosti, sa systematicky venuje oblasti neformálneho vzdelávania v oblasti kultúry a prevencii negatívnych spoločenských javov (vrátane prevencie všetkých foriem násillia). V kontexte plnenia úlohy bola cieľovou skupinou realizovaných vzdelávacích aktivít predovšetkým dospelá populácia – najmä pracovníci v oblasti kultúrno-osvetovej činnosti.

V roku 2021 boli vo vzťahu k cieľovej skupine dospelých pracujúcich s deťmi v oblasti kultúrno-osvetovej činnosti realizované tematické prednášky v rámci cyklu odborných seminárov Prevencia vybraných sociálno-patologických javov a tematické autorské príspevky v odbornom časopise Sociálna prevencia.

Na odbornom seminári v Prievidzi (14. 10. 2021) ktorý bol súčasťou vzdelávacieho cyklu Prevencia vybraných sociálno-patologických javov odznela prednáška Domáce násillie (teória a prax) JUDr. Sylvie Gancárovej z neziskovej organizácie Centrum Slniečko. Na odbornom seminári sa zúčastnili pracovníci rezortu kultúry, poradenský pracovníci rezortu školstva, odborní pracovníci rezortu sociálnych vecí: sociálnoprávnej kurately, ako aj pracovníci centra pre deti a rodiny a iní realizátori sociálnej prevencie v praxi.

Na seminári Účinné terapeutické prístupy k deťom a mládeži so psychickými problémami (28. 9. 2021 v Bratislave) rezonovala problematika ochrany detí pred násillím v kontexte s poskytnutým prehľadom o najčastejších psychických poruchách v detskom veku. Seminár predstavil klinický obraz vybraných psychických problémov detí a mládeže a informoval o funkčných terapeutických a pedagogických prístupoch. Poukázal na vzájomnú

podmienenosť psychopatológie a sociálnej patológie. Odborné edukačné podujatie sa realizovalo prezenčnou formou v priestoroch NOC (multifunkčné centrum V-klub), zúčastnili sa na ňom psychológovia, pedagógovia, špeciálni pedagógovia, kultúrno-osvetoví pracovníci a iní odborníci, ktorí pracujú s deťmi a mládežou. Lektorskú aktivitu zabezpečila PhDr. Nora Gavendová, špeciálna pedagogička a psychoterapeutka pôsobiaca v škole pri Psychiatrickej nemocnici v Opave.

Cieľom odborného webinára Prevencia v praxi (10. 6. 2021, online) bolo inšpirovať a ponúknuť účastníkom praktické námety pre primárno-preventívnu intervenciu v oblasti ohrozenia v kyberpriestore, ktoré sú zacielené na rizikovú skupinu detí a mládeže. Účastníkmi boli profesionáli v pomáhajúcich profesiách, pracujúci s deťmi a mládežou. Lektorkou bola doc. PaedDr. Katarína Hollá, PhD. z Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre.

V roku 2021 vyšli 2 čísla odborného časopisu Sociálna prevencia – prvé s podtitulom Vybrané zmeny v súčasnej spoločnosti (č. 1/2021) a druhé s podtitulom Vybrané témy sociálnej prevencie (č. 2/2021). Obe vydané čísla časopisu reflektovali aj problematiku násillia a otázky prevencie násillia. V roku 2021 boli v časopise o. i. publikované aj tieto články:

- RÁC, Ivan: Práca s páchatel'mi domáceho násillia. In: Sociálna prevencia č. 1/2021.
- ŠKODÁČEK, Igor: Seba-poškodzovanie? In: Sociálna prevencia č. 1/2021.
- KOLÁŘ, Michal: Niektoré skúsenosti v riešení kyberšikanovania. Odpovede na otázky školskej praxe. In: Sociálna prevencia č. 2/2021.
- GANCÁROVÁ, Sylvia: Psychika obetí domáceho násillia. In: Sociálna prevencia č. 2/2021.
- LIPANOVÁ, Lenka: Chronické traumy a ich vplyv na dospelosť. Terapia ako nástroj k uzdraveniu. In: Sociálna prevencia č. 2/2021.
- ŠVECOVÁ, Júlia: Čo sa skrýva za šikanovaním? In: Sociálna prevencia č. 2/2021.
- DOBROVODSKÝ, Robert: Aktuálne zmeny v sociálnoprávnej ochrane detí. Domáce násillie a rodičovské spory. In: Sociálna prevencia č. 2/2021.

MS SR

Na Detašovanom pracovisku Justičnej akadémie Slovenskej republiky v Omšeni sa v dňoch :

30. 9. 2021 - 1. 10. 2021 konal vzdelávací program s názvom podujatia Trestná činnosť páchaná mládežou a na mládeži, Seminár bol zameraný na problematiku mladistvých a

maloletých z hľadiska hmotnoprávnej a procesnoprávnej problematiky. Trestné činy mladistvých páchatel'ov a činov inak trestných spáchaných maloletými. Postavenie dieťaťa ako obeť trestného činu. Trestná činnosť páchaná na mládeži so zameraním na trestný čin týrania zverenej osoby z pohľadu českého trestného práva.

Lektorom podujatia bola JUDr. Marta Kolcunová, PhD. (prokurátorka odboru legislatívy a ústavného práva, Generálna prokuratúra Slovenskej republiky), JUDr. Tomáš Durdík (sudca trestného kolégia, Najvyšší súd Českej republiky) . Vzdelávanie/seminár boli primárne určené pre sudcov, prokurátorov, ale aj pre vyšších súdnych úradníkov, justičných čakatel'ov, asistentov sudcu a právnych čakatel'ov prokuratúry.

Dňa 14. 10 . – 15. 10. 2021 sa uskutočnilo podujatie s názvom: Procesné záruky v trestnom konaní a práva obetí trestných činov. Hlavnou témou bola aktuálna judikatúra ESĽP k procesným právam podozrivých a obžalovaných osôb v trestnom konaní (právo na spravodlivosť konania podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, práva obhajoby podľa čl. 6 ods. 3 Dohovoru, atď.) a práva obetí trestných činov (pozitívne záväzky štátu podľa čl. 2, 3 a 8 Dohovoru), s dôrazom nielen na rozhodovaciu činnosť ESĽP vo vzťahu k SR. Lektormi podujatia boli JUDr. Miroslava Bálintová (spoluzástupkyňa Slovenskej republiky pred Európskym súdom pre ľudské práva, Kancelária zástupcu Slovenskej republiky pred Európskym súdom pre ľudské práva, Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky), Mgr. Alexandra Dubová, LL.M. (riaditeľka, Fórum pre ľudské práva, n. o., doktorand, Európsky univerzitný inštitút, Florencia)

MV SR

Rezort MV SR súhlasí s prípadnou kooperáciou na vzdelávacích aktivitách v súvislosti s problematikou ochrany detí pred násilím. Policajti zaradení na úsek mládeže si v rámci svojho služobného zaradenia rozširujú svoje veci aj formou samoštúdia.

OPP P PZ participuje formou lektorskej ako aj organizačnej činnosti na akreditovanom vzdelávaní policajtov, ktoré bude prebiehať v období máj 2022 – október 2022 za účelom zdokonalenia a prehĺbenia komunikačných zručností dôležitých pri identifikácii potrieb obetí trestných činov a pri poskytovaní prvotných informácií obetiam trestných činov, ktoré priamo súvisia s problematikou ochrany detí pred násilím.

V oblasti ďalšieho vzdelávania A PZ v Bratislave realizuje špecializovaný vzdelávací kurz: „Špeciálne výsluchové miestnosti pre detské obeť a ďalšie obzvlášť zraniteľné obeť trestných činov“, určený pre cieľovú skupinu príslušníkov PZ zaradených v oblasti

vyšetrovania a skráteného vyšetrovania trestnej činnosti, ktorí sa špecializujú na vyšetrovanie trestnej činnosti páchanej na deťoch a ďalších obzvlášť zraniteľných obetiach trestných činov.

MZ SR

V rámci realizácie opatrenia informovať pediatriov, ktorí poskytujú všeobecnú ambulantnú zdravotnú starostlivosť deťom a dorastu v oblasti včasnej identifikácie vývinovej odchýlky u dieťaťa do 3 rokov veku, vrátane podozrenia na zanedbávanie, týranie a zneužívanie, a to aj na úrovni spolupráce s rodičmi dieťaťa, v rámci sekundárnej prevencie bolo zabezpečené e-learningové vzdelávanie pediatriov v používaní štandardných diagnostických postupov v primárnej pediatrii . <https://www.standardnepostupy.sk/nove-standardy/>

MŠVVaŠ SR

V roku 2021 MŠVVaŠ SR, v súlade so zákonom č. 568/2009 Z. z o celoživotnom vzdelávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov vydalo potvrdenia o akreditácii vzdelávacích programov, ktoré sú v plnom rozsahu zverejnené a aktualizované na <http://isdv.iedu.sk/>. Akreditačná komisia posudzovala projekty v súlade s §82 ods. 2 vyhlášky č. 97/2010 Z .z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o dokumentácii akreditovaného vzdelávacieho programu ďalšieho vzdelávania, o obsahu žiadosti o akreditáciu vzdelávacieho programu ďalšieho vzdelávania a o projekte vzdelávacieho programu ďalšieho vzdelávania, o osvedčení o absolvovaní akreditovaného vzdelávacieho programu ďalšieho vzdelávania, o náležitostiach osvedčenia o čiastočnej kvalifikácii a osvedčenia o úplnej kvalifikácii.

V roku 2021 bol akreditovaný 1 program „Sexuálne zneužívanie dospelých v online priestore“, pričom profil absolventa je: Absolvent vzdelávacieho programu sa vie orientovať v problematike sexuálneho zneužívania dospelých v online priestore. Dokáže identifikovať a rozpoznať správanie sexuálneho predátora a rovnako aj prejavy obete sexuálneho zneužívania v online priestore. Je pripravený na prácu s jednotlivcom aj skupinou v téme sexuálneho zneužívania v online priestore. Ovláda metódy a techniky na navodenie bezpečnej atmosféry a pozná zážitkové aktivity na predchádzanie sexuálneho zneužívania v online priestore. Je schopný citlivo a empaticky viesť rozhovor s obeťou takéhoto činu a je schopný asistovať pri hľadaní riešenia a možného východiska z takejto situácie. Ovláda súvisiacu legislatívu, systém pomoci a etické princípy.

4.6. Úloha: Preskúmať možnosti a podporiť vytvorenie špecializovaných „oddelení pre deti“ v rámci Policajného zboru

Gestor: MV SR

Termín: 2020

Hodnotiaci ukazovateľ:

- návrhy riešení k vytvoreniu špecializovaných „oddelení pre deti“ v rámci Policajného zboru

Stav plnenia: nespĺnená

MV SR

Predmetná úloha bola navrhnutá ako nová úloha, ktorá vyplynula z celkového obsahu a potrieb Národnej stratégie na ochranu detí pred násilím a bola navrhnutá z dôvodu potreby profesionálneho prístupu k detským obetiam, čo je možné zabezpečiť len v prípade, že príslušník PZ, ktorý je v kontakte s detskou obeťou, má osobnostné predpoklady na prácu s deťmi. Zároveň je potreba celoživotného vzdelávania v danej oblasti. Akákoľvek forma násilia je zo strany páchatel'a (predátora) páchaná vysoko sofistikovaným a latentným spôsobom, na čo je potreba špecialistov v tejto oblasti. Týmto je možné zabezpečiť riadny a profesionálny prístup zo strany PZ k detským obetiam. Taktiež dôkladné vykonanie prvotných procesných úkonov na mieste činu veľmi dôležité pre ďalšie trestné konanie.

Vzhľadom k celkovej situácii, kedy už v sledovanom období PZ prechádzal a prechádza určitou reformou, hoci zo strany kontaktnej osoby za rezort MV SR bolo apelované na to, že je potreba zriadenia špecializovaného útvaru, ktorý by sa zaoberal osobitným druhom kriminality, ktorou je mládež, nedošlo, hoci boli navrhované riešenia danej potreby.

Strategický cieľ 5 Zvyšovanie informovanosti o problematike násilia páchaného na deťoch

5.1. Úloha: Utvoriť podmienky na realizáciu kampaní a sprístupnenie informácií zameraných na prevenciu násilia páchaného na deťoch

Gestor: MPSVR SR

Termín: 2015

Stav plnenia: Splnená

5.2. Úloha: Vytvoriť a realizovať plán informovanosti o problematike násilia a možnostiach pomoci v rámci vecnej pôsobnosti jednotlivých rezortov

Gestori: MK SR, MPSVR SR (NKS, ÚPSVaR), MS SR, MŠVVaŠ SR, MS SR, MV SR, MZ SR

Spolupracujúce subjekty: MVO, samospráva

Termín: do 2022

Stav plnenia: Priebežne plnená

Merateľné ukazovatele:

- počet kampaní/aktivít realizovaných v rámci propagácie
- počet oslovených ľudí v rámci cieľovej skupiny
- počet využitých nástrojov propagácie

Stav plnenia: priebežne plnená

NKS

Od 1. júna 2021 do 15. novembra 2021 prebiehala národná kampaň NKS zameraná na ochranu detí v digitálnom priestore. Cieľom kampane bolo upozorniť spoločnosť na problémy, ktoré so sebou prinášajú sociálne siete. Kampaň vychádzala aj z Národnej koncepcie na ochranu detí v digitálnom priestore, ktorá sa zameriava na túto problematiku. V rámci kampane boli vytvorené dve videá, ktorých cieľom bolo upozorniť na riziká digitálneho priestoru a tiež povzbudzuje všetkých, ktorí zažili násilie, aby vyhľadali pomoc.

Obsah prvého videa „Bremeno zažitého násillia nemusíte niesť sami“ znázorňuje, že každému môže sedieť niekto, kto čelil útoku, zažil zlé zaobchádzanie. Každé dieťa sa bude stretávať s ľuďmi, na ktorých na prvý pohľad nie je rozpoznateľné nebezpečenstvo, ktoré môže deťom hroziť, budú tiež dôverovať ľuďom, ktorí sú im blízki, no dôvera detí v ich rukách môže byť zneužitá. Násilie má mnoho podôb, nezanecháva rany len na tele, ale častokrát nechá oveľa hlbšie rany na duši. Ťažko sa o ňom hovorí, pretože nie je viditeľné. Nie je jednoduché hovoriť o negatívnych zážitkoch a to ani s blízkymi osobami. Trauma, ktorú dieťa prežilo vie ťažiť každý deň, predstavuje bremeno, ktoré so sebou nosíme kamkoľvek ideme. Nazbierať odvahu a silu môže trvať dlhý čas, nikdy však nie je neskoro prehovoriť. Prvým krokom je zdôverenie sa osobe, ktorej dôverujeme. S jej pomocou, kontaktujeme políciu. Ďalším krokom je vyhľadanie odbornej pomoci, aby sme to čo sa nám stalo mohli spracovať a naučili sa s tým žiť. Bremeno zažitej traumy nemusíme niesť sami/samy. Pomoc je nablízku.

Druhé video „Viete, čím sú kŕmené vaše deti na internete?“, že internet a používanie technológií nie je vždy nebezpečné a zlé. Množstvo technológií môže byť užitočných. Na čo

však upozorňujeme je, a nebezpečné miesto. Ale deti v tomto prostredí, v ktorom sa ani nikto z dospelých úplne nevyzná, potrebujú sprevádzanie a usmernenie. Na internete sa dá vidieť veľa agresívneho obsahu, niekedy aj jeden záber môže ostať dieťaťu v mysli na dlho, stáva sa to aj nám dospelým. Preto je nesmierne dôležité dbať na to ako deti využívajú zariadenia s prístupom na internet, akým spôsobom je zabezpečený obsah, ku ktorému sa deti vedia dostať. Ide predovšetkým o ich pasívne vnímanie negatívneho a škodlivého obsahu. Riziká ktorým deti čelia v online priestore si často neuvedomujeme. Deti môžu mať problém rozlíšiť realitu od fikcie, alebo rozpoznať nekalé úmysly iných používateľov na sieti. Detská dôvera v nesprávnych rukách môže ohroziť ich zdravý psychický vývin a v najhoršom prípade aj ich život. Sú miesta, ktoré by sme naše deti samé nepustili. Online priestor by nemal byť výnimkou. Jedným z cieľov bolo, dostať problematiku do pozornosti práve na sociálnych sieťach, kde je násilie často páchané a bagatelizované. Celkové dosahy propagovaných videí a príspevkov na sociálnych sieťach:

Facebook a Instagram: celkový dosah 349 200 ľudí

- “Bremeno zažitého násilia nemusíte niesť sami“ Reklamná skupina cielená na tínedžerov od veku 13 - 18 rokov mala vyše 2-násobný dosah na Instagrame. V počte výsledkov dominoval Facebook. Nadpolovičná väčšina výsledkov patrila ženskému pohlaviu.
- „Viete, čím sú kŕmené vaše deti na internete?“ Vo výsledkoch druhej reklamnej skupiny cieliacej na rodičov s deťmi od 25 do 45 rokov výrazne prevažovali ženy. Čo sa týka dosahu, ten bol v porovnaní s predošlou reklamnou skupinou väčší na Facebooku kde priniesol aj oveľa lepšie výsledky.

Youtube videá: spolu 1 434 540 zobrazení

- „Viete, čím sú kŕmené vaše deti na internete?“ 15 sek.: 508 121 zobrazení
- “Bremeno zažitého násilia nemusíte niesť sami“ 15. sek: 307 155 zobrazení
- „Viete, čím sú kŕmené vaše deti na internete?“ 30 sek: 409 545 zobrazení
- “Bremeno zažitého násilia nemusíte niesť sami“ 30 sek.: 209 719 zobrazení

V kontexte kampane zameranej na ochranu detí v digitálnom priestore NKS zabezpečilo bezodplatnú spoluprácu s RTVS, v rámci ktorej boli vyššie uvedené videá propagované od 15. februára do 30. novembra 2021 a následne v roku 2022 od 15. februára do 30. novembra.

Zároveň boli organizované aj online dve samostatné diskusie cez Youtube live vysielanie k videám, na ktorých diskutovali odborníci v danej problematike. Diváci mali možnosť zapájať sa a klásť otázky cez live chat.

- Online diskusia: „Bremeno zažitého násilia nemusíte niesť sami“ – následná pomoc deťom obetiam násilia diskutovali:

Mgr. Mária Vargová, riaditeľka Národného koordinačného strediska, psychologička

Ing. Jozef Halcin, riaditeľ odboru prevencie kriminality, MV SR

Mgr. Mariana Kováčová, PhD, riaditeľka Centrum Slniečko, n. o.

Medzi hlavné témy diskusie patrili: prežitá trauma – všeobecne o prežitej traume spôsobenej násilím, identifikácia násilia, zdôverenie sa blízkej osobe – vysvetlenie potreby hovorenia o násilí blízkej osobe, kontaktovanie polície – procesné úkony pre nahlásenie trestného činu, ako postupovať, práva a povinnosti obeť a páchateľ, vyhľadanie odbornej pomoci – vysvetlenie dôležitosti následnej odbornej pomoci a intervencie.

- Online diskusia „Viete, čím sú kŕmené vaše deti v online priestore?“ – digitálna bezpečnosť detí v online priestore diskutovali:

Marián Hamada, Národné koordinačné stredisko pre riešenie problematiky násilia na deťoch

Andrea Cox, riaditeľka organizácie DigiQ

Juraj Malíček, vysokoškolský pedagóg FF UKF v Nitre

Michal Božík, psychológ a výskumný pracovník - Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie.

Medzi hlavné témy tejto diskusie patrilo napríklad, ako vplývala pandémia na to, ako deti trávia čas v online priestore, nevhodné a škodlivé obsahy, ktorým sú deti vystavené v streamovacích platformách a na YouTube, alebo tiež téma násilia v popkultúre.

Dňa 19. novembra 2021 sa uskutočnila celoslovenská každoročná aktivita s názvom Bubnovačka 2022, v spolupráci NKS a zakladateľom Centrum Slniečko, n. o. Ôsmy ročník akcie s názvom „Bubnujeme, aby bolo deti lepšie počuť“, symbolicky upozorňovala na dôležitosť ochrany detí pred násilím a podporiť v spoločnosti tému včasnej prevencie. Tento ročník prostredníctvom partnerov z Českej republiky prekročila hranice Slovenska. Stále pretrvávajúca pandemická situácia, zapríčinená ochorením COVID-19, v sledovanom období pozmenila formát akcie a deti namiesto námestí, školských lavíc, štadiónov či parkov bubnovali počas online vyučovania. Zapojili sa stovky detí a dospelých nielen bubnovaním, ale aj rozhovormi, výrobou videí, či tvorivými aktivitami.

Pri príležitosti 18. novembra, NKS v rámci zvyšovania informovanosti o problematike násilia na deťoch, v spolupráci s radou Európy pripravilo slovenskú verziu brožúrky a pasu detských práv, ktoré najmenším umožnia objaviť svoje práva zrozumiteľným a zábavným spôsobom - „Urobme kruh dôvery skutočne bezpečným pre deti“. Európsky deň na ochranu

detí pred sexuálnym vykorisťovaním a sexuálnym zneužívaním sa zameriava na jednu z najčastejších foriem sexuálneho zneužívania detí – na sexuálne zneužívanie „v kruhu dôvery“. K väčšine prípadov sexuálneho zneužívania detí totiž dochádza práve v ich kruhu dôvery. Keď koná násilie osoba, ktorú poznajú, obdivujú, alebo je dôverujú, je pre deti obzvlášť ťažké vyjsť s pravdou von. Zažívanie akéhokoľvek násilia v detstve má značný vplyv na zdravie a pohodu dieťaťa počas jeho života. Násilie v kruhu dôvery je však veľmi špecifické a značne zložitejšie a mnohé deti nikdy neprezradia, čo sa deje. Často žijú v utajení a s traumou zo svojho utrpenia. Preto je dôležité diskutovať o tom, akými spôsobmi môžu rodičia hovoriť s deťmi o sexuálnom zneužívaní, a informovať dospelých aj deti o možnostiach odhalenia a nahlásenia zneužívania, o ktorom sa dozvedeli.

MK SR

Organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti MK SR sa kontinuálne a systematicky venujú téme prevencie negatívnych spoločenských javov v spoločnosti vrátane prevencie všetkých foriem násilia. V roku 2021 sa z dôvodu nepriaznivej pandemickej situácie a prijatých protipandemických opatrení viaceré plánované najmä interaktívne vzdelávacie podujatia neuskutočnili. Vo vzťahu k prevencii násilia páchaného na deťoch boli v sledovanom období realizované nasledovné aktivity:

Múzeum Slovenského národného povstania v Banskej Bystrici realizovalo v roku 2021 národný vzdelávací projekt Zlepšovanie kompetencií žiakov v oblasti ľudských práv a hodnôt prostredníctvom mimoškolskej edukačnej činnosti. Projekt je zameraný na zvyšovanie povedomia v oblasti novodobého extrémizmu, rasizmu, a spoločenskej intolerancii a v oblasti ľudských práv. Cieľovou skupinou sú žiaci základných škôl, študenti stredných škôl a ich pedagógovia.

Štátna vedecká knižnica v Prešove v roku 2021 usporiadala viacero tematických výstav dokumentov z knižničného fondu, vrátane výstavy s názvom Modriny deťom nepristanú pri príležitosti Svetového dňa prevencie týrania a zneužívania detí.

Štátna vedecká knižnica v Košiciach zrealizovala online workshop pre rodičov a učiteľov pod názvom Digitálna bezpečnosť pre rodičov (31. 5. 2021).

Slovenská knižnica pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči publikovala vo svojich časopisoch (dvojmesačníky Vierka a Mladosť) viacero článkov a rozhovorov (autorských aj prebratých z periodík pre vidiacu verejnosť), ktoré reflektovali tému domáceho násilia a ochrany detí pred násilím.

Divadlo Nová scéna v divadelnej sezóne 2021/2022 zaradilo do svojho repertoáru predstavenie Elektrický anjel, ktoré vzniklo v priamej spolupráci s Fakultou architektúry a dizajnu Slovenskej technickej univerzity v Bratislave. Inscenácia spracúva tému nevhodného mediálneho obsahu a po predstavení nasleduje diskusia s odborníkmi z oblasti duševného zdravia detí a mládeže. Predstavenie je určené pre divákov od 15 rokov.

Štátna opera Banská Bystrica má svojom repertoári od roku 2016 autorskú hudobno-dramatickú a tanečnú inscenáciu Dany Dinkovej Nemé tváre/Výkriky do ticha, ktorá spracováva problematiku šikanovania. V roku 2021 sa však repríza tohto predstavenia neuskutočnila z dôvodu pretrvávajúcej pandémie a prijatých protipandemických opatrení.

Štátne divadlo Košice v roku 2021 odohralo 2 predstavenia Denník Anny Frankovej, v ktorom sa okrem iného poukazuje aj na problematiku násilia páchaného na deťoch počas II. svetovej vojny.

Štátny komorný orchester Žilina vytvoril špeciálne koncertné cykly určené deťom, pri tvorbe ktorých spolupracuje o. i. subjektov aj s Azylovým centrom LÚČ pre matky s deťmi.

Centrum čítania BIBIANY, medzinárodného domu umenia pre deti organizovalo v novembri 2021 medzinárodnú online konferenciu IBBY inštitútu Bratislava, v rámci ktorej boli prostredníctvom knižných titulov prezentované rôzne aktuálne témy vrátane šikanovania, napr.: v rámci sekcie Tlačená kniha ako stabilizačný prvok pre dieťa bol prezentovaný príspevok amerického autora Davida Michaela Boyda Skutočný príbeh sa stane blues, ktorý ukazuje, ako sa pracuje s deťmi, ktoré zažívajú šikanovanie, útlak, násilie v rodine alebo zápasia s inými problémami, ktoré ich emočne deprimujú.

Literárne informačné centrum bolo partnerom knižného festivalu Punktík (júl 2021), na ktorom bábkoherec Lukáš Tandara odohral svoje predstavenie Útek o chlapcovi, ktorý hľadá svojho otca a domov.

Časopis Slniečko: V rodinnom seriály Lebopreto autora Michala Hvoreckého boli v roku 2021 riešené najmä osobnostné a súrodenecké vzťahy medzi deťmi, napr. problematika ovládania vlastnej zlosti a obrannej agresie vyvolanej vonkajším tlakom v školskom prostredí; Komiksový seriál Továreň stratených snov rieši okrem naliehavých ekologických tém aj vzťahy a rezervy v správaní dospelých, ktorí strácajú schopnosť porozumieť deťom, a tak sa vzdávajú aj od svojho základného poslania ich ochrany.

Slovenský filmový ústav realizoval v roku 2021 niekoľko projekcií filmov, ktoré tematizujú problematiku násilia páchaného na deťoch, domáceho násilia, prípadne problematiku ochrany detí pred nevhodnými mediálnymi obsahmi. Predstavenia sa uskutočnili v Kine Lumière alebo v jeho virtuálnej kinosále Kino doma:

Axolotl Overkill (Helene Hegemann, Nemecko, 2017)
Cenzorka (Peter Kerekes, Česko/Slovensko/Ukrajina, 2021)
Corpus Christi (Jan Komasa, Francúzsko/Poľsko, 2021)
Chiara (Jonas Carpignano, Taliansko, 2021)
Iná svorka (Hajni Kis, Slovensko/Maďarsko, 2020)
Ja ako Tekvička (Môj život Cuketky) (Claude Barras, Francúzsko/Švajčiarsko, 2016)
Každá minúta života (Erika Hníková, Česko/Slovensko, 2021)
Moja afganská rodina (Michaela Pavlátová, Česko/Francúzsko/Slovensko, 2021)
Mustang (Deniz Gamze Erguven, Turecko/Nemecko/Francúzsko, 2015)
Nech je svetlo (Marko Škop, Slovensko/Česko, 2019)
Nina (Juraj Lehotský, Česko/Slovensko, 2017)
Pre Samu (Waad Al-Khateab, Veľká Británia/Sýria, 2019)
Quo vadis, Aida? (Jasmila Žbanić, Bosna a Hercegovina, 2020)
Striedavá starostlivosť (Xavier Legrand, Francúzsko, 2017)
Thelma (Joachim Trier, Francúzsko/Dánsko/Nórsko/Švédsko, 2017)
V sieti (Vít Klusák, Česko/Slovensko, 2019).

Okrem toho SFÚ realizoval podujatia v záujme ochrany detí pred nevhodnými mediálnymi obsahmi a zvyšovania audiovizuálnej gramotnosti – Filmový kabinet deťom je realizovaný priebežne ako školské projekcie s lektorským výkladom.

MV SR

MÚ MV SR už v roku 2020 vypracoval materiál „Skúsenosti v oblasti sociálnej práce v azylových zariadeniach“, v ktorom sú zhrnuté konkrétne riešenia problematických a emocionálne vypätých situácií vznikajúcich v dôsledku samotnej novej životnej situácie a z pobytu v azylovom zariadení. Cieľovou skupinou sú nielen jednotlivci, ale aj rodiny s deťmi a rôzne skupiny zraniteľných osôb. V sledovanom období MÚ MV SR zabezpečil tlač a distribúciu publikácie do azylových zariadení a v budúcnosti sa uvažuje aj nad rozšírením distribúcie publikácie do vysokých škôl pre študentov sociálnej práce.

Aktuálne problémy súvisiace s násilím na deťoch, vrátane informovanosti medzi jednotlivými rezortmi, sú obsahom medzirezortnej pracovnej skupiny Národnej stratégie na ochranu detí pred násilím, ktorej obsahom je aj riešenie aktuálnych problémov a návrh riešení, ktoré prináša aplikačná prax. V prípade nutnosti je možné pracovné stretnutie zvolať, informovať a navrhnúť konkrétne riešenia, kedykoľvek.

Jednotlivé KR PZ vždy informujú svoje podriadené útvary a v rámci svojej činnosti zabezpečujú aj informovanosť smerom k občanom formou príspevkov zverejnených prostredníctvom oficiálneho Facebookového účtu alebo Instagramového účtu, ako napr. „Polícia SR – Bratislavský kraj“ (každé KR PZ má svoju oficiálnu stránku) o prípadoch násilia v domácnostiach, pričom predmetné mediálne výstupy boli doplnené o konkrétne preventívne rady a odporúčania občanom.

MZ SR

Vláda Slovenskej republiky dňa 24. februára 2021 zriadila ako svoj stály poradný orgán Radu vlády SR pre duševné zdravie (RVDZ), ktorý plní koordinačné, konzultatívne a odborné úlohy v oblasti ochrany a podpory duševného zdravia, prevencie vzniku duševných porúch, psychodiagnostiky, liečby duševných porúch, následnej starostlivosti o pacientov s duševnými poruchami, výskumu duševného zdravia, vzdelávania odborníkov poskytujúcich starostlivosť o duševné zdravie a služby, tvorby politiky duševného zdravia a sledovania kvality v uvedených oblastiach. V rámci činnosti RVDZ v roku 2021 členovia výborov, odborníci a ďalší relevantní aktéri boli oslovení, aby do 10. septembra 2021 predložili svoje návrhy k tvorbe priorít a opatrení nového Národného programu duševného zdravia. Na svojom druhom zasadnutí v roku 2021 RVDZ schválila Deklaráciu aténskeho samitu WHO o opatreniach v oblasti starostlivosti o duševné zdravie v nadväznosti na vplyvy pandémie COVID-19, návrh na vytvorenie Národného centra duševného zdravia ako aj návrh na realizáciu projektu Zber a spracovanie údajov o duševnom zdraví. Bližšie informácie o činnosti RVDZ nájdete na <https://www.health.gov.sk/?rvdz>

Národná linka podpory duševného zdravia (počas pandémie) bola zriadená ako súčasť podpory duševného zdravia. Linka poskytuje telefonické psychologické poradenstvo a konzultácie širokej verejnosti (vrátane zdravotníckych pracovníkov) v oblasti duševného zdravia. Poradcovia na linke pomáhajú volajúcim (širokej verejnosti) zvládať široké spektrum problémov súvisiacich s pandemiou (obavy z nakazenia, vysporiadanie sa so smrťou príbuzných, ohrozenie sociálnych istôt, nútená karanténa a pod.). Zvláštny dôraz sa kladie na podporu zdravotníkom, ktorí v čase pandémie zažívajú nadmernú záťaž a sú vystavení zvýšenej pravdepodobnosti rozvoja stresom podmienených psychických porúch.

MŠVVaŠ SR

MŠVVaŠ SR, Nadácia Markíza a Linka detskej istoty, n. o.. Výsledkom je projekt a webová platforma „Odpíšeme ti“, ktorý sa spustil 5. októbra 2020. Iniciatíva je zastrešená

portálom www.odpisemeti.sk, ktorý ponúka možnosť urobiť dôležitý prvý krok a dieťa, ale aj dospelého človeka konajúceho v záujme dieťaťa, nasmeruje na správnu cestu riešenia. Pomoc je poskytovaná prostredníctvom anonymnej Linky detskej istoty – na bezplatnom telefónnom čísle 116 111, ktoré je k dispozícii 24 hodín, 7 dní v týždni, ale aj cez chat, ktorý je na webe dostupný vo vybraných hodinách. Návštevníci na stránke nájdu tiež množstvo dôležitých informácií o téme, ako aj zaujímavé videá a články.

Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie realizovalo a realizuje webinára a podcasty:

- podcast Rizikové správanie a jeho prevencia <https://vudpap.sk/rizikove-spravanie-a-jehoprevencia/>
- podcast Zažilo vaše dieťa kybersikanu? <https://vudpap.sk/zazilo-vase-dieta-kybersikanu/>
- podcast Šikana – ako reagovať, keď sú deti jej svedkami? <https://vudpap.sk/sikana-ako-reagovat-ked-su-deti-jej-svedkami/>
- podcast Šikana - praktické aktivity <https://vudpap.sk/odborne-na-slovicko-sikana-prakticke-aktivity/>
- podcast Čo robiť ak dieťa nadáva a je vulgárne?: <https://vudpap.sk/co-robit-ak-dieta-nadava-a-je-vulgarne/>
- podcast Ako nestratiť dieťa na sociálnej sieti? <https://vudpap.sk/ako-nestratit-dieta-na-socialnej-sieti/>
- podcast Mám dieťa v extrémistickej skupine čo s tým? <https://vudpap.sk/mam-dieta-v-extremistickej-skupine-co-s-tym/>
- podcast Deti a hoax? <https://vudpap.sk/deti-a-hoax/> - podcast Odborne na slovíčko „Šikana – praktické aktivity“
<https://vudpap.sk/odborne-na-slovicko-sikana-prakticke-aktivity/> - podcast Odborne na slovíčko Dopad sociálnych sietí na deti“ (dve časti)
<https://vudpap.sk/podcast-dopad-socialnych-sieti-na-deti-1-cast/>
<https://vudpap.sk/dopad-socialnych-sieti-na-deti-2-cast/>

5.3. Úloha: Zabezpečiť propagáciu národnej linky na pomoc deťom obetiam

Gestor: MPSVR SR (UPSVaR)

Spolupracujúci subjekt: komisár pre deti

Termín: do 2022

Merateľné ukazovatele:

- počet kampaní/aktivít realizovaných v rámci propagácie

- počet oslovených ľudí v rámci cieľovej skupiny
- počet využitých nástrojov propagácie

Stav plnenia: splnená

MPSVR SR

Táto úloha je v rámci implementácie NP PODPN plnená prostredníctvom podaktivity Zvyšovanie povedomia verejnosti o problematike násilia na deťoch s prioritným zameraním na propagáciu Národnej linky na pomoc deťom v ohrození.

V rámci tejto podaktivity projektu bola prostredníctvom VO zazmluvnená firma, ktorá zabezpečuje kampaň, a to výrobou propagačných materiálov (plagáty, nálepky, roll-upy) a výrobou reklamných video spotov a ich zverejnením v online priestore s cieľovou reklamou pre deti a mladistvých do 18 rokov. V rámci online priestoru sú využívané: Facebook, Instagram, YouTube a Google vyhľadávanie a Google obsahová sieť a Remarketing.

Dňa 30.6.2021 bol zverejnený prvý video spot s témou domáceho násilia v súvislosti s koncoročným vysvedčením detí (Národná linka na pomoc deťom v ohrození www.viacakonick.sk - YouTube).

Dňa 6.10.2021 bol zverejnený druhý video spot s témou sexuálneho násilia zameraný na staršiu vekovú skupinu detí (Národná linka na pomoc deťom v ohrození www.viacakonick.sk - YouTube).

Dňa 6.12.2021 bol zverejnený tretí video spot s témou týrania/domáceho násilia (Národná linka na pomoc deťom v ohrození www.viacakonick.sk - YouTube).

Dňa 24.1.2022 bol zverejnený štvrtý video spot s témou šikany vekovo zameraný na celú cieľovú skupinu (Národná linka na pomoc deťom v ohrození www.viacakonick.sk | Facebook)

V priebehu rokov 2021 a 2022 bude zverejnených spolu minimálne 6 video spotov.

V septembri 2021 boli dodané všetky propagačné materiály, ktoré boli v priebehu septembra a októbra distribuované koordinátorom ochrany detí pred násilím v príslušných okresoch Slovenska. Koordinátori zabezpečili ich distribúciu priamo k cieľovej skupine detí a mladistvých do 18 rokov vo svojom regióne čo výrazne napomohlo k propagácii NL a zároveň sa zvýšila frekvencia kontaktov NL.

Prvá vlna online kampane sa niesla v téme záveru školského roka a vysvedčení, čomu bola plne prispôsobená kreatíva kampane – video spot a obrázkové bannery.

Timing kampane bol 28.6. – 2.7.2021. Prvá vlna kampane dosiahla celkovo 764 327 zobrazení v cieľovej skupine do 18 rokov, ktorá na Internete predstavuje cca. 200 000 aktívnych užívateľov. V rámci krátkeho timingu mala kampaň silnú intenzitu v svojej cieľovej skupine a priviedla 2 077 užívateľov na webové stránky VIAC AKO NI(C)K.

Druhá vlna online kampane – video spot - sa niesla v téme sexuálneho násillia/zneužívania maloletých dievčat. Timing kampane bol 6.10. – 17.11.2021. Druhá vlna kampane dosiahla celkovo 1 174 930 zobrazení v cieľovej skupine do 18 rokov. Na webové stránky sme priviedli 5 790 návštevníkov. Vzhľadom na to, že cieľová skupina predstavuje cca. 200 000 aktívnych užívateľov na Internete, počas druhej vlny kampane sme aktívne oslovili min. 95% z nich.

Tretia vlna online kampane – video spot - sa niesla v pokračovaní predchádzajúcej témy a popri tom bola spustená téma týrania/domáceho násillia. Timing 3.vlny bol 18.10.2021 – 17.1.2022. Tretia vlna kampane dosiahla celkovo 6 860 912 zobrazení v cieľovej skupine do 18 rokov. Na webové stránky sme priviedli 10 624 návštevníkov.

Vzhľadom na to, že cieľová skupina predstavuje cca. 200 000 aktívnych užívateľov na Internete, počas tretej vlny kampane sme aktívne oslovili min. 95% z nich.

Priemerná frekvencia kampane bola vysoká – priemerný užívateľ ju videl až 36-krát, čo môžeme zhodnotiť ako veľmi vysoký parameter pri komerčných kampaniach. Návštevníci na stránke strávili v priemere 58 sekúnd.

Aktuálne prebieha štvrtá vlna kampane, ktorej vyhodnotenie bude známe v apríli 2022 a súbežne bude prebiehať piata vlna kampane. Celkovo bude kampaň prebiehať do 30.11.2022.

5.4. Úloha: V rámci dotačného systému MK SR vytvárať podmienky na podporu kultúrnych mechanizmov smerujúcich k posilneniu ochrany detí pred násillím

Gestor: MK SR

Termín: do 2022

Hodnotiace/Merateľné ukazovatele:

- zverejnenie výzvy na predkladanie žiadostí o dotácie
- počet podporených projektov/suma dotácie

Stav plnenia: priebežne plnená

MK SR

V rámci dotačného programu MK SR Kultúra znevýhodnených skupín bol aj v roku 2021 vytvorený priestor na podporu projektov v oblasti kultúry pre deti ohrozené násilím, chudobou a sociálnym vylúčením. Cieľom dotačného programu Kultúra znevýhodnených skupín bolo podporovať rovnosť príležitostí a nediskrimináciu v sprístupňovaní kultúrnych práv zraniteľných skupín detí a mládeže, viesť ich k prosociálnosti prostredníctvom umenia, podporovať rozvoj ich umeleckých zručností s cieľom posilniť proces sociálnej inklúzie.

V roku 2021 boli podporené napr. tieto projekty:

- Zážitková arteterapia pre týrané ženy (OZ Transaprentnosť; dotácia MK SR: 4 000 €);
- ArtKemp Teplý Vrch – pre deti zo sociálne slabších rodín z okresu Rimavská Sobota (OZ V-Kings, 5 000 €);
- Tvoríme ako Martin Benka – tvorivý ateliér v nemocnici (OZ Moje šťastné dieťa; 4 000 €).

V roku 2021 bolo prostredníctvom dotačného programu Kultúra znevýhodnených skupín prerozdelených 63 900 € na 13 projektov v oblasti podpory kultúry detí z detských domovov, reedukačných zariadení, diagnostických centier, liečebno-výchovných sanatórií a resocializačných zariadení, 159 500 € na 26 projektov v oblasti prevencie a eliminácie všetkých foriem násilia, diskriminácie, rasizmu, xenofóbie a extrémizmu, výchovy k tolerancii a rozvoja medzikultúrneho dialógu a 3 000 € na 1 projekt v oblasti prevencie a eliminácie domáceho násilia.

II. Činnosť Národného koordinačného strediska pre riešenie problematiky násilia na deťoch

V hodnotenom období NKS:

- koordinovalo plnenie Národnej stratégie na ochranu detí pred násilím (ďalej len „Národná stratégia“) a to:
 - organizovaním pracovných stretnutí subjektov spoluzodpovedných za plnenie Národnej stratégie k plneniu jednotlivých úloh

- prípravou podkladov a realizáciou výstupov k jednotlivým úlohám na základe podkladov a pripomienok spoluzodpovedných a spolupracujúcich subjektov
- metodickým riadením koordinátorov ochrany detí pred násilím a vyhodnocovaním koordinácie participujúcich subjektov na miestnej úrovni (pracovné stretnutia a kontinuálna komunikácia s koordinátormi ochrany detí pred násilím, príprava školení pre účastníkov multidisciplinárnych pracovných stretnutí, analýza výstupných materiálov a návrhov systémových opatrení a pod.),
- koordinovalo prípravu Informácie o naplňaní strategických cieľov Národnej stratégie na ochranu detí pred násilím za predošlé sledované obdobie a jej predloženie na rokovanie vlády SR (na základe aktualizácie Národnej stratégie prijatej uznesením vlády SR č. 63/2020 z 18. decembra 2019),
- ako vecný gestor participovalo na implementácii Národného projektu Podpora ochrany detí pred násilím a pokračovalo v podpore samostatnej pozície koordinátora ochrany detí pred násilím, ktorý pôsobí na miestnej úrovni,
- podporilo vytváranie koordinačného rámca na miestnej úrovni, najmä metodickým usmerňovaním koordinátorov pôsobiach na regionálnej úrovni pri realizácii stretnutí multidisciplinárneho tímu, pri príprave a realizácii osvetových aktivít a multidisciplinárneho vzdelávania,
- podporilo a participovalo na realizácii medzinárodných komparatívnych výskumov v oblasti traumy, bezpečia v digitálnom priestore a násilia na deťoch,
- vstupovalo do prípravy a revízie politík týkajúcich sa problematiky práv dieťaťa, spolupracovalo na príprave návrhov a noviel právnych predpisov, zapájalo sa do pripomienkových konaní k súvisiacim právnym predpisom,
- participovalo na stretnutiach rôznych medzirezortných pracovných skupinách, ktoré súviseli s problematikou násilia na deťoch,
- koordinovalo prácu expertnej pracovnej skupiny k Národnej koncepcii ochrany detí v digitálnom priestore Akčného plánu na roky 2022-2023,
- vypracovalo dokument Informácia o naplňaní priorít, špecifických cieľov a opatrení vyplývajúcich z Národnej koncepcie ochrany detí v digitálnom priestore a Akčného plánu k Národnej koncepcii ochrany detí v digitálnom priestore na roky 2020 – 2021 v súlade s príslušným Uznesením vlády SR, v spolupráci so všetkými relevantnými partnermi pre túto oblasť, najmä ministerstvami, inými orgánmi štátnej správy, vedecko-výskumnými a mimovládny inštitúciami,
- zabezpečovalo úlohy koordinátora pre vykonávanie Dohovoru Rady Európy o ochrane detí pred sexuálnym vykorisťovaním a sexuálnym zneužívaním, pričom v tejto súvislosti koordinovalo prípravu doplňujúcich informácií k analýzam jednotlivých odpovedí zmluvných krajín na otázky tematického dotazníka 2. monitorovacieho kola implementácie dohovoru (ochrana detí pred sexuálnym vykorisťovaním a sexuálnym zneužívaním prostredníctvom informačno-komunikačných technológií), prípravu podkladov a spoluprácu v rámci plnenia tzv. „consider“ odporúčaní Osobitnej správy Výboru zmluvných strán Dohovoru Rady Európy o ochrane detí pred sexuálnym vykorisťovaním a sexuálnym zneužívaním (Lanzarotský výbor) týkajúcej sa ochrany detí zasiahnutých utečeneckou krízou pred sexuálnym vykorisťovaním a sexuálnym zneužívaním, pripomienkovanie materiálov a výstupov z práce Lanzarotského výboru a ďalšie súvisiace úlohy,

- prostredníctvom svojho zástupcu sa zapájalo do aktivít Lanzarotského výboru, a zabezpečovalo komunikáciu a spoluprácu so sekretariátom Lanzarotského výboru a Stálou misiou SR pri Rade Európy v Štrasburgu,
- prostredníctvom svojho zástupcu sa zúčastňovalo zasadnutí riadiaceho výboru Rady Európy pre práva dieťaťa (CDENF) a zabezpečovalo komunikáciu so sekretariátom výboru, ako aj plnilo úlohy vyplývajúce z práce predmetného výboru,
- participovalo na prípravnej fáze tvorbe novej Stratégie Rady Európy pre práva dieťaťa a zabezpečovalo informovanosť o pripravovanej stratégii na národnej úrovni,
- pripravovalo sa na proces tvorby novej Stratégie Rady Európy pre práva dieťaťa v kontexte participácie detí zo SR na samotnom procese tvorby stratégie,
- zabezpečovalo preklady aktualít, informácií, propagačných materiálov a webovej stránky do cudzích jazykov,
- realizovalo vzdelávacie programy Práca s neplnoletým páchatelom násilia pre vybrané profesie prichádzajúce do kontaktu s maloletými páchatelmi, resp. obeťami trestných činov,
- pokračovalo v promovaní celoslovenskej kampane „*Týka sa ma to*“ zameranej na scitlivovanie verejnosti k problematike násilia na deťoch (prostredníctvom Youtube, Facebook, Instagram, verejnoprávných médií a komerčných rádii),
- spoluorganizovalo osvetovú akciu „*Bubnovačka- Bubnujeme, aby deti bolo lepšie počuť*“, ktorá sa konala v roku 2021 predovšetkým v online priestore,
- vypracovávalo zámer projektu Domov komplexnej pomoci pre deti ohrozené násilím za účelom komplexnej multidisciplinárnej starostlivosti o dieťa v trestnom konaní,
- nadviazalo spoluprácu s nadáciou Empowering Children Foundation, a to najmä v oblasti prevencie pred rizikami súvisiacimi s digitálnym priestorom,
- aktívne sa pričínalo k činnostiam smerujúcim k opätovnému zaradeniu Slovenskej republiky do siete INHOPE,
- podieľalo sa na činnostiach smerujúcich k vzniku Centra bezpečného internetu v SR,
- priebežne informovalo o plnení Národnej stratégie na ochranu detí pred násilím Výbor pre deti a mládež Rady vlády SR pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť,
- participovalo na výskume : „Sociálne siete a negatívne emócie detí a mládeže“, ktorý nadväzuje na výskum EU Kids Online IV – Slovenská republika: „Slovenské deti a dospievajúci na internete“. Výskumná správa „Prežívanie a správanie detí a mládeže na Slovensku počas pandémie“ je súčasťou longitudálneho výskumu pred, počas a následne po prekonaní pandémie COVID19,
- zabezpečovalo kampaň zameranú na zvyšovanie povedomia o problematike násilia páchaného na deťoch prostredníctvom tvorby a propagácie videí a príspevkov na sociálnych sieťach,
- pokračovalo v realizácii kampaní v online, TV a rádio priestore zameraných na zvyšovanie povedomia verejnosti o problematike násilia na deťoch,
- zabezpečovalo úlohy koordinátora SR pre Európsku záruku pre deti, pričom komunikovalo a tvorilo Národný akčný plán Európskej záruky pre deti v spolupráci s inými subjektmi štátnej správy, zúčastňovalo sa na pravidelných stretnutiach medzinárodných koordinátorov a pod.,
- aktívne spravovalo webové sídlo www.detstvobeznasilia.gov.sk, profil NKS na sociálnej sieti Facebook, Instagram a YouTube konto Detstvo bez násilia,

- zabezpečovalo preklad materiálov a návodov ako komunikovať s dieťaťom o vojne, vytvorilo v spolupráci s Radou Európy slovenskú verziu brožúrky a pasu detských práv - „Ja mám práva“ a „Pas, na cestu za tvojimi právami“, ktoré deťom umožnia objaviť svoje práva zrozumiteľným a zábavným spôsobom. Zabezpečovalo tiež tlač, propagáciu a distribúciu edukatívnych brožúr,
- zapojilo sa k aktivitám Lanzarotského výboru a Oddelenia práv dieťaťa Rady Európy pri príležitosti dňa 18. novembra, Európskeho dňa na ochranu detí pred sexuálnym vykorisťovaním a sexuálnym zneužívaním, ktorého tohto ročnou témou bolo „Urobme kruh dôvery skutočne bezpečným pre deti“.
- realizovalo kampan zameranú na zvyšovanie povedomia o problematike násilia na deťoch. V roku 2021 bolo jej cieľom upozorniť na riziká digitálneho priestoru a tiež povzbudiť všetkých, ktorí zažili násilie, aby vyhľadali pomoc. V rámci kampane vytvorilo 2 videá na tému: „Bremeno zažitého násilia nemusíte niesť sami“, „Viete, čím sú kŕmené vaše deti na internete?“,
- organizovalo dve online diskusie s odborníkmi na tému: „Viete, čím sú kŕmené vaše deti v online priestore?“ – digitálna bezpečnosť detí v online priestore, „Bremeno zažitého násilia nemusíte niesť sami“ – následná pomoc detským obetiam násilia. Diskusie prebiehali cez live stream, kde je zverejnený aj záznam.